

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

Lietuvos Respublikos Seimui

IŠVADA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS 2008 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO ĮVYKDYMO APYSKAITOS

2009 m. spalio 1 d. Nr. FA-P-700-1-79
Vilnius

Vykdydama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 134 straipsnio, Valstybės kontrolės įstatymo¹ ir Biudžeto sandaros įstatymo² nuostatas, Valstybės kontrolė atliko 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos (toliau – Apyskaita) auditą, valstybinius auditus pagal valstybinio audito programą ir Lietuvos Respublikos Seimo³ pavestus 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinius auditus Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymą už Apyskaitos parengimą atsakinga Finansų ministerija, o už valstybės biudžeto asignavimų naudojimo teisėtumą, asignavimų naudojimą galimu ekonomiškiausiu ir efektyviausiu būdu, programose nustatytų tikslų pasiekimą ir finansinės atskaitomybės sudarymą atsakingi asignavimų valdytojai. Valstybės biudžeto vykdymą organizuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė, valstybės biudžeto kasos operacijų vykdymą – Finansų ministerija per Lietuvos Respublikos kredito įstaigas. Vyriausybės pareiga – pasibaigus biudžetiniams metams iki kovo 31 d. pateikti Seimui valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymas, 1995-05-30 Nr. I-907 (2001-12-13 įstatymo Nr. IX-650 redakcija), 9 str. 3 d.

² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija), 37 str.

³ Lietuvos Respublikos Seimo 2009-01-20 nutarimas Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“.

Valstybės kontrolė valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos vertinimo auditą suplanavo ir atliko pagal Valstybinio audito reikalavimus taip, kad gautų pakankamą užtikrinimą, kad Apyskaita visais reikšmingais atžvilgiais parengta pagal teisės aktų reikalavimus, reglamentuojančius Apyskaitos sudarymą, joje nėra reikšmingų iškraipymų, lyginant Apyskaitos duomenis su audituotų valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktomis finansinėmis ataskaitomis ir kitais Finansų ministerijos tvarkomais duomenimis. Valstybės kontrolė pagal Valstybinio audito reikalavimus suplanavo ir atliko valstybės institucijų / įstaigų, savivaldybių, panaudojusių 81,6 proc. valstybės biudžeto asignavimų, finansinius (teisėtumo) auditus. Auditų metu buvo reiškiamos nuomonės dėl finansinių ataskaitų teisingumo ir valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo. Atlikus finansinius (teisėtumo) auditus savivaldybėse, vertintas joms skirtų valstybės lėšų panaudojimas. Savivaldybių biudžetų vykdymo auditas pagal įstatymus pavestas savivaldybių kontrolierių tarnyboms. Tikime, kad atlikti auditai suteikia pakankamą pagrindą mūsų nuomonei pareikšti.

1. Asignavimų valdytojai, kurių vykdomos specialiosios programos be įmokėtų į biudžetą pajamų finansuojamos ir iš valstybės konkrečiam tikslui numatytų lėšų, nesilaikė Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, nes šių programų išlaidas pirmiausia dengė iš valstybės biudžeto asignavimų, o ne iš įmokėtų į valstybės biudžetą pajamų. Tikrintais atvejais panaudota 84 mln. Lt valstybės biudžeto asignavimų (Ataskaitos I dalies 2.2.3 skyrius, 35–36 p.).

2. Audituotos valstybės institucijos ir įstaigos panaudojo 20 023,8 mln. Lt valstybės biudžeto asignavimų, t. y. 81,6 proc. visų panaudotų valstybės biudžeto asignavimų. Vien tik institucijos ir įstaigos, kurioms pareikštos neigiamos arba viena neigiama nuomonė, 2008 m. panaudojo 5 568 mln. Lt asignavimų, arba 28 proc. audituotos sumos. Valstybės institucijoms ir įstaigoms sąlyginės arba viena sąlyginė nuomonė pareikštos dėl 10 241,2 mln. Lt, arba 51 proc., audituotos sumos. Iš viso dėl 79 proc. audituotų asignavimų nuomonės buvo modifikuotos. (Ataskaitos I dalies 2.2.1 skyrius, 28–29 p., ir II dalies 1, 2 ir 3 skyriai, 39–96 p.).

Mūsų nuomone, 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita reikšmingais atvejais parengta pagal teisės aktų reikalavimus, reglamentuojančius Apyskaitos sudarymą. Tačiau auditų metu nustatytos klaidos (1–2 punktai) asignavimų valdytojų pateiktose finansinėse ataskaitose turėjo reikšmingos įtakos Apyskaitos duomenų tikrumui ir teisingumui, o nustatyti asignavimų valdytojų teisės aktų pažeidimai naudojant valstybės biudžeto lėšas turėjo reikšmingos įtakos 2008 metų valstybės biudžeto vykdymo teisėtumui.

Atkreipiame dėmesį į šiuos pastebėjimus, kurie nedarė įtakos mūsų nuomonei, tačiau, manome, yra labai svarbūs:

1. Dalis Apyskaitos ataskaitų (7 iš 17) neskelbiamos viešai. Mūsų nuomone, viešai turėtų būti skelbiamos visos ataskaitos, nes jos apima teisės aktais reikalaujamą pateikti informaciją (Ataskaitos I dalies 1.1 skyrius, 8 p.).

2. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo 2008 m. ataskaitos pajamų dalyje dėl nepakankamo teisinio reglamentavimo 53,7 mln. Lt pajamų nurodyta netinkamose eilutėse, 1,5 mln. Lt nepagrįstai didesnis pajamų vykdymas. (Ataskaitos I dalies 1.1 skyrius, 14–15 p.).

3. Nepanaudotos programų asignavimų dalies, kurią sudaro Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo bei kitos gaunamos finansinės paramos lėšos, 2008 m. ataskaitoje duomenys apie 2008-01-01 nepanaudotų asignavimų likutį neatitinka 2007-12-31 duomenų, taip pat neįtraukti Žemės ūkio ministerijos programos „Tiesioginių išmokų ir rinkos reguliavimo priemonių finansavimas“ duomenys (perkelta ankstesniais metais nepanaudotų asignavimų dalis ir kasinės išlaidos mažesnės po 7,6 mln. Lt) (Ataskaitos I dalies 1.1 skyrius, 13–14 p.).

4. Viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą, skirtų specialiosioms programoms finansuoti, ataskaitoje įmokų likutis, kuris perkeliamas ir gali būti naudojamas 2009 m. viršijant Seimo patvirtintas asignavimų sumas, yra 14,2 mln. Lt didesnis (Ataskaitos I dalies 1.1 skyrius, 11–12 p.).

5. Audito metu nustatyta, kad kai kurie asignavimų valdytojai, vykdydami specialiąsias programas, patys jokių pajamų neuždirba, o jų vykdomų specialiųjų programų asignavimus, kaip nustato teisės aktai, sudaro atitinkamų mokesčių, gautų į valstybės biudžetą, dalis, kurią jie nurodo kaip faktiškas įmokas į biudžetą (Ataskaitos I dalies 1.1 skyrius, 10–11 p.).

6. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo rezultatų 2008-12-31 ataskaitos duomenys nėra pakankamai tikslūs. Neatsižvelgta į Valstybės kontrolės anksčiau teiktas rekomendacijas (Ataskaitos I dalies 1.1 skyrius, 9 p.).

7. Apyskaitoje nepateikta informacija apie Licencijuotų sandėlių kompensavimo fondo, UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“ garantiniams išsipareigojimams vykdyti skirtų lėšų sąskaitų, Pasėlių draudimo įmokų žemės ūkio veiklos subjektams ir draudimo įmokų išlaidų dalinio kompensavimo lėšų sąskaitos ir Santaupų atkūrimo sąskaitos, kurios atidarytos Lietuvos banke Finansų ministerijos vardu, duomenis ir apie šių lėšų naudojimą. Teisės aktuose nereglamentuotas atsiskaitymas už fondo veiklą, lėšų sąskaitose naudojimą ir lėšų likučius laikotarpio pabaigoje. Bendras lėšų likutis metų pabaigoje tokiose sąskaitose sudarė 26,5 mln. Lt (Ataskaitos I dalies 1.3 skyrius, 20 p.).

8. Nebuvo tinkamai atsiskaityta už 1990 metų blokados fondo 2008 m. sąmatos vykdymą ir veiklą. 2008 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu buvo patvirtinta 1990 metų blokados fondo 2008 m. sąmata, kurios vykdymo ataskaitos Apyskaitoje nėra (Ataskaitos I dalies 1.3 skyrius, 19 p.).

9. Dalis Valstybės investicijų 2008 metų programoje patvirtintų priemonių finansuotos ir iš Privatizavimo fondo lėšų. Vienam investicijų projektui numatyta skirti lėšų net iš dviejų programų, finansuojamų iš Privatizavimo fondo lėšų (Ataskaitos I dalies 3 skyrius, 37–38 p.).

10. Teisės aktuose neregamentuojama Vyriausybės rezervo lėšų skirstymo ir atsiskaitymo tvarka. Auditų metu nustatyta atvejų, kai lėšos panaudotos ne pagal paskirtį, skirta daugiau negu iš tiesų reikėjo, skirta ne pagal nustatytus prioritetus, dalis jų galėtų būti numatytos valstybės biudžete (Ataskaitos I dalies 2.2.2 skyrius, 30–33 p.).

11. Daugiau kaip trečdalis gyventojų pajamų mokesčio dalies, skiriamos paramai, atitenka biudžetinėms įstaigoms, o labdaros ir paramos fondams tik apie 7 proc. Tokia praktika, mūsų nuomone, sudaro sąlygas nukrypti nuo paramos tikslų (Ataskaitos I dalies 2.1.1 skyrius, 24 p.).

12. Dauguma viešojo sektoriaus subjektų yra nepasirengę buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformai ir Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimui. Nesureguliuota išteklių fondų teisinė bazė (Ataskaitos III dalis, 106–108 p., ir I dalies 1.3 skyrius, 20–21 p.).

Išvados priede (Ataskaitoje) pateikiama Valstybės kontrolės išvadą pagrindžianti informacija ir siūlymai.

Valstybės kontrolierė

Rasa Budbergytė

**Išvados dėl Lietuvos Respublikos
2008 m. valstybės biudžeto įvykdymo
apyskaitos priedas**

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

**VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS 2008 M. VALSTYBĖS
BIUDŽETO ĮVYKDYMO APYSKAITOS IR VALSTYBĖS
BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMO REZULTATŲ**

2009 m. spalio 1 d.
Vilnius

Su Išvada galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Įvadas	4
Siūlymai	6
I dalis. Apyskaitos audito rezultatai	8
1. Apyskaitos teisingumas, išsamumas ir teikiamos informacijos atskleidimas	8
1.1. Apyskaitos atitiktis teisės aktų reikalavimams ir Finansų ministerijos tvarkomiems duomenims, iš kurių ji sudaryta	8
1.2. Asignavimų valdytojų vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitos	16
1.3. Atsiskaitymas už valstybės pinigų fondus ir tikslinės paskirties sąskaitas	18
2. Valstybės biudžeto vykdymo vertinimas	22
2.1. Valstybės biudžeto pajamos	22
2.2. Valstybės biudžeto išlaidos	28
3. Privatizavimo ir Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšos	35
II dalis. Valstybinių auditų rezultatai	39
1. Informacija pagal valdymo sritis ir asignavimų valdytojus	39
1.1. Aplinkos ministerija ir jos valdymo sritis	39
1.2. Finansų ministerija ir jos valdymo sritis	41
1.3. Krašto apsaugos ministerija	42
1.4. Kultūros ministerija	43
1.5. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	46
1.6. Susisiekimo ministerija ir jos valdymo sritis	47
1.7. Sveikatos apsaugos ministerija	47
1.8. Švietimo ir mokslo ministerija	48
1.9. Teisingumo ministerija	50
1.10. Ūkio ministerija	51
1.11. Užsienio reikalų ministerija	51
1.12. Vidaus reikalų ministerija ir jos valdymo sritis	52
1.13. Žemės ūkio ministerija ir jos valdymo sritis	56
1.14. Apskričių viršininkų administracijos	58
1.15. Prezidentui, Seimui, Vyriausybei atskaitingos įstaigos, Vyriausybės įstaigos, kitos valstybės institucijos ir įstaigos	64
1.16. Teisėsaugos institucijos	70
1.17. Mokslo ir studijų institucijos	77

2. Savivaldybėms skirtų valstybės lėšų auditas	88
3. Veiklos auditų rezultatai	94
3.1. Paramos žemės ūkiui organizavimo vertinimas	94
3.2. Socialinių paslaugų teikimo vertinimas	95
4. Europos Sąjungos struktūrinė parama	97
5. Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas	104
III dalis. Viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reforma	106
IV dalis. Siūlymų įgyvendinimas	109
Priedai	112

ĮVADAS

Vykdydama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 134 straipsnio ir Valstybės kontrolės įstatymo reikalavimą prižiūrėti, ar teisėtai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas, Valstybės kontrolė atliko 2008 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos (toliau – Apyskaita) valstybinį auditą, 71 valstybės institucijos ir įstaigos finansinius (teisėtumo) auditus, 23 savivaldybėms skirtų valstybės lėšų auditus, veiklos auditus pagal metinę valstybinių auditų programą ir parengė valstybės kontrolieriaus teikiamą Lietuvos Respublikos Seimui Išvadą dėl šios Apyskaitos.

Išvados dėl Apyskaitos tikslai:

- pareikšti nuomonę, ar Apyskaita parengta pagal teisės aktų reikalavimus, nustatančius jos sudarymą, ar Apyskaitos duomenys tikri ir teisingi;
- pateikti informaciją, kaip buvo vykdomas 2008 metų valstybės biudžetas, atskleisti valstybės finansų valdymo ir kontrolės problemas;
- pateikti įvertinimą, ar, vykdant 2008 metų valstybės biudžetą, Seimo paskirti asignavimai panaudoti programose nustatytiems tikslams, galimu ekonomiškiausiu ir efektyviausiu būdu, koks programų tikslų įvykdymo lygis, ar naudojant asignavimus nepadaryta teisės aktų pažeidimų;
- pateikti siūlymus, kurie padėtų tobulinti valstybės biudžeto apskaitos ir atskaitingumo sistemą, stiprinti viešojo administravimo subjektų atskaitingumą, skatinti pateikiamos informacijos apie valstybės biudžeto asignavimų naudojimą viešumą ir skaidrumą.

Valstybės kontrolės auditų rezultatų apibendrinimas ir siūlymai, susiję su valstybės skola, valstybės turto naudojimu ir disponavimu, pateikiami Valstybės kontrolės išvadose dėl Valstybei nuosavybės teise priklausančio turto 2008 m. ataskaitos ir dėl 2008 m. valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitų.

Struktūra

Ataskaitos struktūra:

I dalis – Apyskaitos audito rezultatai;

II dalis – valstybinių auditų rezultatai;

III dalis – viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reforma;

IV dalis – siūlymų įgyvendinimas.

Ataskaitos I dalyje pateikiamas Apyskaitos teisingumo, išsamumo vertinimas ir teikiamos informacijos atskleidimas; valstybės biudžeto vykdymo, Privatizavimo ir Rezervinio (stabilizavimo) fondų lėšų naudojimo pokyčių bei būklės vertinimai.

II dalyje pateikiama apibendrinta informacija apie finansinių (teisėtumo) auditų rezultatus pagal valdymo sritis ir asignavimų valdytojus:

- ▶ Valstybės kontrolės valstybinio audito išvadose pareikštos nuomonės dėl 2008 m. (lyginant su 2007 m.) biudžetinių įstaigų finansinių ir kitų ataskaitų duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams. Trumpai aprašytos priežastys, dėl kurių išvadose buvo pareikštos sąlyginės ir neigiamos nuomonės;
- ▶ patvirtinto asignavimo plano, patikslinto asignavimų plano ir panaudotų asignavimų duomenys;
- ▶ informacija apie svarbiausių audito rekomendacijų įgyvendinimą.

Šioje dalyje pateikiama informacija apie savivaldybėms skirtų valstybės lėšų naudojimą, apibendrinti veiklos auditų, kurie susiję su valstybės biudžeto programų asignavimų naudojimo ir valstybės lėšų naudojimo vertinimu, duomenys, auditorių pastebėjimai apie Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimą ir informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas.

Ataskaitos III dalyje pateikiami pastebėjimai dėl viešojo sektoriaus apskaitos reformos.

IV dalyje pateikiamas Valstybės kontrolės Išvadoje dėl Lietuvos Respublikos 2007 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos pateiktų siūlymų įgyvendinimas.

SIŪLYMAI

Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1. Inicijuoti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo pakeitimą, panaikinant išimtį, pagal kurią tvirtinant asignavimus išlaidoms, neišskiriami asignavimai darbo užmokesčiui valstybės aukštosioms mokykloms ir valstybės mokslinių tyrimų įstaigoms.
2. Rengiamą Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą papildyti nuostata, nustatančia savivaldybėms pareigą nepanaudotas specialių tikslinių dotacijų lėšas pagal tiesioginę jų paskirtį grąžinti į valstybės biudžetą.
3. Parengti Vyriausybės rezervo lėšų skirstymo pagal Biudžeto sandaros įstatymą aprašą, įtvirtinant nuostata, kad lėšos būtų skiriamos tik toms priemonėms, kurių negalima numatyti tvirtinant atitinkamų metų valstybės biudžetą.*
4. Reglamentuoti atsiskaitymo už gautų Vyriausybės rezervo lėšų panaudojimą tvarką.
5. Nenaudoti Privatizavimo fondo lėšų reikmėms, kurios gali būti numatytos sudarant valstybės biudžetą, prioritetą teikti ekonominę grąžą duodančioms valstybės investicijoms.*
6. Teikti apibendrintą informaciją apie asignavimų valdytojų strateginių tikslų ir programų tikslų pasiekimą (apibendrintą vertinimo kriterijų įvykdymą pagal asignavimų valdytojus).*
7. Tikslinti teisės aktus, reglamentuojant atsiskaitymą visuomenei apie Licencijuotų sandėlių kompensavimo fondo, UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“ garantiniams įsipareigojimams vykdyti skirtų lėšų, Pasėlių draudimo įmokų žemės ūkio veiklos subjektams ir draudimo įmokų išlaidų daliniam kompensavimui skirtų lėšų ir Santaupų atkūrimo lėšų panaudojimą ir jų likutį metų pabaigoje.
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“ teikti Lietuvos Respublikos Seimui visas Apyskaitos ataskaitas.
9. Peržiūrėti lėšų skyrimo Kultūros rėmimo fondui ir Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondui tvarką, inicijuojant fondų veiklą reglamentuojančių įstatymų nuostatų pakeitimus, nes asignavimų skyrimas atsižvelgiant į praėjusių metų rodiklius gali neatitikti einamųjų metų valstybės finansinių galimybių.
10. Inventorizuoti visus valstybėje įsteigtus fondus ir, siekiant skaidraus atsiskaitymo už fondų veiklą, tikslinti 2008-07-16 Vyriausybės nutarimo Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių konsoliduotosioms ataskaitoms rengti sąrašo patvirtinimo“ nuostatas.

11. Išanalizuoti ir įvertinti gyventojų pajamų mokesčio dalies, skiriamos paramos gavėjams, skyrimo tikslus, siekiant užkirsti kelią galimiems piktnaudžiavimams nukrypti nuo paramos tikslų.

**Šie pasiūlymai buvo pateikti Seimo 2008-10-28 nutarimu Nr. X-1764 „Dėl Lietuvos Respublikos 2007 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“ ir teikiami pakartotinai*

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai:

1. Įdiegti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad asignavimų valdytojų vykdomos specialiosios programos būtų finansuojamos pirmiausia iš įmokėtų pajamų įmokų, o tik po to iš valstybės biudžeto asignavimų.

2. Įvertinus tai, kad valstybinių auditų metu nustatyta pažeidimų dėl asignavimų išlaidoms ekonomijos naudojimo (t. y. prieš tai nepadengiamas kreditinis išsiskolinimas), sugriežtinti (sukurti kontrolės procedūras) asignavimų valdytojų įstaigų programų sąmatų keitimo kontrolę, kai tie pakeitimai daromi padidinus išlaidas turtui įsigyti iš kitų asignavimų išlaidoms.

3. Užtikrinti, kad pajamas už teikiamas paslaugas planuojantys gauti asignavimų valdytojais, rengiant valstybės biudžeto projektą pateiktą kuo tikslesnę informaciją apie šių pajamų įmokas į valstybės biudžetą, o metų eigoje specialiųjų programų nevykdančių asignavimų valdytojų gautos pajamos už teikiamas paslaugas būtų naudojamos bendroms valstybės reikmėms.

4. Tobulinti vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitos formą taip, kad ji būtų naudinga ir informatyvi, tuo pačiu mažinti pateikiamos informacijos kiekį.

5. Tikslinti Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos sudarymo taisyklės nuostata, kad esant skirtumams tarp įstatymu patvirtintų asignavimų ir Apyskaitos ataskaitose pateikiamų plano duomenų, jie būtų atskleisti; patikslinti sąvoką „Planas su leistiniais patikslinimais viršijant Seimo patvirtintas sumas“.

6. Viešai (Finansų ministerijos interneto svetainėje) skelbti visas Apyskaitos ataskaitas.

7. Apyskaitos ataskaitose „Pajamose už patalpų nuomą“ rodyti visas per metus į Finansų ministerijos sąskaitą subjektų pervestas lėšas už turto nuomą.

8. Siekiant užtikrinti sklandų perėjimą prie apskaitos vedimo pagal VSAFAS, 2009 m. inventorizuoti visas valstybės išdo sąskaitas, taikant dvejybinių įrašų padaryti jų apskaitos registrą.

I DALIS. APYSKAITOS AUDITO REZULTATAI

1. Apyskaitos teisingumas, išsamumas ir teikiamos informacijos atskleidimas

1.1. Apyskaitos atitiktis teisės aktų reikalavimams ir Finansų ministerijos tvarkomiems duomenims, iš kurių ji sudaryta

1. Iš 17-os Apyskaitos ataskaitų 7 yra viešai neskelbiamos. Mūsų nuomone, viešai turėtų būti skelbiamos visos ataskaitos, nes jos apima teisės aktais reikalaujamą pateikti informaciją.
2. Kai kurios Apyskaitos ataskaitos yra nepakankamai informatyvios, pildomos netinkamai ir nevienodu principu, neatskleidžiant visos informacijos arba yra rizika, kad pateikiama klaidinga informacija, neparodoma tikroji būklė.

Apyskaitos sudarymo teisinė bazė 2008 m. iš esmės nepasikeitė, tik atsižvelgiant į pasikeitusias Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo¹ nuostatas Apyskaita papildyta nauja Europos Sąjungos finansinės paramos ir kitos gaunamos finansinės paramos viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į biudžetą ataskaita.

Pastebėjimai:

1. Dalis Apyskaitos ataskaitų neskelbiama viešai. Audito metu nustatyta, kad Apyskaitą sudaro 17 valstybės biudžeto įvykdymo suvestinių ataskaitų formų², aiškinamasis raštas ir vertinimo kriterijų įgyvendinimo ataskaitos. Atkreiptinas dėmesys, kad iš 17-os 2008 metų Apyskaitos ataskaitų 7 ataskaitos (formos³ Nr. 15, Nr. 16, Nr. 17, Nr. 18, Nr. 19, Nr. 20 ir Nr. 23) yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“⁴ nepateiktos Seimui ir neskelbiamos Finansų ministerijos interneto

¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija, su pakeitimais ir papildymais).

² Patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-03-08 d. įsakymu Nr.1K-068 (kartu su 2006-09-06 įsakymu Nr. 1K-299, 2008-01-29 įsakymu Nr. 1K-041 ir 2009-02-20 įsakymu Nr. 1K-043).

³ Forma Nr. 15- metinė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo ataskaita (pagal valstybės funkcijas ir ekonominę klasifikaciją); forma Nr.16 – metinė Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo panaudojimo ataskaita; forma Nr.17 – metinė suvestinė pažyma apie valstybės biudžetinių įstaigų debitorinių ir kreditorinių išiskolinimą; forma Nr.18 – metinė viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą, skirtų specialiosioms programoms finansuoti, ataskaita; forma Nr.19 – metinė nepanaudotų programų asignavimų dalies, kurią sudaro Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo bei kitos gaunamos finansinės paramos lėšos, ataskaita; forma Nr. 20 – metinė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto piniginių srautų ataskaita; forma Nr. 23 – metinė Europos Sąjungos finansinės paramos ir kitos gaunamos finansinės paramos viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į biudžetą ataskaita.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-04-01 nutarimas Nr. 224.

svetainėje⁵. Tiek Biudžeto sandaros įstatymo 35 str. 1 d., tiek Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 62 p. reglamentuoja, kad biudžeto įvykdymo apyskaita apima ir nepaskelbtose ataskaitose nurodytus dalykus. Todėl, mūsų nuomone, visos ataskaitų formos turėtų būti teikiamos Seimui ir skelbiamos viešai.

2. Rezultatų ataskaitos⁶ duomenys nėra pakankamai tikslūs. Audito metu nustatyta, kad 2008 metais Rezultatų ataskaitos kai kurie pateikiami duomenys netikslūs, neaišku, iš kokių ataskaitų paimti. Valstybės kontrolė atlikusi 2007 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos auditą Finansų ministerijai pasiūlė tobulinti Rezultatų ataskaitos rengimo tvarką arba šios ataskaitos formą⁷. Auditoriai pažymėjo, kad Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos sudarymo taisyklėse⁸ nepakankamai atskleista, kokių metinės ataskaitos formų duomenys pateikiami Rezultatų ataskaitoje, ir nustatė, kad kai kurie pateikti duomenys netikslūs, nepateikti patikslinti asignavimai, kuriuos valstybės institucijos ir įstaigos naudojo viršydamos Seimo patvirtintus asignavimus, įvykdymo procentas apskaičiuotas neatsižvelgiant į patikslintus asignavimus. Į Valstybės kontrolės rekomendacijas dėl Rezultatų ataskaitos nebuvo atsižvelgta.

Pavyzdžiai

1. Audito metu nustatyta, kad valstybinių mokslo ir studijų institucijų panaudoti asignavimai darbo užmokesčiui sudarė 585,7 mln. Lt. Apyskaitos Rezultatų ataskaitoje dėl techninės klaidos šie duomenys nurodyti klaidingi, t. y. 27 mln. Lt mažesni.
2. Rezultatų ataskaitoje klaidingai nurodytas Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų likutis metų pabaigoje, t. y. nurodyta 441,5 mln. Lt, o Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų sąmatos įvykdymo ataskaitoje (Formos Nr. 9 priedas) nurodyta, kad lėšų likutis pagal 2009-01-01 būklę 1030 mln. Lt.
3. Valstybės kontrolės auditoriai nustatė, kad 2007 metų Apyskaitos Rezultatų ataskaitoje neatskleista 1,22 mln. Lt AB „Panevėžio stiklo fabrikas“ iš specialiojo finansinių išteklių fondo suteikta, bet negrąžinta paskola (turi būti grąžinta iki 2018 m.). Audito metu nustatyta, kad šie duomenys neatskleisti ir 2008 metų Apyskaitos Rezultatų ataskaitoje. Apyskaitos Aiškinamajame rašte nurodyta, kad šis finansinis turtas bus įrašytas į finansines ataskaitas, sudaromas pagal VSAFAS.

Finansų ministerija informavo⁹ Valstybės kontrolę, kad pagal patikslintą Biudžeto sandaros įstatymo 35 str., biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje, kuris bus rengiamas už 2009 metus, rengti ir teikti biudžeto įvykdymo rezultatų ataskaitą nenumatyta. Ministerija nurodė, kad, sudarant valstybės išdo finansinių ataskaitų rinkinį pagal 3-ąjį Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartą (toliau – VSAFAS) standartą, bus sudaroma Veiklos rezultatų ataskaita, kuri bus teikiama kartu su kitomis finansinėmis atskaitomis. Atkreipiame dėmesį, kad pagal VSAFAS bus sudaromas 2010 metų, o ne 2009 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys.

⁵ http://www.finmin.lt/web/finmin//auktualus_duomenys/biudžeto_pajamos/valstybes_biudžetas?erp_item=aktualus_duomenys_000118.

⁶ Apyskaitos ataskaitos forma Nr. 2 „Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo rezultatų 2008-12-31 ataskaita“.

⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2008-10-07 raštas Nr. S-(60-1.10.1)-1861.

⁸ Patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-02-01 įsakymu Nr.1K-028 (su pakeitimais ir papildymais).

⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2009-06-30 raštas Nr.(3.57-02)-6K-0906697 „Dėl Lietuvos Respublikos 2007 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos audito“.

3. Rizika, kad Piniginių srautų ataskaitoje¹⁰ pateikiami netikslūs duomenys.

3.1. Finansų ministerija nurodė, kad lėšų likutis laikotarpio pabaigoje buvo 721 mln. Lt, iš kurių 34,8 mln. Lt buvo asignavimų valdytojų sąskaitose. Nėra automatizuotos, dvejybiniu įrašu paremtos apskaitos informacinės sistemos, kurioje būtų apskaitomos valstybės išdo lėšos, todėl nebuvo atliekamas valstybės biudžeto sąskaitų piniginių lėšų likučio, kuris, vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 28 str. nuostatomis ir 32 str. 1 d. nuostatomis, koreguojamas atsižvelgiant į iki 2009-01-10 gautas sumas, priskirtinas 2008 m., teisingumo nustatymas.

3.2. Pagal Valstybės išdo įstatymo¹¹ 2 str. 4 d. valstybės išdo bendroji sąskaita – Lietuvos banke atidarytų sąskaitų, kuriose laikomi valstybės piniginiai ištekliai, visuma, pagal 2 str. 3 d. Finansų ministerija įpareigota tvarkyti valstybės piniginių išteklių kaupimo, išdavimo apskaitą. Apskaitos vedimą reglamentuoja Buhalterinės apskaitos įstatymas¹², numatantis dvejybinių ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių vedimo būdą bei prievolę sudaryti apskaitos registrą (ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių suvestinę, kurioje apibendrinti jų duomenys). Pagal Finansų ministerijos pateiktus duomenis Lietuvos banke valstybės piniginiams ištekliais tvarkyti atidarytos 123 sąskaitos (be sąskaitų, skirtų skolinimuisi, tranzitinių sąskaitų ir nebiudžetinių pinigų fondų sąskaitų), iš kurių 35-ias (28 proc.) administruoja VšĮ „Centrinė projektų valdymo agentūra“. Audito metu nustatyta, kad nėra sudaryto visų Finansų ministerijos vardu atidarytų sąskaitų apskaitos registro, paskirto darbuotojo, atsakingo už visų Finansų ministerijos vardu atidarytų sąskaitų apskaitą, ir nenustatytos kontrolės procedūros, užtikrinančios, kad Piniginių srautų ataskaitoje lėšų likutis metų pabaigoje būtų apskaičiuotas pagal visų sąskaitų duomenis.

3.3. Pagal Buhalterinės apskaitos įstatymo 5 str. 2 d. ūkiniai įvykiai, kurių buvimas ir atlikimas ar rezultatų informinimas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka susijęs su užsienio valiuta, apskaitoje perskaičiuojami į litus pagal Lietuvos banko nustatytą lito ir užsienio valiutos santykį, galiojantį ūkinio įvykio atlikimo dieną. Audito metu nustatyta, kad Piniginių srautų ataskaitoje piniginių lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje mažesnis 74,8 tūkst. Lt (nurodyta 720 965,8 tūkst. Lt, turėtų būti nurodyta 721 040,6 tūkst. Lt), nes vienos valiutinės sąskaitos likutis buvo perskaičiuotas ne 2008-12-31, o 2008-12-30 kursu.

4. Įmokų į valstybės biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, pagal asignavimų valdytojus ataskaita¹³ nerodo tikros būklės.

4.1. Pagal Valstybės ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos sudarymo taisykles ši ataskaita sudaroma iš asignavimų valdytojų „Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų

¹⁰ Apskaitos ataskaitos forma Nr. 20.

¹¹ Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymas, 1994-12-20 Nr. I-712 (2005-07-05 įstatymo Nr. X-321 redakcija).

¹² Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su pakeitimais ir papildymais).

¹³ Apskaitos ataskaitos forma Nr. 3 „Įmokų į valstybės biudžetą, skirtų specialiosioms programoms finansuoti, pagal asignavimų valdytojus 2008 m. ataskaita“.

institucijų pajamų įmokų į biudžetą ataskaitų (forma Nr. 5)“ duomenų. Asignavimų valdytojai minėtose ataskaitose (forma Nr. 5) nurodo faktiškų pajamų, gautų atliekant funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, įmokas. Audito metu nustatyta, kad kai kurie asignavimų valdytojai, vykdydami specialiąsias programas, patys jokių pajamų neuždirba, o jų vykdomų specialiųjų programų asignavimus sudaro atitinkamų mokesčių, gautų į valstybės biudžetą, dalis, kurią jie nurodo kaip faktiškas įmokas į biudžetą. Tokia praktika yra ydinga, nes neparodo tikrų asignavimų valdytojų faktiškai įmokėtų į valstybės biudžetą pajamų.

Pavyzdys

Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos negavo ir į valstybės biudžetą neįmokėjo 1497,8 mln. Lt, bet 2008 m. formoje Nr. 5 nurodė kaip faktiškas įmokas į valstybės biudžetą. Faktiškai šią sumą sudarė valstybės biudžeto gautas akcizų mokestis ir transporto priemonių mokestis.

4.2. Biudžetinių įstaigų pajamoms, skirtoms specialiosioms programoms finansuoti, buvo priskirti 10,9 mln. Lt gražinti nepanaudoti ankstesnių laikotarpių asignavimai ir kitos pajamos:

- 9 189,1 tūkst. Lt Žemės ūkio ministerijos dalies vykdomų programų¹⁴, 29 tūkst. Lt susigrąžintos iš paramos gavėjų Europos žemės ūkio garantinio fondo finansinės paramos lėšos ir 801,9 tūkst. Lt sankcijų, susidariusių dėl kompleksinio paramos susiejimo, lėšos;
- 844 tūkst. Lt Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos;
- 28 tūkst. Lt Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės;
- 70 tūkst. Lt Valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos gražinos nepanaudotos Aplinkos ministerijos Specialiosios aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšos.

Minėtas sumas asignavimų valdytojai nepagrįstai nurodė sudarytose „Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą ataskaitose (forma Nr. 5)“.

4.3. Žemės ūkio ministerija savo specialiosios programos pajamoms nepagrįstai priskyrė 52,9 mln. Lt baltojo cukraus gamintojų sumokėtas cukraus pramonės restruktūrizavimo laikinąjį mokestį.

5. Viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą, skirtų specialiosioms programoms finansuoti, ataskaita¹⁵ nerodo tikros būklės.

5.1. Vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos sudarymo taisyklių 7.18 punktu, ataskaitoje parodomi duomenys apie kiekvieno asignavimų valdytojo specialiąsias programas. Audito metu nustatyta, kad ataskaitoje parodyti duomenys ir tų

¹⁴ Europos žemės ūkio orientavimo garantijų fondo Garantijų skyriaus programai (60.52), Europos žemės ūkio Orientavimo fondo Orientavimo skyriaus programai (60.42), Žuvininkystės orientavimo finansinės priemonės programai (60.62) (bendrojo finansavimo lėšos), Tiesioginių išmokų ir rinkos reguliavimo priemonių finansavimas(65.12) (nacionalinės lėšos ir PVM), Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtros programai (66.12) (bendrojo finansavimo lėšos ir PVM), Europos žuvininkystės fondo programai (67.12) (bendrojo finansavimo lėšos ir PVM), Žuvininkystės duomenų rinkimas ir kontrolei (70.12) (bendrojo finansavimo lėšos ir PVM).

¹⁵ Apyskaitos ataskaitos forma Nr. 18 „Viršplaninių ir nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą, skirtų specialiosioms programoms finansuoti, ataskaita“.

asignavimų valdytojų, kurie nevykdo specialiųjų programų, bet gauna pajamų ir jas įmoka į valstybės biudžetą.

Pavyzdžiai

1. Tarptautinės komisijos nacių ir sovietų okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti sekretoriatas (įmokėta – 26,7 tūkst. Lt).
2. Daugelis apylinkių teismų (įmokėta – 40,2 tūkst. Lt, likutis metų pradžioje – 67,2 tūkst. Lt, nepanaudotų įmokų likutis 2008 m. pabaigoje 107,3 tūkst. Lt).

Vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių¹⁶ 22 ir 23 p. nuostatomis, pajamų įmokėjimo į valstybės biudžetą sumos nustatomos kiekvienam valstybės biudžeto asignavimų valdytojui jų pačių teikimu atitinkamų metų valstybės biudžete ir pajamos naudojamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams pagal atitinkamas specialiąsias programas. Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 14 str. 2 d. biudžetinių įstaigų pajamų viršplaninės įmokos į biudžetą, nepanaudotos įmokos į biudžetą, skirtos specialiosioms programoms finansuoti, einamaisiais biudžetiniais metais arba perkeltos į kitus biudžetinius metus paliekamos asignavimų valdytojams ir gali būti naudojamos viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas. Atsižvelgiant į minėtas teisės aktų nuostatas, biudžetinių įstaigų pajamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams naudojamos tik pagal specialiąsias programas, nesant specialiųjų programų, įstaigos negali naudoti į valstybės biudžetą įmokėtų pajamų, o nepanaudotų įmokų – kelti į kitus biudžetinius metus.

Finansų ministerijos nuomonė

Biudžeto sandaros įstatymo 30 str. 1 dalyje sakoma, kad vykdant biudžetą gautos viršplaninės pajamos (atsižvelgiant į šio įstatymo 14 str. 2 ir 3 dalių nuostatas) naudojamos valstybės biudžeto apyvartos lėšoms papildyti ir savivaldybių biudžetų negautoms pajamoms padengti. Įstatymas nenumato, kad biudžetinė įstaiga pajamų įmokas praranda (pvz. teismai, kurie įmokėjo ir neatsiėmė 107,3 tūkst. Lt), jei tais pačiais biudžetiniais metais kada pajamas įmokėjo, nepradėjo vykdyti specialiosios programos, jų nepanaudojo ir negalės naudoti kitais metais. Įmokos už teikiamas paslaugas nebuvo naudojamos, jeigu nebuvo specialiosios programos. Šiuo metu nėra teisinio pagrindo jas nukreipti bendroms biudžeto reikmėms.

5.2. Nepanaudotų įmokų likutis 2008-12-31, kuris paliekamas asignavimų valdytojams ir gali būti naudojamas viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas, didesnis 14,2 mln. Lt. Nepanaudotų įmokų likutis didesnis dėl šių priežasčių:

- įstaigų, kurios nevykdo specialiųjų programų, nepanaudotų įmokų likutis, t. y. 0,1 mln. Lt¹⁷ (žr. šio skyriaus 5.1 pastebėjimo pavyzdžius);
- klaidingai nurodytos įmokėtos lėšos – padidintos 0,2 mln. Lt (Žemės ūkio ministerijos Specialiosios kaimo rėmimo programos 172,6 tūkst. Lt);
- įtraukti 13,9 mln. Lt nepanaudoti asignavimai, kurių, vadovaujantis teisės aktais, negalima kelti į kitus metus (Žemės ūkio ministerijos Specialiosios valstybės rezervo

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr.543 (Vyriausybės 2004-06-15 nutarimo Nr. 751 redakcija, su pakeitimais ir papildymais).

¹⁷ 134 tūkst. Lt Tarptautinės komisijos nacių ir sovietų okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti sekretoriato ir daugelio teismų.

tvarkymo programos 1,4 mln. Lt ir Specialiosios kaimo rėmimo programos 12,5 mln. Lt). Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 14 str. 2 d. viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas gali būti naudojamos tik biudžetinių įstaigų pajamų viršplaninės įmokos į biudžetą ir ankstesniais metais nepanaudotos įmokos, t. y. nepanaudoti specialiosioms programoms skirti asignavimai negali būti keliami ir naudojami kitais biudžetiniais metais;

5.3. Ataskaitoje duomenys apie įmokas į valstybės biudžetą didesni 53,8 mln. Lt, nes įtrauktos lėšos, kurios negali būti laikomos įmokomis, skirtomis specialiosioms programoms finansuoti (plačiau žr. šio skyriaus 4.2 ir 4.3 pastebėjimus):

- 52,9 mln. Lt Žemės ūkio ministerijos baltojo cukraus gamintojų sumokėtas cukraus pramonės restruktūrizavimo laikinasis mokestis;
- 0,9 mln. Lt grąžinti nepanaudoti ankstesnių laikotarpių asignavimai ir kitos pajamos (844 tūkst. Lt Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos, 28 tūkst. Lt Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 70 tūkst. Lt Valstybinės aplinkos apsaugos inspekcijos gražinos nepanaudotos Aplinkos ministerijos Specialiosios aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšos.

5.4. Naudojami skirtingi duomenų pateikimo būdai, todėl bendri duomenys apie įmokas į valstybės biudžetą / asignavimus nerodo tikros būklės. Pagal Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos sudarymo taisyklių 7.18 p. asignavimų valdytojams, kurie vykdo specialiąją programą iš valstybės biudžeto lėšų, įmokėtų lėšų skiltyje rodoma Vyriausybės nutarime dėl asignavimų paskirstymo pagal programas nurodyta suma. Minėtose taisyklėse neregamentuota, kaip pateikti informaciją tuo atveju, kai specialioji programa finansuojama ir iš savų lėšų, ir iš valstybės biudžeto.

Pavyzdžiai

1. Finansų ministerijos Specialiosios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programos (01.81) nurodytos tik įmokos į valstybės biudžetą, o iš valstybės biudžeto skirti asignavimai nenurodyti.

2. Ūkio ministerijos Specialiosios ekonomikos augimo ir konkurencingumo didinimo programos (01.05) nurodytos tik įmokos į valstybės biudžetą, o iš valstybės biudžeto skirti asignavimai nenurodyti.

3. Žemės ūkio ministerijos Specialiosios valstybės rezervo tvarkymo programos (01.84) parodyti tik valstybės biudžeto asignavimai, pajamų įmokėta į biudžetą nebuvo.

4. Žemės ūkio ministerijos Specialiosios kaimo rėmimo programos (01.29) nurodyta apskaičiuota 151661,9 tūkst. L suma: 151821 tūkst. Lt patvirtinti valstybės biudžeto asignavimai + 86 tūkst. Lt Vyriausybės rezervo lėšos – 3000 tūkst. Lt pajamų įmokų planas + 2754,9 tūkst. Lt įmokėta pajamų įmokų suma.

6. Nepanaudotos programų asignavimų dalies, kurią sudaro ES finansinės paramos ir bendrojo finansavimo bei kitos gaunamos finansinės paramos, lėšos ataskaitos¹⁸ pateikti netikslūs duomenys. Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 35 str. 1 d. ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 62 p. Apyskaita apima informaciją apie nepanaudotos programų asignavimų dalies, kurią sudaro ES finansinės paramos ir bendrojo finansavimo bei kitos gaunamos finansinės paramos lėšos, sumas. Pagal Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos sudarymo taisyklių 7.19 p. Apyskaitos ataskaitoje nurodomi duomenys apie nepanaudotų asignavimų likutį metų pradžioje. Audito metu nustatyta, kad 2007-12-31 nepanaudotų asignavimų likutis ir 2008-01-01 nepanaudotų asignavimų likutis skiriasi. Esama atvejų, kai perkelta didesnė asignavimų dalis (atkeliamos sumos iš ankstesnių, negu praėjusių metų, nepanaudotų asignavimų) negu buvo 2007 m. pabaigoje arba perkelta mažesnė, nei buvo 2007 m. pabaigoje, taip pat nepanaudotų asignavimų likučiai perskirstyti tarp programų. Minėta informacija ataskaitoje nepaaiškinta, aiškinamajame rašte neatskleista.

Audito metu nustatyta, kad į ataskaitą neįtraukti Žemės ūkio ministerijos programos „Tiesioginių išmokų ir rinkos reguliavimo priemonių finansavimas (nacionalinės lėšos ir PVM)“ (65.12) duomenys, todėl ataskaitos duomenys netikslūs – ankstesniais metais nepanaudotų asignavimų dalis ir kasinės išlaidos mažesnės po 7 589,1 tūkst. Lt.

7. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo 2008 m. ataskaitos¹⁹ pajamų dalyje kai kurių pajamų vykdymo duomenys pateikti neteisingai.

7.1. Pajamos už atsitiktines paslaugas 53,7 mln. Lt²⁰ didesnės, nes nurodyta netinkamoje eilutėje.

7.2. Audito metu nustatyta, kad nepagrįstai 0,9 mln. Lt. didesni kai kurių valstybės biudžeto pajamų vykdymo duomenys:

- pajamos už atsitiktines paslaugas 28 tūkst. Lt;
- mokesčio už aplinkos teršimą pajamos 70 tūkst. Lt;
- transporto priemonių mokesčio pajamos 844 tūkst. Lt.

7.3. Klaidingai nurodomos pajamos už patalpų nuomą. Ataskaitoje parodoma ne per metus iš subjektų gautų pajamų už ilgalaikio turto nuomą suma, o iš Finansų ministerijos surenkamosios sąskaitos į valstybės išdo sąskaitą pervestų lėšų suma, todėl šių pajamų vykdymas didesnis 596,3 tūkst. Lt. Pagal Vyriausybės 2001-12-14 nutarimo Nr. 1524²¹ 2.3 p. nuompinigiai, gauti pagal

¹⁸ Apyskaitos ataskaita Nr. 19 „Nepanaudotos programų asignavimų dalies, kurią sudaro ES finansinės paramos ir bendrojo finansavimo bei kitos gaunamos finansinės paramos, lėšos ataskaitos“.

¹⁹ Apyskaitos ataskaitos forma Nr. 1 „Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo 2008 m. ataskaita“, pajamų dalis.

²⁰ Žemės ūkio ministerijos 52,9 mln. Lt baltojo cukraus gamintojų sumokėtas cukraus pramonės restruktūrizavimo laikinasis mokestis ir 0,8 mln. Lt susigrąžintos iš paramos gavėjų Europos žemės ūkio garantinio fondo finansinės paramos lėšos ir sankcijų, susidariusių dėl kompleksinio paramos susiejimo, lėšos.

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimas Nr. 1524 „Dėl valstybės materialiojo turto nuomos“ (su pakeitimais ir papildymais).

valstybės materialiojo turto nuomos sutartis už turta, kurį patikėjimo teise valdo ir išnuomojo (nuomoja) valstybės institucijos ir įstaigos, valstybinės mokslo ir studijų institucijos, pervedami į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą. Audito metu nustatyta, kad vadovaujantis Finansų ministerijos raštu²² lėšos pervedamos į Finansų ministerijos sąskaitą, iš kurios vėliau pervedamos į valstybės išdo sąskaitą. Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 28 str. 1 d. į konkrečių metų biudžetų pajamas įskaitomos visos iki gruodžio 31 d. įskaitytinai mokėtojų tiesiogiai pervestos įmokos į Valstybinės mokesčių inspekcijos surenkamąsias, Muitinės departamento ir valstybės išdo sąskaitas, o Finansų ministerijos nusistatyta tvarka iškreipia teisingą pajamų už ilgalaikio turto nuomą atvaizdavimą atitinkamų metų valstybės biudžeto pajamose. Atsižvelgiant į tai, į Finansų ministerijos sąskaitą visos per 2008 m. pervestos lėšos už turto nuomą turi būti pateikiamos ataskaitoje kaip tų metų pajamos.

8. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo 2008 m. ataskaitos²³ išlaidų dalyje nepilnai ir nepakankamai aiškiai atskleisti asignavimų darbo užmokesčiui plano duomenys.

8.1. Pagal Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos sudarymo taisyklių 7 p., stulpelyje „Planas“ pateikiami duomenys turi atitikti atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo duomenis, išskyrus įstatymuose ir kituose teisės aktuose numatytus atvejus. Tokie atvejai taisyklėse nenustatyti.

Įvertinus tai, kad įstatymu patvirtintas darbo užmokesčio asignavimų planas turėtų būti koreguojamas atsižvelgiant į Vyriausybės nutarimu skirtus papildomus asignavimus dėl minimalios mėnesinės algos didinimo, Vyriausybės nutarimais skirtas lėšas iš Vyriausybės rezervo darbo užmokesčiui ir Finansų ministerijos persikirstytą 2007–2013 metų ES techninę paramą, buvo nustatyti neatitikimai. Darytina prielaida, kad neatitikimus sąlygojo darbo užmokesčio ekonomija, nukreipta turtui įsigyti arba išlaidoms padengti, t. y. plane parodyti asignavimų valdytojų planai įvertinus ekonomiją. Aiškinamajame rašte informacija apie įstatymu patvirtintų asignavimų darbo užmokesčiui plano koregavimą neatskleista.

Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo ataskaitos sudarymo taisyklių 7 p. apibrėžta „Planas su leistiniais patikslinimais viršijant Seimo patvirtintas sumas“²⁴ sąvoka neatitinka Biudžeto sandaros įstatymo nuostatų dėl programų, finansuojamų iš ES ir kitos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų, ankstesniais metais nepanaudotų asignavimų perkėlimo į kitus biudžetinius metus. Tačiau Apyskaitos ataskaitose „Planas su leistiniais patikslinimais viršijant Seimo patvirtintas sumas“ pildomas atsižvelgiant į įstatymo nuostatas.

²² Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2005-06-22 raštas Nr. (2.39-07)-6K-0506346.

²³ Apyskaitos ataskaitos forma Nr. 1 „Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo 2008 m. ataskaita“, išlaidų dalis.

²⁴ Plane su leistiniais patikslinimais viršijant Seimo patvirtintas sumas rodomi išlaidų sąmatų patikslinti duomenys dėl asignavimų valdytojų viršplaninių įmokų už teikiamas paslaugas ir ankstesniais metais nepanaudotų asignavimų, skirtų specialiosioms programoms finansuoti.

8.2. Finansų ministerija perskirstė Specialiosios Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių priemonių programos (52.1) 2008 m. skirtus asignavimus tarp ekonominės klasifikacijos straipsnių, nukreipdama dalį darbo užmokesčiui, tačiau Apyskaitoje asignavimų darbo užmokesčiui plane pakeitimai nepadaryti. Dėl to Apyskaitoje nurodytas iš viso asignavimų planas darbo užmokesčiui 165,6 tūkst. Lt mažesnis.

1.2. Asignavimų valdytojų vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitos

1. Nereglamentuota vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitos parengimo tvarka, todėl nėra vieningos ataskaitos pildymo, tiek informacijos joje teikimo sistemos. Strateginio planavimo metodika minėtos ataskaitos rengimui netaikoma. Nors asignavimų valdytojų vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitų apimtis labai didelė, bet joje nėra duomenų, kurie leistų tinkamai įvertinti institucijų vykdomų programų efektyvumą ir rezultatyvumą.
2. Nepateikiami apibendrinti programos vykdymo rezultatai, vertinimo kriterijų rezultatai nesusieti su asignavimais, jų panaudojimu, nėra palyginami kelių metų laikotarpyje, todėl ataskaitose teikiama informacija nerodo tikro ir aiškaus programos vykdymo rezultato. Nors Finansų ministerija nurodė asignavimų valdytojams pateikti papildomai informaciją apie institucijos strateginių ir programos tikslų pasiekimą, nurodant efekto ir rezultato kriterijus, kurių reikšmės rodytų pokyčių kryptis, palyginti su metiniu planu ir su praėjusiais biudžetiniais metais ir pateikti priežastis, dėl kurių nebuvo pasiekti planuoti rezultatai, tačiau nemaža dalis asignavimų valdytojų nepateikė prašomos informacijos. Pažymėtina, kad 44 proc. institucijų ir įstaigų (be teismų) ir 77 proc. teismų nepateikė aiškinamųjų raštų.

Pagal Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 62 punktą valstybės biudžeto įvykdymo ataskaita apima informaciją apie vykdytų programų rezultatus ir vertinimo kriterijų įgyvendinimą. Finansų ministro įsakymu Nr. 1K-413²⁵ patvirtinta „Vertinimo kriterijų suvestinė įvykdymo ataskaita“ (jos forma), tačiau nėra patvirtinta duomenų pateikimo metodika. Pažymėtina, kad Strateginio planavimo metodika²⁶ minėtos ataskaitos rengimui netaikoma. Apyskaitos aiškinamajame rašte institucijų ir įstaigų pateiktos informacijos apibendrinimų nėra.

²⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004-12-29 įsakymas Nr. 1K-413 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetų vykdymo, biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatų vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių ir formų patvirtinimo“ (2008-12-31 įsakymo Nr. 1K-474 redakcija).

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ (2007-02-07 nutarimo Nr. 194 redakcija, su pakeitimais ir papildymais).

Ataskaitos teikiamos apie tų programų, kurios patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 79²⁷, vertinimo kriterijų įvykdymą, o programų, kurios nepatvirtintos minėtu nutarimu, ataskaitos neteikiamos (pvz., programos finansuotos iš nepanaudotų praėjusių laikotarpių asignavimų likučių).

Pastebėjimai:

1. Įvairūs ataskaitų pildymo būdai²⁸ ir palyginus su 2007 m. situacija nepasikeitė:

- atskira ataskaita pagal kiekvieną programą (76 proc. visų asignavimų valdytojų);
- viena bendra ataskaita visų programų (21 proc. visų asignavimų valdytojų);
- atskira ataskaita pagal kiekvieną strateginį tikslą (apima iki kelių programų); (6 proc. visų asignavimų valdytojų);
- atskira ataskaita pagal kiekvieną programą ir bendra ataskaita visoms programoms (2 proc. visų asignavimų valdytojų);
- atskiros ataskaitos pagal pavaldžias įstaigas ir bendra ataskaita pagal programą (1 asignavimų valdytojas);
- nepateikė ataskaitos daliai vykdomų programų (6 proc. visų asignavimų valdytojų) arba visoms vykdomoms programoms (4 proc. visų asignavimų valdytojų).

2. Nevienodi informacijos ataskaitose teikimo variantai. Nors situacija pagerėjo, palyginus su 2007 m., tačiau audito metu nustatyta atvejų, kai:

- ne visiems pateiktiems efekto ir rezultato kriterijams nurodytas metinis planas, jo įvykdymas ir (arba) metinio plano įvykdymo procentas;
- klaidingai apskaičiuotas metinio plano įvykdymo procentas;
- metinio plano įvykdymo procentas pateiktas ne tik procentais, bet ir procentinių punktų pokyčiu arba neigiamu procentiniu dydžiu.

3. Ataskaitose pateikiama informacija nerodo tikrojo ir aiškaus programos vykdymo rezultato. Nors, palyginus su 2007 m., pagerėjo informacijos pateikimas apie efekto ir rezultato kriterijus bei jų įvykdymą, tačiau pateikiamos informacijos esmė nepasikeitė. Vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitoje pateikiami šie vertinimo kriterijų rodikliai: metinis planas, įvykdymas ir metinio plano įvykdymo procentas, kurie pateikiami kiekvienam kriterijui, todėl ši informacija yra nepakankama ir nerodo tikrojo ir aiškaus programos vykdymo rezultato. Ataskaitoje nepateikiami apibendrinti programos vykdymo rezultatai, nėra informacijos apie asignavimus, todėl nėra galimybių atlikti programos vykdymo rezultatyvumo vertinimą.

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-01-30 nutarimas Nr. 79 „Dėl 2008 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“.

²⁸ Atliekant vertinimus ir analizę imta, kad 2008 m. buvo 187 asignavimų valdytojai, kurie vykdė 681 programą (teismai vertinti kaip vienas asignavimų valdytojas, vykdamas 2 programą).

Finansų ministerija asignavimų valdytojams dėl 2008 m. nurodė prie vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitų pateikti aiškinamuosius raštus, kuriuose jie:

- ▶ išdėstyti informaciją apie institucijos strateginių ir programos tikslų pasiekimą, nurodant efekto ir rezultato kriterijus, kurių reikšmės rodytų pokyčių kryptis,
- ▶ palygintų su metiniu planu ir su praėjusiais biudžetiniais metais,
- ▶ nurodytų priežastis, dėl kurių nebuvo pasiekti planuoti rezultatai.

Pateikiamos informacijos apie vertinimo kriterijų įvykdymą kiekis palyginti su 2007 m. dar padidėjo, tačiau tai nesudarė sąlygų įvertinti institucijų vykdomų programų efektyvumą ir rezultatyvumą.

Iš 186 asignavimų valdytojų (be teismų) aiškinamųjų raštų nepateikė 44 proc. visų asignavimų valdytojų (81 asignavimų valdytojas). Audito metu nustatyta, kad iš nepateikusiųjų aiškinamųjų raštų 20 proc. visų asignavimų valdytojų ne visi efekto ir rezultato kriterijai buvo pasiekti.

Iš 98 asignavimų valdytojų, pateikusių aiškinamuosius raštus, nustatyta, kad:

- 29 proc. visų pateikusiųjų pateikė informaciją ir apie produkto kriterijus;
- 82 proc. visų pateikusiųjų nepalygino kriterijų reikšmių su praėjusių biudžetinių metų reikšmėmis;
- 58 proc. visų pateikusiųjų nurodė priežastis dėl kurių nepasiekti planuoti rezultatai;
- 6 proc. visų pateikusiųjų nenurodė priežasčių dėl kurių nepasiekti planuoti rezultatai.

Atlikus teismų pateiktų aiškinamųjų raštų analizę nustatyta, kad 77 proc. visų teismų (49 teismai) nepateikė aiškinamųjų raštų, iš kurių 48 proc. visų teismų ne visi efekto ir rezultato kriterijai buvo pasiekti. Iš 15 teismų, kurie pateikė aiškinamuosius raštus:

- 47 proc. šių teismų nepalygino kriterijų reikšmių su praėjusių biudžetinių metų reikšmėmis;
- 33 proc. šių teismų nurodė priežastis dėl kurių nepasiekti planuoti rezultatai;
- vienas teismas nenurodė priežasčių.

1.3. Atsiskaitymas už valstybės pinigų fondus ir tikslinės paskirties sąskaitas

1. 2008 m. nebuvo tinkamai atsiskaityta už 1990 metų blokados fondo sąmatą ir jos vykdymą.
2. Apyskaitoje neatskleista informacija apie Licencijuotų sandėlių kompensavimo fondo, UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“ garantiniams įsipareigojimams vykdyti skirtų lėšų sąskaitų, Pasėlių draudimo įmokų žemės ūkio veiklos subjektams ir draudimo įmokų išlaidų dalinio kompensavimo lėšų sąskaitos ir Santaupų atkūrimo sąskaitos,

kurios atidarytos Lietuvos banke Finansų ministerijos vardu, duomenis ir apie šių lėšų naudojimą. Teisės aktuose neregamentuotas atsiskaitymas už fondo veiklą, lėšų sąskaitose naudojimą ir lėšų likučius laikotarpio pabaigoje. Bendras lėšų likutis metų pabaigoje tokiose sąskaitose sudarė 26,5 mln. Lt.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 35 str. 1 d., Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 62 p., valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita rengiama atsižvelgiant į atitinkamų metų patvirtinto Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo rodiklius. Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu²⁹ patvirtintos tokios valstybės pinigų fondų sąmatos:

- ▶ Privatizavimo fondo;
- ▶ Rezervinio (stabilizavimo) fondo;
- ▶ 1990 metų blokados fondo (toliau – Blokados fondas);
- ▶ Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo (toliau – IAEEN fondas) lėšų.

Pastebėjimai:

1. Nėra galutinio atsiskaitymo už 1990 metų blokados fondo 2008 m. sąmatos vykdymą.

Lietuvos Respublikos 1990 metų blokados fondo įstatymo pripažinimo netekusiu galios įstatyme³⁰, kuriuo nuo 2009-01-01 Blokados fondas likviduotas, nėra reglamentuotas atsiskaitymas už likvidavimą. Pastarajame įstatyme reglamentuota, kad šio fondo piniginės lėšos turi būti pervestos į valstybės biudžetą iki 2008-12-31 ir sąskaita uždaryta, fondo ilgalaikis materialusis turtas perduotas patikėjimo teise valstybės biudžetinei įstaigai Lietuvos nacionaliniam muziejui. Pažymėtina, kad 1998-05-19 Lietuvos Respublikos 1990 metų blokados fondo įstatymo Nr. VIII-747, kuris neteko galios nuo 2009-01-01, 6 straipsnio 2 dalyje buvo reglamentuota, kad Finansų ministerija per mėnesį pasibaigus kalendoriniams metams paskelbia fondo valdymo ataskaitą ir ją raštu su Valstybės kontrolės išvada pateikia Seimui.

2008 m. IV ketvirtį Blokados fonde vyko ūkinės operacijos: padidėjo piniginės lėšos, kurios buvo pervestos į valstybės biudžeto sąskaitas, turtas perduotas Lietuvos nacionaliniam muziejui valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise. Nors 2008 m. IV ketvirtį buvo atliekami veiksmai, tačiau Blokados fondo balanso ir pajamų ir išlaidų apyskaitos duomenys 2008-12-31, Blokados fondo valdymo 2008 m. ataskaita Finansų ministerijos internetiniame puslapyje buvo paskelbti audito metu, 2009-09-24. Blokados fondo valdymo 2008 m. ataskaita Seimui nepateikta.

²⁹ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353, 9, 10 ir 12 priedai.

³⁰ Lietuvos Respublikos 1990 metų blokados fondo įstatymo pripažinimo netekusiu galios įstatymas, 2008-07-01 Nr. X-1657.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 35 str. 1 d. nuostatas Apyskaita rengiama atsižvelgiant į atitinkamų metų patvirtinto Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo rodiklius. 2008 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu buvo patvirtinta 1990 metų blokados fondo 2008 m. sąmata, kurios vykdymo ataskaitos Apyskaitoje nėra.

2. Už valstybės pinigų fondus ir tikslinei paskirčiai atidarytas sąskaitas Finansų ministerijos vardu neatsiskaitoma viešai ir nepateikiama informacija Apyskaitoje. Audito metu nustatyta, kad į lėšų likutį Apyskaitos Piniginių srautų ataskaitoje neįtraukiamos pinigų fondams ar tikslinei paskirčiai pagal teisės aktų reikalavimus Lietuvos banke Finansų ministerijos vardu atidarytų penkių sąskaitų duomenys. Bendras lėšų likutis metų pabaigoje tokiose sąskaitose sudarė 26,5 mln. Lt.

2.1. Licencijuotų sandėlių kompensavimo fondas. Lėšų likutis šio fondo sąskaitoje 2008-12-31 buvo 1,5 mln. Lt. Fondą administruoja UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“, kuris pagal Licencijuotų sandėlių kompensavimo fondo nuostatų³¹ 26.13 punktą savo tinklalapyje internete turi skelbti informaciją apie fondo sąskaitoje esančių lėšų likutį ir kitą informaciją, tačiau informacija UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“ internetiniame puslapyje³² nepateikta. Pagal šių nuostatų 38 punktą šio fondo taryba pateikia žemės ūkio ministrui fondo lėšų naudojimo ataskaitą kartu su audito išvada, tačiau neregamentuotas atsiskaitymas visuomenei, Vyriausybei ir Seimui.

2.2. UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“ garantiniams įsipareigojimams vykdyti skirtų lėšų sąskaitos. Lėšų likutis 2008-12-31 buvo 12,8 mln. Lt. Sąskaitas administruoja UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“, o laikinai laisvų lėšų valdymas ir investavimas pavestas Finansų ministerijai. Teisės aktuose³³ neregamentuotas atsiskaitymas už šias lėšas ir jų panaudojimą.

2.3. Pasėlių draudimo įmokų žemės ūkio veiklos subjektams ir draudimo įmokų išlaidų dalinio kompensavimo lėšų sąskaita. Lėšų likutis 2008-12-31 buvo 7,5 mln. Lt. Teisės aktuose³⁴ neregamentuotas atsiskaitymas už šias lėšas ir jų panaudojimą.

2.4. Finansų ministerijos vardu AB banke „Hansabankas“ atidaryta *Santaupų atkūrimo sąskaita*. Lėšų likutis 2008-12-31 buvo 4,7 mln. Lt. Teisės aktuose neregamentuotas atsiskaitymas už lėšų šioje sąskaitoje panaudojimą ir lėšų likučius laikotarpio pabaigoje.

³¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-01 nutarimu Nr. 1523.

³² www.garfondas.lt

³³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-08-22 nutarimas Nr. 912 „Dėl Žemės ūkio paskolų garantijų fondo“, žemės ūkio ministro 2003-08-11 įsakymas Nr. 3D-330 „Dėl uždarnosios akcinės bedrovės Žemės ūkio paskolų garantijų fondo veiklos nuostatų patvirtinimo“.

³⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-11-13 nutarimas Nr. 1218 „Dėl Pasėlių draudimo įmokų žemės ūkio veiklos subjektams ir draudimo įmokų išlaidų dalinio kompensavimo“, žemės ūkio ministro 2008-06-13 įsakymas Nr. 3D-333 „Dėl dalies draudimo įmonių išlaidų, susijusių išmokant draudimo išmokas už nuostolius, patirtus dėl stichinės sausras, kompensavimo taisyklių“.

3. Nėra atsiskaitymo už įstatymais įsteigtus pinigų fondus, kurių sąskaitos atidarytos kitų asignavimų valdytojų vardu. Pagal Valstybės išdo įstatymo 2 str. 7 d. valstybės pinigų fondai – tai pagal Lietuvos Respublikos įstatymus įsteigti fondai, kurių sudarymo šaltinis yra valstybės piniginiai ištekliai ir kuriuose sukauptos lėšos naudojamos šių fondų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytiems tikslams. Šio įstatymo 9-10 straipsniuose reglamentuotas minėtų fondų steigimas ir valstybės biudžeto asignavimų į fondus pervedimas. Audito metu nustatyta, kad buvo įsteigti tokie valstybės pinigų fondai: Kultūros rėmimo fondas ir Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondas, o jų apskaitos tvarkymas reglamentuotas kaip programų, kurias vykdo fondų administratoriai, t. y. fondų apskaita tvarkoma, kaip biudžetinių programų apskaita. Programų apskaitos principai skiriasi nuo fondų apskaitos, todėl programų finansinėse ataskaitose pateikiama netiksli informacija apie valstybės biudžeto lėšų, skirtų fondams finansuoti, naudojimą (faktines ir kasines išlaidas).

Pavyzdžiai

1. Pagal Kūno kultūros ir sporto departamento Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanso duomenis sąskaitos 280 „Kiti fondai“ Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondo likutis 2008-12-31 – 78,9 tūkst. Lt, iš kurio 56 tūkst. Lt medžiagų likutis ir 22,9 tūkst. Lt – atsiskaitymai su programų vykdytojais. Pažymėtina, kad skirtumų tarp programos kasinių ir faktinių išlaidų nėra. Įvertinus minėtus duomenis ir tai, kad sąskaitos 280 „Kiti fondai“ likutis 2008-01-01 buvo 2,7 tūkst. Lt, darytina prielaida, kad programos faktinės išlaidos didesnės 76,2 tūkst. Lt.

2. Pagal Kultūros ministerijos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanso duomenis sąskaitos 280 „Kiti fondai“ Kultūros rėmimo fondo sąskaitos 280 „Kiti fondai“ likutis 2008-12-31 – 222,6 tūkst. Lt. Įvertinus tai, kad sąskaitos 280 „Kiti fondai“ likutis 2008-01-01 buvo 13,7 tūkst. Lt, darytina prielaida, kad programos kasinės ir faktinės išlaidos 208,9 tūkst. Lt didesnės. Pagal įstatymo reikalavimus fondo lėšos laikomos atskiroje Kultūros ministerijos sąskaitoje. Pagal Kultūros ministerijos 2008 metų finansinės atskaitomybės aiškinamąjį raštą minėto fondo pinigų likutis (2008-12-31) – 222,6 tūkst. Lt, iš jų 201,4 tūkst. Lt Kultūros ministerijos sąskaitoje ir 21,2 tūkst. Lt Kernavės kultūrinio rezervato direktijos sąskaitoje.

Apyskaitoje pateikiama informacija apie šiems fondams skirtus valstybės biudžeto asignavimus, pervestą fondų administratoriams asignavimų sumą ir likusią nepanaudotą asignavimų dalį, kurią fondų administratoriai turi teisę gauti kitais metais, tačiau neatskleista informacija apie fondų lėšų srautų judėjimą, apie faktiškai panaudotas fondų lėšas, apie šių lėšų likučius fondų sąskaitose. Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybės kontrolė finansinio audito³⁵ metu nustatė reikšmingus pažeidimus skirstant Kultūros ir sporto rėmimo fondo lėšas.

Be to, planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus Kultūros rėmimo fondui ir Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondui numatoma po 1 proc. praėjusių metų faktinių įplaukų iš akcizo už alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką ir po 10 proc. praėjusių metų faktinių įplaukų iš loterijos ir azartinių lošimų mokesčio. Atkreipiame dėmesį, kad asignavimų skyrimas atsižvelgiant į praėjusių metų rodiklius gali neatitikti einamųjų metų valstybės finansinių galimybių, todėl tikslinga peržiūrėti lėšų skyrimo fondams tvarką.

³⁵ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2009-06-01 valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-50-5-69 „Dėl Kūno kultūros ir sporto departamente prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“.

2. Valstybės biudžeto vykdymo vertinimas

2.1. Valstybės biudžeto pajamos

2.1.1. Valstybės biudžeto pajamų surinkimas

1. 2008 m. į valstybės biudžetą pajamų (be ES paramos) surinkta 740,1 mln. Lt mažiau negu buvo numatyta, t. y. pajamų prognozė įvykdyta 96,4 proc.³⁶ Valstybės biudžeto pajamų surinkimui neigiamą įtaką darė pridėtinės vertės mokesčio, gyventojų pajamų mokesčio, akcizų surinkimo užduočių nevykdymas, padidėjęs mokesčių mokėtojų išsiskolinimas.
2. 2008 m. pabaigoje net 97 proc. padidėjo PVM permoka, kuri iš dalies kompensavo negautas valstybės biudžeto pajamas.
3. Daugiau kaip trečdalis gyventojų pajamų mokesčio dalies, skiriamos paramai, atitenka biudžetinėms įstaigoms, o labdaros ir paramos fondams tik apie 7 proc. Tokia praktika, mūsų nuomone, sudaro sąlygas nukrypti nuo paramos tikslų.

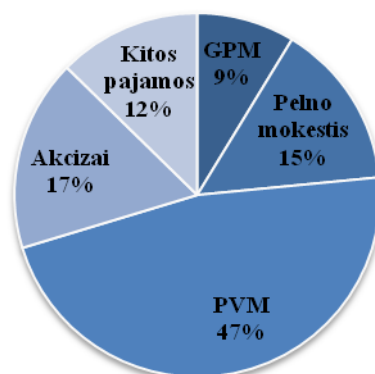
2008 m. pajamų (be ES paramos) į valstybės biudžetą gauta 19 718 mln. Lt, t. y. 740,1 mln. Lt mažiau nei planuota (įvykdyta 96,4 proc.). Plačiau žiūrėti 1 lentelę.

1 lentelė. Duomenys apie 2008 m. valstybės biudžeto pajamas

Eil. Nr.	Rodikliai	Planas	Įvykdymas	
			Mln. Lt	Proc.
1.	Valstybės biudžeto pajamos (mln. Lt)	25.571,9	23.201,0	90,7%
iš jų:				
1.1.	Mokestinės pajamos	18.826,3	17.982,2	95,5%
	šių pajamų dalis visose pajamose (proc.)	73,6%	77,5%	X
1.2.	Kitos pajamos	1.632,7	1.736,7	106,4%
	šių pajamų dalis visose pajamose (proc.)	6,4%	7,5%	X
1.3.	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	5.112,8	3.482,1	68,1%
	šių pajamų dalis visose pajamose (proc.)	20,0%	15,0%	X
Šaltinis – 2008 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita				

Didžiausią valstybės biudžeto pajamų dalį sudaro pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM), pajamos iš akcizų, pelno mokestis (žr. 1 pav.).

³⁶ Be ES finansinės paramos lėšų.

1 pav. Pajamų³⁷ struktūra

Šaltinis

– 2008 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

Valstybės biudžeto pajamų surinkimui neigiamą įtaką darė pajamų iš didžiąją valstybės biudžeto pajamų dalį sudarančių mokesčių (PVM, gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM), akcizų) plano nevykdymas:

- ▶ PVM surinkimo užduotis įvykdyta 90,9 proc. Neigiamą įtaką šio mokesčio pajamoms darė sulėtėję vartojimo augimo tempai;
- ▶ GPM surinkimo užduotis įvykdyta 94,2 proc. Pagrindinės priežastys: pajamų tarifo sumažinimas, nedarbo lygio augimas, valstybės biudžetui skiriama mažesnė mokesčio dalis³⁸, didėjanti grąžintina mokesčio suma gyventojams, pasinaudojusiems lengvatomis, kitų gyventojų pajamų apmokestinimo teisinio reglamentavimo ir administravimo trūkumai;
- ▶ pajamų iš akcizų surinkimo užduotis įvykdyta 95,3 proc.

Pastebėjimai:

1. Neregamentuota pajamų prognozavimo, rengiant valstybės biudžeto projektą, tvarka.

Valstybės kontrolė Išvadosė dėl valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektų ir dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos yra pažymėjusi, kad valstybės biudžeto pajamų iš atskirų mokesčių prognozės ne visada pasitvirtina. Valstybės biudžeto pajamų planavimo skaidrumui įtakos turi tai, kad teisės aktais neregamentuoti pajamų prognozavimo principai. Seimas³⁹ Vyriausybei siūlė nustatyti pajamų prognozavimo ir veiksmų,

³⁷ Be ES finansinės paramos lėšų.

³⁸ 2008 m. į valstybės biudžetą buvo pervedama 33,67 proc. GPM dalis – tai 8,9 proc. mažiau nei 2007 m.

³⁹ Lietuvos Respublikos Seimo 2007-12-04 nutarimas Nr. X-1347 „Dėl Lietuvos Respublikos 2006 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“, 2 p.

turinčių reikšmingos įtakos pajamų vykdymui, atskleidimo sudarant biudžeto projektą tvarką, tačiau tokia tvarka iki šiol neparengta.

2. Negrąžinta PVM permoka buvo iš dalies kompensuotos negautos pajamos. 2008 m. į valstybės biudžetą nesurinkta 921,7 mln. Lt PVM, tačiau PVM pajamų surinkimo rodiklį padidino 97 proc. padidėjusi PVM permoka (2 lentelė).

2 lentelė. 2004–2008 m. PVM permokos duomenys

Laikotarpis	PVM permoka (mln. Lt)	Pokytis, lyginant su praėjusiais metais (proc.)
2004.12.31	638,5	X
2005.12.31	472,7	-26%
2006.12.31	481,2	2%
2007.12.31	526,3	9%
2008.12.31	1.036,2	97%

Šaltinis – Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2008 m. VMI administruojamų nacionalinio biudžeto pajamų apžvalga

Mūsų nuomone, 2008 m. negrąžinta PVM permoka buvo iš dalies kompensuotos negautos valstybės biudžeto pajamos.

3. Paramos gavėjams pervedama GPM dalis sudaro sąlygas nukrypti nuo paramos tikslo.

Paramos gavėjams 2008 m. pervesta 58,8 mln. Lt GPM⁴⁰. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie FM pateiktais duomenimis 2008 m. didžiausią dalį paramai skirtų lėšų – 20,9 mln. Lt (36 proc.) gavo valstybės ir savivaldybių biudžetinės įstaigos, 17,6 mln. Lt (30 proc.) – asociacijos, 7,8 mln. Lt (13 proc.) viešosios įstaigos, 4,3 mln. Lt (7 proc.) – labdaros ir paramos fondai, 3 mln. Lt (5 proc.) – bendrijoms (gyvenamųjų namų statybos, sodininkų). Tai, kad didžiausią dalį paramos gauna biudžetinės įstaigos, kelia abejones, ar tokia besiklostanti praktika – skirti paramą biudžetinėms įstaigoms nėra ydinga ir neiškreipia pačios paramos tikslų.

4. Loterijų ir azartinių lošimų mokesčio pajamos nedidėja. Lošimus organizuojančių įmonių gautos įplaukos nuolat auga, veiklos rezultatai taip pat, o mokesčio 2008 m. sumokėta mažiau nei 2007 m. (žr. 2 pav.).

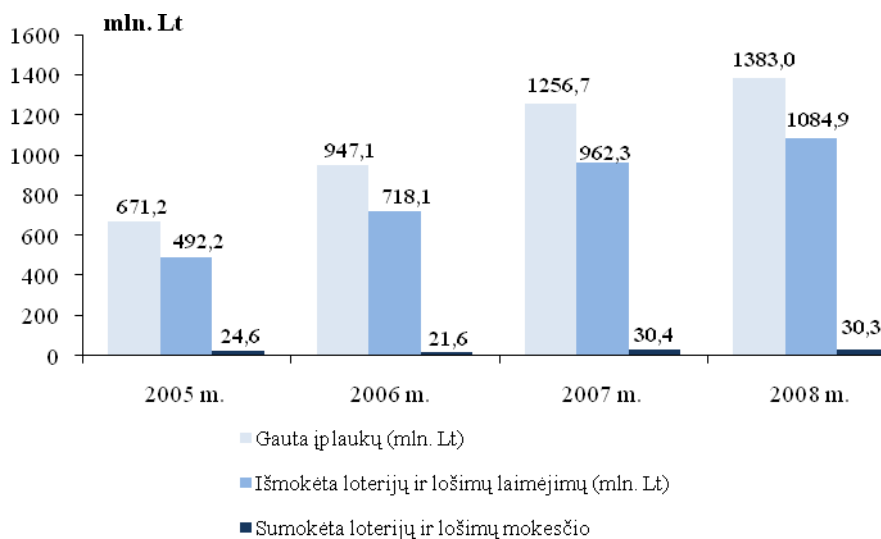
Valstybinio audito „Gyventojų pajamų apmokestinimas“⁴¹ metu buvo konstatuota, kad didėjant išmokamoms azartinių lošimų laimėjimų sumoms, dėl teisinio reglamentavimo ir informacijos teikimo mokesčių administratoriams trūkumų gyventojai deklaruoja labai mažą šios rūšies pajamų dalį, t. y. valstybė negauna dalies GPM. Buvo siūloma, įvertinus užsienio šalių praktiką ir administravimo sudėtingumą, padidinti mokesstinę našta lošimus organizuojančioms įstaigoms – apmokestinti bendrąsias lošimų pajamas tarifu, ne mažesniu nei pagrindinis GPM

⁴⁰ Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2002-07-02 Nr. IX-1007 34 str. 3 d. gyventojai paramos gavėjams gali skirti iki 2 procentų pajamų mokesčio.

⁴¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2008-09-23 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-60-16-16 „Gyventojų pajamų apmokestinimas“.

tarifas, o gyventojų azartinių lošimų laimėjimų pajamas, kai jas išmoka Lietuvos vienetai, priskirti neapmokestinamosioms pajamoms, tačiau Valstybės kontrolės rekomendacijos liko neįgyvendintos.

2 pav. 2005–2008 m. loterijas ir azartinius lošimus organizuojančių bendrovių veiklos rodikliai

Šaltinis – Valstybinės lošimų priežiūros komisijos 2008 m. veiklos ataskaita

Seimui pateiktose Loterijų ir azartinių lošimų mokesčio įstatymo pataisose⁴² buvo siūloma apmokestinti statytųjų sumų ir išmokėtų laimėjimų skirtumą taikant 5 proc. tarifą, tačiau Seimas pritarė tik tiems minėto įstatymo pakeitimams, kuriais padidintas fiksuotas loterijų ir lošimų mokesčio dydis už kiekvieną lošimų veiklos leidime nurodytą lošimo įrenginį.

Pažymėtina, kad Valstybinės lošimų priežiūros komisijos skaičiavimu, iš dalies pakeitus šiuo metu esamą apmokestinimo sistemą, paliekant galioti fiksuotus mokesčius už eksploatuojamus lošimo įrenginius ir papildomai apmokestinus lošimus organizuojančių bendrovių bendrąsias lošimų pajamas 10 proc. mokesčio tarifu, papildomai į biudžetą galėtų būti gauta apie 17 mln. Lt azartinių lošimų mokesčio.

5. Neigiamą įtaką 2008 m. valstybės biudžeto pajamoms daro mokesčių mokėtojų įsiskolinimai. Nuo 2008-01-01 mokesstinė nepriemoka didėjo ir 2009-01-01 sudarė 943,5 mln. Lt, t. y. padidėjo 32 proc. (3 lentelė).

⁴² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-12-15 nutarimas Nr. 1323.

3 lentelė. Duomenys apie valstybės biudžeto mokestinę nepriemoką

Laikotarpis	Nepriemoka (mln. Lt)	Pokytis, lyginant su praeitu laikotarpiu	
		Mln. Lt	Proc.
2006-01-01	904,8	X	X
2007-01-01	741,4	-163,5	-18%
2008-01-01	713,1	-28,3	-4%
2009-01-01	943,5	230,4	32%

Šaltinis – Finansų ministerijos informacija

2.1.2. Įmokos specialiosioms programoms finansuoti

2008 m. įmokų specialiosioms programoms finansuoti planas įvykdytas 104,4 proc. Lyginant su ankstesniais metais, 2008 m. įmokos specialiosioms programoms finansuoti suplanuotos tiksliau, tačiau pažymėtina, kad pajamų įmokų specialiosioms programoms finansuoti planavimas turi trūkumų.

2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu asignavimų valdytojams patvirtinta įmokų suma – 2 275,4 mln. Lt, t. y. 43 proc. didesnė nei 2007 m. 2008 m. faktinės įmokos specialiosioms programoms finansuoti – 2 375,9 mln. Lt, t. y. 100,5 mln. Lt (4,4 proc.) daugiau negu patvirtinta įstatymu (4 lentelė).

4 lentelė. Duomenys apie įmokas į valstybės biudžetą, skirtas specialiosioms programoms finansuoti

Metai	2006 m.	2007 m.	2008 m.
Įstatymu patvirtinta įmokų suma (mln. Lt)	528,3	1 589,2	2 275,4
Faktinė įmokų suma (mln. Lt)	650,6	2011,3	2 375,9
Plano vykdymas (proc.)	123,1%	126,6%	104,4%
Viršplaninės įmokos (mln. Lt)	122,3	422,1	100,5

Šaltinis – 2006, 2007, 2008 metų Valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitų 3 formos

Pastebėjimai:

1. Daugelis asignavimų valdytojų metai iš metų planuoja gauti mažiau įmokų specialiosioms programoms finansuoti, nei faktiškai gauna. Daugiau kaip 70 proc. iš valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų (išskyrus teismus), virš 55 proc. mokslinio tyrimo institucijų ir daugiau kaip 90 proc. aukštųjų mokyklų gautos 2008 m. pajamų įmokos į valstybės biudžetą skirtos specialiosioms programoms finansuoti viršijo planuotas, o daugiau kaip trečdalis asignavimų valdytojų⁴³ faktinės įmokos specialiosioms programoms finansuoti viršijo planuotas daugiau kaip

⁴³ Iš 68 valstybės biudžeto išlaikomų įstaigų (išskyrus teismus) 22 asignavimų valdytojų, iš 34 mokslinio tyrimo institucijų – 14, iš 14 aukštųjų mokyklų – 3 asignavimų valdytojų faktiniai mokėjimai daugiau kaip 50 proc. viršijo planuotus.

50 proc. Pažymėtina, kad ir 2007 m. tų pačių asignavimų valdytojų pajamos gerokai viršijo planuotas.

Pavyzdžiai

1. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba 2008m. įmokų specialiosioms programoms finansuoti planą įvykdė 353,4 proc., 2007 m. – 123,8 proc.
2. Lietuvos Respublikos ginklų fondas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. įmokų specialiosioms programoms finansuoti planą įvykdė 213,1 proc., 2007 m. – 174,4 proc. proc.
3. Valstybinė energetikos inspekcija prie Ūkio ministerijos 2008 m. įmokų specialiosioms programoms finansuoti planą įvykdė 178,4 proc., 2007 m. – 194,5 proc.

Taip didėja viršplaninių ir nepanaudotų įmokų likučiai, kurie, vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 14 str. 2 d., paliekami asignavimų valdytojui ir perkeliama į kitus biudžetinius metus.

2. Neatsižvelgta į Valstybės kontrolės rekomendacijas dėl biudžetinių įstaigų teikiamų paslaugų teisinio reglamentavimo tobulinimo. Valstybės kontrolė atlikusi auditą „Biudžetinių įstaigų teikiamos paslaugos įgyvendinant specialiąsias programas“⁴⁴, Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomendavo tobulinti teisės aktus, reglamentuojančius biudžetinių įstaigų teikiamas paslaugas, aiškiai nustatyti už kokių paslaugų teikimą biudžetinės įstaigos gali imti atlygį bei kaip turėtų būti apskaičiuojamas šio atlygio dydis, aiškiau apibrėžti rinkliavos objektą, įvertinti biudžetinių įstaigų teikiamas paslaugų pobūdį ir imtis priemonių, kad biudžetinės įstaigos atsisakytų teikti paslaugas, kurios neatitinka funkcijų, numatytų jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

Pokyčiai po audito

Seimo Audito komitetas, atsižvelgdamas į tai, kad valstybinio audito ataskaitoje⁴⁵ pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo terminas pasibaigęs, o rekomendacijos neįgyvendintos, 2009-06-10 savo sprendimu Nr. 141-S-10 pasiūlė Vyriausybei inicijuoti teisės aktų pakeitimus kuriuose būtų nustatyta:

- už kokias paslaugas biudžetinės įstaigos, vykdydamos specialiąsias programas, turi imti atlygį;
 - numatyti, kad kartu su išvada dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos būtų teikiama informacija apie biudžetinių įstaigų pajamų, gautų vykdant specialiąsias programas struktūrą;
 - aiškiai ir išbaigčiai apibrėžti rinkliavos objektą;
 - nustatyti, kokios sąnaudos turi būti įtraukiamos apskaičiuojant atlygį už paslaugas, už kurias neimama valstybinė rinkliava, užtikrinant, kad atlygio už paslaugas dydis atitiktų patiriamas sąnaudas.
- Vyriausybei pasiūlyta įvertinus biudžetinių įstaigų teikiamas paslaugas imtis priemonių, kad biudžetinės įstaigos atsisakytų teikti paslaugas, neatitinkančias šių įstaigų funkcijų, numatytų jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

Finansų ministerijai pasiūlyta periodiškai atlikti biudžetinių įstaigų teikiamų paslaugų analizę ir teikti siūlymus Vyriausybei dėl biudžetinių įstaigų teikiamų paslaugų, susijusių su juridinę galią turinčių dokumentų, jų dublikatų išdavimu ir perregistravimu įtraukti į rinkliavos objektų sąrašą.

Seimo Audito komiteto sprendimą pasiūlyta įgyvendinti iki 2010 m. biudžeto projekto sudarymo.

⁴⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2008-02-14 valstybinio audito ataskaita Nr. VA - P-60-14-4 „Biudžetinių įstaigų teikiamos paslaugos įgyvendinant specialiąsias programas“.

⁴⁵ Ten pat.

2.2. Valstybės biudžeto išlaidos

2.2.1. Asignavimai darbo užmokesčiui

1. Asignavimų darbo užmokesčiui ekonomija pagal teisės aktų reikalavimus pirmiausia turėtų būti skiriama įsiskolinimams padengti, o nesant įsiskolinimų gali būti skiriama tik turtui įsigyti. Asignavimų valdytojai 2008 m. daugiausia darbo užmokesčio ekonomijos nukreipė išlaidoms dengti, tačiau finansinių auditų metu nustatyta atvejų, kai sutaupyti asignavimai panaudoti prieš tai nepadengus turėto kreditinio įsiskolinimo.
2. Valstybės aukštosioms mokykloms, valstybės mokslinių tyrimų įstaigoms asignavimai išlaidoms skiriami neišskiriant iš jų darbo užmokesčio. Šių įstaigų panaudoti asignavimai darbo užmokesčiui 2008 metais sudarė 14,8 proc. visų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto asignavimų. Siekiant skaidresnio lėšų poreikio darbo užmokesčiui planavimo ir šių rodiklių atskleidimo finansinėse ataskaitose, planuojant minėtoms įstaigoms asignavimus turėtų būti išskiriami asignavimai darbo užmokesčiui.

2008 m. panaudota 3 958,2 mln. Lt asignavimų darbo užmokesčiui, t. y. 14,8 proc. (512,3 mln. Lt) daugiau palyginus su „Planu su leistiniais patikslinimais virš Seimo patvirtintos sumos“. Dėl asignavimų valdytojų viršplaninių įmokų už teikiamas paslaugas ir ankstesniais metais nepanaudotų įmokų, skirtų specialiosioms programoms finansuoti, dėl iš ankstesnių metų perkeltos nepanaudotos programų, finansuojamų ES ir kitos finansinės paramos lėšomis, asignavimų dalies, darbo užmokesčio planas didesnis 22,5 mln. Lt.

Asignavimai darbo užmokesčiui, neišskaitant aukštųjų mokyklų ir mokslinių tyrimų įstaigų panaudotų asignavimų darbo užmokesčiui, panaudoti 98 proc.

Pastebėjimai:

1. Asignavimų darbo užmokesčiui ekonomija ne visada naudojama laikantis teisės aktų reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, kad nėra atskleista, kaip Apyskaitos ataskaitoje nustatytas asignavimų darbo užmokesčiui planas (žr. plačiau 1.1 dalies Pastebėjimų 8.1 dalį), audito metu pagal Apyskaitos duomenis apskaičiuota, kad asignavimų darbo užmokesčiui ekonomija sudarė apie 42,5 mln. Lt, o institucijos ir įstaigos šią ekonomiją daugiausiai nukreipė į asignavimus išlaidoms, o ne turtui įsigyti.

Vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 79 p., iš sutaupytų asignavimų išlaidoms pirmiausia turi būti dengiamas kreditinis įsiskolinimas. Nesant įsiskolinimų, sutaupyti asignavimai išlaidoms gali būti skiriami turtui įsigyti ir iš valstybės lėšų įgyvendinamiems investicijų projektams finansuoti. Reikalavimas iš sutaupytų asignavimų

išlaidoms pirmiausia dengti išsiskolinimus numatytas ir Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 14 str. 2 d.

Valstybė kontrolė finansinių auditų metu nustatė atvejų, kai asignavimų valdytojai nesilaikė minėtų teisės aktų reikalavimų ir sutaupytus asignavimus panaudojo prieš tai nepadengę turėto kreditinio išsiskolinimo.

Pavyzdžiai

1. Finansų ministerija, nepadengusi kreditinio išsiskolinimo, 700 tūkst. Lt sutaupyto asignavimų darbo užmokesčiui skyrė iš valstybės lėšų įgyvendinamam investicijų projektui „Ilgalaikio turto įsigijimas“ papildomai finansuoti. (2009-05-29 Valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-60-7-55).
2. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka biudžeto asignavimus (472,9 tūkst. Lt), nepadengusi išsiskolinimo kreditoriams, panaudojo ateinančių metų išlaidoms padengti. (2009-06-01 Valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-50-18-70).
3. Švietimo ir mokslo ministerija ir jai pavaldžios įstaigos sutaupytus darbo užmokesčiui skirtus asignavimus (219,9 tūkst. Lt) panaudojo ne kreditiniam išsiskolinimui dengti, bet vienkartinėms išmokoms išmokėti. (2009-05-29 Valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-50-19-51).
4. Chemijos Institutas sutaupytus darbo užmokesčiui skirtus asignavimus (189 tūkst. Lt) panaudojo ne kreditiniam išsiskolinimui padengti, bet vienkartinėms išmokoms ir priemokoms mokėti. (2009-05-29 Valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-50-11-52).
5. Kūno kultūros ir sporto departamento pavaldi įstaiga Lietuvos olimpinis sporto centras 2008 metams skirtus biudžeto asignavimus (21,1 tūkst. Lt) panaudojo 2009 metų išlaidoms finansuoti, nepadengusi kreditinio išsiskolinimo. (2009-06-01 Valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-50-5-69).

2. Biudžeto sandaros įstatymo nuostatos sudaro sąlygas nenurodyti tikro asignavimų darbo užmokesčiui dydžio. Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 6 str. 1 d. 1 p. nuostatas, asignavimų sumos išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, yra maksimalios. Apyskaitoje pateiktas asignavimų darbo užmokesčiui vykdymas yra didesnis nei „Planas su leistiniais patikslinimais virš Seimo patvirtintos sumos“.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 18 str. 2 d. 3 p., valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte nustatomas asignavimų paskirstymas (pagal biudžetines įstaigas) išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti, išskyrus valstybės aukštąsias mokyklas, valstybės mokslinių tyrimų įstaigas, kurioms asignavimai išlaidoms skiriami neišskiriant iš jų darbo užmokesčio. Pastarosioms įstaigoms asignavimai darbo užmokesčiui neplanuojami, tačiau pagal Biudžeto sandaros įstatymo 36 str. 2 d. Apyskaitoje pateikiami šių įstaigų asignavimų darbo užmokesčiui vykdymo duomenys. Audito metu nustatyta, kad šių įstaigų 2008 m. panaudoti asignavimai darbo užmokesčiui sudarė 585,7 mln. Lt, t. y. 14,8 proc. visų panaudotų asignavimų darbo užmokesčiui.

Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 77.1 p., asignavimų valdytojai įstaigų programų sąmatas privalo keisti pasikeitus įstatymams ar pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus. Vadovaujantis šia nuostata, visos valstybės aukštosios mokyklos ir valstybės mokslinių tyrimų įstaigos, kurioms Vyriausybės 2008-02-06 nutarimu Nr. 90 skirta asignavimų minimaliajai mėnesinei algai padidinti, turėjo patikslinti programų sąmatas padidindamos asignavimus išlaidoms, iš jų ir asignavimus darbo

užmokesčiui. Audito metu nustatyta, kad šios įstaigos asignavimų planus patikslino, tačiau asignavimų darbo užmokesčiui neišskyrė.

2.2.2. Vyriausybės rezervo lėšų naudojimas

1. 2008 m. iš Vyriausybės rezervo buvo skirta 99 proc. (39,6 mln. Lt) visų planuotų skirti lėšų, panaudota 98,5 proc. (39 mln. Lt).
2. Nenustatyta Vyriausybės rezervo lėšų skirstymo ir atsiskaitymo už jų panaudojimą tvarka. Valstybės kontrolei iš 60 subjektų, kuriems nenumatyti asignavimai valstybės biudžete, ataskaitas dėl skirtų Vyriausybės rezervo lėšų pateikė tik 11 subjektų (18 proc. šių subjektų).
3. Atlikus skirtų Vyriausybės rezervo lėšų panaudojimo vertinimą, nustatyta atvejų kai lėšos panaudotos ne pagal paskirtį, skirta daugiau nei praktiškai reikėjo.
4. Vertinant, kam buvo skirtos Vyriausybės rezervo lėšos, nustatyta, kad ne visais atvejais lėšos skirtos pagal nustatytus prioritetus (pvz., einamosioms išlaidoms dengti, vykdomoms programoms papildomai finansuoti, subjekto veiklos išlaidoms finansuoti) ir dalis jų galėtų būti numatytos valstybės biudžete, skirtos investicijų projektams, kuriems skiriami asignavimai ir iš valstybės biudžeto. 37 proc. Vyriausybės rezervo lėšų skirta statybai, pastatų, patalpų remontui, tvarkybos darbams, rekonstravimui bažnyčių, vienuolynų, mokyklų, gimnazijų, darželių, bibliotekų, pensionatų, reabilitacijos centrų, ligoninių. Tokiems pat tikslams yra numatomos lėšos ir valstybės biudžete, ir naudojant Privatizavimo fondo lėšas, todėl tai neskatina naudoti lėšas kuo ekonomiškiau, racionaliau ir efektyviau bei sudaro galimybę atlikti neplaninius darbus, už tuos pačius darbus / paslaugas apmokėti dvigubai ir pan.

2008 m. iš Vyriausybės rezervo buvo skirta 39,6 mln. Lt, t. y. 99 proc. visų planuotų skirti lėšų, panaudota 39 mln. Lt, t. y. 98,5 proc. 19 subjektų nepanaudojo dalies jiems skirtų Vyriausybės rezervo lėšų (0,6 mln. Lt).

Vyriausybės rezervo lėšos buvo skirtos 131 subjektui:

- 71 subjektui, kurie gauna ir asignavimus iš valstybės biudžeto;
- 60 subjektų, kuriems nenumatyti asignavimai valstybės biudžete (asociacijos, draugijos, sąjungos, kurijos, viešosios įstaigos, fondai, centrai, bendrijos).

Pastebėjimai:

1. Nereglamentuota Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo tvarka ir atskiras atsiskaitymas už šių lėšų panaudojimą. Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 15 str. 2 d. Vyriausybės rezervo lėšos naudojamos ekstremalių situacijų padariniams likviduoti, išipareigojimams, susijusiems su dalyvavimu tarptautinėse operacijose, bei kitoms reikmėms pagal Vyriausybės nustatytus prioritetus⁴⁶. Nėra teisės aktų reglamentuojančių Vyriausybės rezervo lėšų skyrimą: prašymų dėl lėšų skyrimo pateikimą, jų nagrinėjimą, Finansų ministerijos siūlymų teikimą Vyriausybei ir pan. Nereglamentuotas atsiskaitymas už Vyriausybės rezervo lėšų panaudojimą. Kiekvienais metais Finansų ministerija išsiunčia raštą tiek asignavimų valdytojams, tiek kitiems subjektams, gavusiems Vyriausybės rezervo lėšų, pateikti biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo ataskaitą, kuri turi būti pateikiama ir Valstybės kontrolei. Valstybės kontrolei iš 60 subjektų, kuriems nenumatyti asignavimai valstybės biudžete, ataskaitas dėl skirtų Vyriausybės rezervo lėšų pateikė tik 11 subjektų (18 proc. šių subjektų).

2. Nustatyta atveju, kai lėšos panaudotos ne pagal paskirtį arba skirta daugiau nei faktiškai reikėjo. Įvertinus Valstybės kontrolės audituotų subjektų iš Vyriausybės rezervo gautų lėšų panaudojimą, buvo nustatyta atveju kai:

- lėšos buvo naudojamos ne pagal paskirtį;

Pavyzdys

Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LRV panaudojo visas jam skirtas 4,9 mln. Lt Vyriausybės rezervo lėšas, tačiau dalis lėšų (28 tūkst. Lt) buvo panaudota ne pagal paskirtį. Pagal Vyriausybės 2008-02-06 nutarimo Nr. 97 „Dėl lėšų skyrimo“ 7 p. departamentui skirta 230 tūkst. Lt pasirengimo 2011 m. Europos vyrų krepšinio čempionatui Lietuvoje įgyvendinimo išlaidoms dengti. Valstybės kontrolės auditoriai nustatė, kad 15,3 tūkst. Lt skirta viešosios įstaigos „Optimalūs sporto sprendimai“ išlaikymo išlaidoms ir 12,7 tūkst. Lt knygos „Lietuvos jaunių sporto žaidynės“ leidybos išlaidoms⁴⁷.

- subjektai planavo lėšų daugiau, nei reikėjo;

Pavyzdys

Generalinė prokuratūra nepanaudojo 135,3 tūkst. Lt: 122,6 tūkst. Lt, skirtų 2008-05-16 Vyriausybės nutarimu Nr. 455, teismų sprendimais paskirtų ekspertizių civilinėse bylose ginant viešąjį interesą išlaidoms padengti, nes išlaidų buvo mažiau nei planavo ir 12,7 tūkst. Lt, skirtų 2008-05-16 Vyriausybės nutarimu Nr. 455, Lietuvos, Latvijos ir Estijos generalinių prokurorų susitikimo organizavimo išlaidoms iš dalies padengti, nes tiek lėšų nereikėjo.

- subjektams nepavyko atlikti darbų, kuriems buvo skirtos lėšos;

Pavyzdžiai

1. Klaipėdos apskrities viršininko administracija nepanaudojo 130 tūkst. Lt skirtų Vyriausybės rezervo lėšų: 100 tūkst. Lt, skirtų 2008-04-17 Vyriausybės nutarimu Nr. 350, detaliojo plano, skirto Klaipėdos apskrities sutrikusios klausos asmenų ugdymo centro pastato statybai, rengimo išlaidoms padengti, nes užsitęsė viešųjų pirkimų procedūros, ir 30 tūkst. Lt, skirtų 2008-05-16 Vyriausybės nutarimu Nr. 455 bendrajam planui užbaigti ir šio plano strateginiam pasekmių vertinimui atlikti, nes neparengti derinimui dokumentai dėl viešojo svarstymo metu gautų prieštarų derinančių institucijų pasiūlymų.

⁴⁶ Prioritetai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-01-14 nutarimu Nr. 38 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės prioritetų naudojant Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšas“ (2005-01-13 nutarimo Nr. 22 redakcija).

⁴⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2009-06-01 valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-50-5-69.

2. Teisingumo ministerijos pavaldi įstaiga Teisės institutas nepanaudojo 127,3 tūkst. Lt, skirtų 2008-06-25 Vyriausybės nutarimu Nr. 640, nukentėjusių nuo totalitarinių režimų asmenų žalos atlyginimo teisinės situacijos tyrimui atlikti, nes nepavyko atlikti planuoto tyrimo (numatyti ekspertai atsisakė jį atlikti).

3. Vyriausybės rezervo lėšos skirtos ne pagal nustatytus prioritetus. Atlikus Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo analizę pagal patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus nustatyta, kad buvo skirta lėšų:

- asignavimų valdytojams einamosioms išlaidoms padengti (patalpų eksploatavimo išlaidoms, komandiruočių išlaidoms ir pan.);

Pavyzdžiai

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas	Subjektas, kuriam skirtos lėšos	Suma, tūkst. Lt	Pastabos
1.	2008-02-06 Nr. 97	Klaipėdos universitetas	120	burlaivio išlaikymui
2.	2008-03-20 Nr. 252	Nacionalinė teismų administracija	119	įsiskolinimui dėl administracinių patalpų eksploatavimo
3.	2008-04-17 Nr. 350	Kauno apygardos teismas	260	teismo pastato eksploatavimo išlaidoms

- institucijų vykdomoms programoms papildomai finansuoti, investicijų projektams, kuriems skiriami asignavimai iš valstybės biudžeto;

Pavyzdžiai

1. Klaipėdos apskrities viršininko administracija vykdė programą 1.25 „Užliejamos teritorijos sumažinimas ir gyventojų apsauga nuo neigiamo potvynio poveikio“, kuriai buvo patvirtinta 200 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų ir 676 tūkst. Lt skirta iš Vyriausybės rezervo, bendrai šios programos asignavimų sumoje rezervo lėšos sudarė 77 proc.

2. Vyriausioji rinkimų komisija vykdė programą 1.1 „Rinkimų ir referendumų organizavimas“, kuriai buvo patvirtinta 26 642 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų ir 500 tūkst. Lt skirta iš Vyriausybės rezervo, t. y. bendrai skirta 27 142 tūkst. Lt, o panaudota 26 281,5 tūkst. Lt, t. y. 860,5 tūkst. Lt mažiau.

3. Telšių apskrities viršininko administracija vykdo programą 1.16 „Viešosios įstaigos Telšių apskrities ligoninės pastato rekonstravimas“, kuriai buvo patvirtinta 1200 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų ir 35 tūkst. Lt skirta iš Vyriausybės rezervo. Valstybės investicijų programoje yra įtrauktas investicinis projektas „Viešosios įstaigos Telšių apskrities ligoninės Telšiuose, Kalno g. 40, akušerinio korpuso su maisto bloku rekonstravimas“.

4. Tauragės apskrities viršininko administracija vykdo programą 2.18 „Viešosios įstaigos Tauragės apskrities ligoninės modernizavimas“, kuriai buvo patvirtinta 1 548 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų ir 150 tūkst. Lt skirta iš Vyriausybės rezervo. Valstybės investicijų programoje yra įtrauktas investicinis projektas „Kompleksinis viešosios įstaigos Tauragės apskrities ligoninės pastatų ir patalpų Tauragėje, V. Kudirkos g. 2, modernizavimas ir įrangos įsigijimas“.

- asociacijų, draugijų, viešųjų įstaigų veiklos išlaidoms iš dalies padengti (žr. 1 priedą).

4. Vyriausybės rezervo lėšos skirtos tokiems pat tikslams, kuriems yra numatomos lėšos ir valstybės biudžete, ir naudojant Privatizavimo fondo lėšas. 37 proc. (14,6 mln. Lt) Vyriausybės rezervo lėšų skirta pastatų, patalpų remontui, tvarkybos darbams, rekonstravimui, statybai, iš kurių 23 proc. skirta bažnyčių, vienuolynų remontui, 35 proc. – mokyklų, gimnazijų, darželių, bibliotekų,

pensionatų, reabilitacijos centrų, ligoninių remontui (žr. 2 priedą). Privatizavimo fondo lėšoms paskirstyti buvo patvirtintos net 7 programos šiems tikslams (žiūrėti I dalies 3 skyrių).

Vyriausybės rezervo lėšos skirtos subjektams, kurie gauna finansavimą ir iš valstybės biudžeto per programas.

Pavyzdys

Vyriausybės rezervo lėšos Vyriausybės 2008-05-16 nutarimu Nr. 455 skirtos SADM viešosios koncertinės įstaigos „Choras Vilnius“ veiklos išlaidoms iš dalies padengti (100 tūkst. Lt), Vyriausybės 2008-06-25 nutarimu Nr. 640 skirtos SADM asociacijos invalidų sporto klubui „Draugystė“ neįgaliesiems pritaikymo transporto įsigijimo išlaidoms padengti (29,3 tūkst. Lt), tačiau abi organizacijos yra finansuojamos iš SADM 2.1 programos „Neįgaliųjų socialinė integracija“⁴⁸.

2.2.3. Specialiųjų programų lėšų panaudojimas

Asignavimų valdytojai, kurių vykdomos specialiosios programos be įmokėtų į biudžetą pajamų, finansuojamos ir iš valstybės konkrečiam tikslui numatytų lėšų, nesilaikė teisės aktų nuostatų – šių programų išlaidas pirmiausia dengė iš valstybės biudžeto asignavimų, o ne iš įmokėtų pajamų įmokų.

Viršplaninių ir nepanaudotų įmokų likutis 2008 m. pabaigoje, kuris gali būti perkeltas į 2009 m., buvo 472,8 mln. Lt, t. y. 20 proc. mažesnis negu likutis 2007 m. pabaigoje.

Kaip ir ankstesniais, taip ir 2008 metais, didžiąją dalį (daugiau kaip 70 proc.) nepanaudotų ir viršplaninių įmokų likučio sudaro specialiųjų programų, kurių finansavimas numatytas kitais įstatymais, lėšų likučiai. Specialiųjų programų, kurios finansuojamos tik iš įmokėtų į valstybės biudžetą pajamų, nepanaudotų įmokų likutis 2008 m. pabaigoje buvo 137,2 mln. Lt, t. y. 1,3 mln. Lt didesnis nei metų pradžioje.

Pastebėjimai:

1. Apyskaitoje nurodytas neteisingas viršplaninių ir nepanaudotų įmokų, kurios gali būti naudojamos kitais biudžetiniais metais, likutis. Apyskaitos aiškinamajame rašte nurodoma, kad viršplaninių ir nepanaudotų įmokų, kurios perkeliama ir gali būti naudojamos 2009 metais viršijant Seimo patvirtintas asignavimų sumas, likutis sudaro 472,8 mln. Lt. Audito metu nustatyta, kad šis likutis turi būti 14,2 mln. Lt mažesnis (plačiau žiūrėti I dalies 1.1 skyriaus pastebėjimų 5.2 p.).

2. Asignavimų valdytojai nesilaikė teisės aktų nuostatų, programų išlaidas pirmiausia dengdami iš valstybės biudžeto asignavimų, o ne iš įmokėtų į biudžetą pajamų. Pagal Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 28 p., specialiųjų programų, kurios, be įmokėtų į biudžetą pajamų, finansuojamos ir iš valstybės konkrečiam tikslui numatytų lėšų, išlaidoms padengti pirmiausia naudojami asignavimai, gauti iš einamaisiais biudžetiniais

⁴⁸ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2009-05-29 valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-10-9-67.

metais įmokėtų į biudžetą pajamų, įskaitant viršplanines pajamas. Audito metu nustatyta atveju, kai įstaigos šios nuostatos nesilaikė, ir programų išlaidas pirmiausia dengė iš valstybės biudžeto asignavimų.

Pavyzdžiai

1. Finansų ministerijos vykdoma Specialioji valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programa (01.81) yra finansuojama iš įmokėtų į biudžetą pajamų ir iš valstybės biudžeto asignavimų. Šiai programai 2008 metams patvirtinta 97 800 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš kurių 6 000 tūkst. Lt sudaro programos pajamos. Šios programos nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą likutis 2008 m. pradžioje sudarė 69 451,2 tūkst. Lt, per 2008 m. įmokėta 12 572,4 tūkst. Lt, nepanaudotų įmokų likutis metų pabaigoje – 82 023,6 tūkst. Lt. Programos išlaidoms dengti panaudota 89 757,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, o asignavimai, gauti iš įmokėtų į biudžetą pajamų, nebuvo naudojami.

2. Ūkio ministerija vykdė Specialiąją ekonomikos augimo ir konkurencingumo didinimo programą (01.05), kuri buvo finansuojama iš įmokėtų į biudžetą pajamų ir iš valstybės biudžeto asignavimų. Šiai programai 2008 m. patvirtinta 403 179 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 860 tūkst. Lt sudaro programos pajamos, 343 180 tūkst. Lt ES lėšos. Programos nepanaudotų įmokų likutis 2008 m. pradžioje sudarė 644,5 tūkst. Lt, nepanaudotų asignavimų likutis – 23 245,2 tūkst. Lt, per 2008 m. į valstybės biudžetą įmokėta 970,2 tūkst. Lt pajamų. Nepanaudotų įmokų likutis 2008 m. pabaigoje – 1 464,7 tūkst. Lt. Programos išlaidoms dengti iš viso panaudota 338 220,1 tūkst. Lt: 150 tūkst. Lt asignavimų, gautų iš įmokėtų į biudžetą pajamų, 23 245,2 tūkst. Lt ankstesniais metais nepanaudotų asignavimų, 275 000 tūkst. Lt ES lėšų ir 39 824,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

3. Nacionalinės žemės tarnybos prie ŽŪM vykdoma Specialioji žemės reformos vykdymo ir žemės informacinės sistemos kūrimo programa (2.82) yra finansuojama iš įmokėtų į biudžetą pajamų ir iš valstybės biudžeto asignavimų. Šiai programai 2008 m. patvirtinta 1 829 76 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš kurių 50 tūkst. Lt sudaro programos pajamos. Programos nepanaudotų įmokų į valstybės biudžetą likutis 2008 m. pradžioje sudarė 333,8 tūkst. Lt, per 2008 m. įmokėta 323,1 tūkst. Lt, nepanaudotų įmokų likutis metų pabaigoje – 569,5 tūkst. Lt. Programos išlaidoms dengti panaudota 185 917,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų ir 87,4 tūkst. Lt. asignavimų, gautų iš įmokėtų į biudžetą pajamų.

3. Privatizavimo ir Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšos

1. Gyventojų santaupoms atkurti planuojamos nepagrįstai didelės lėšos, tokiu būdu sumažinama Rezerviniam (stabilizavimo) fondui skiriamų lėšų dalis, nes vadovaujantis Privatizavimo fondo lėšų naudojimo ir apskaitos taisyklių nuostatomis, Privatizavimo fondo lėšos planuojamos laikantis tam tikrų proporcijų. Praktika (2008–2009 m.) rodo, kad realus lėšų skyrimas gyventojų santaupoms atkurti mažas lyginant su patvirtinta suma sąmatoje.
2. Vyriausybės patvirtintoms programoms įgyvendinti panaudota 97 proc. numatytų skirti Privatizavimo fondo lėšų. Lėšos skirtos 11 programų, tačiau vien dviem darbo užmokesčio didinimo programoms panaudota apie 44 proc. visų panaudotų lėšų. Be to, 29 priemonės, finansuotos iš Privatizavimo fondo lėšų, finansuotos ir iš valstybės biudžeto kaip investicijų projektai, nors toks lėšų šaltinis Valstybės investicijų 2008 metų programoje nenumatytas. Iš jų vienam investicijų projektui numatyta skirti lėšų net iš dviejų programų, finansuojamų iš Privatizavimo fondo lėšų. Tai rodo, kad kai Privatizavimo fondo lėšos skiriamos tiems patiems projektams, priemonėms ir tikslams, kuriems skiriama ir iš valstybės biudžeto, atsiranda galimybė tą finansavimą panaudoti neskaidriai.
3. Lietuvoje esant ekonominiam nuosmukiui, nors ir pavėluotai, tačiau 2008 m. pastebima pažanga administravime – į Rezervinį (stabilizavimo) fondą iš Privatizavimo fondo, kaip reglamentuota teisės aktuose, pervesta numatyta lėšų suma. Ankstesniais metais buvo neplanuojama pervesti ir nepervedama.

Privatizavimo fondo lėšų likutis 2008-12-31 buvo 404,7 mln. Lt, ir palyginus su likučiu 2007-12-31, mažesnis 63 proc. (lėšų likutis 2007-12-31 mažesnis 51 proc. palyginus su likučiu 2006-12-31). Vyriausybės patvirtintoms programoms įgyvendinti iš šio fondo buvo numatyta skirti 432,2 mln. Lt, o panaudota 420,9 mln. Lt (97 proc.) lėšų.

Rezerviniam (stabilizavimo) fondui pervesta visa Privatizavimo fondo sąmatoje numatyta 337,8 mln. Lt. suma. Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų likutis 2008-12-31 buvo 1 030 mln. Lt (36,55 proc. didesnis palyginus su likučiu 2007-12-31). 588,5 mln. Lt lėšų likučio, t. y. apie 57 proc., 2008-12-31 sudaro per 2008 m. suteiktos lėšos grąžintinai valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola, vykdyti⁴⁹. Šio fondo lėšos panaudotos kaip

⁴⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-01-30 nutarimas Nr. 65.

numatyta patvirtintoje fondo lėšų sąmatoje ir Vyriausybės 2008-01-30 nutarime Nr. 65, t. y. 80 mln. Lt skirta pensijų sistemos reformai finansuoti.

Pažymėtina pažanga administruojant lėšų skyrimą Rezerviniam (stabilizavimo) fondui. Viena iš Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų paskirčių yra Lietuvos valstybės rezervo piniginių lėšų, reikalingų ūkio funkcionavimui palaikyti ekstremalių situacijų bei ekonominės grėsmės sąlygomis, kaupimas ir atkūrimas. Pagrindinis Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų šaltinis yra Privatizavimo fondo lėšų dalis. Vadovaujantis Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų⁵⁰ 7 p. ir Privatizavimo fondo lėšų naudojimo ir apskaitos taisyklių⁵¹ 3.1 p. į Rezervinį fondą, kaip ir buvo planuota patvirtintoje sąmatoje, iš Privatizavimo fondo pervesta numatyta suma. Ankstesniais metais buvo neplanuojama pervesti ir nepervedama.

Pastebėjimai:

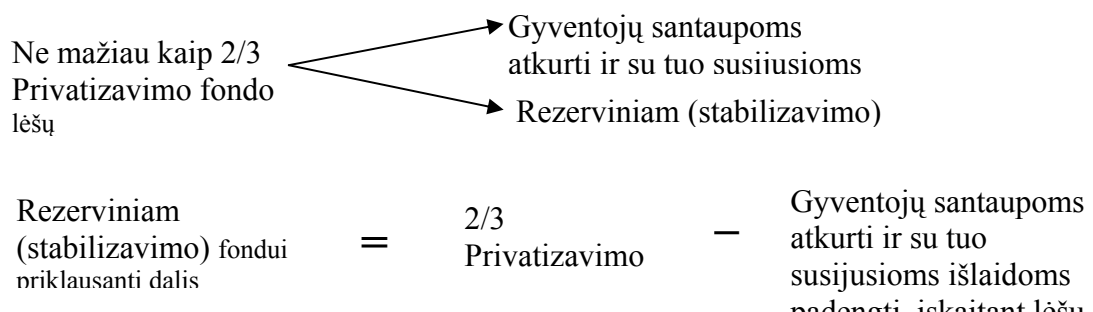
1. Privatizavimo fondo lėšų likutis metų pabaigoje ženkliai didesnis nei buvo planuotas.

Lėšų likutis 2008-12-31 yra 675 kartus didesnis nei buvo planuota patvirtintoje sąmatoje. Tai sąlygojo tai, kad:

- gauta daugiau pajamų ir įplaukų nei planuota (11 proc. daugiau);
- suplanuotų išlaidų gyventojų santaupoms atkurti įvykdyta tik apie 2,5 proc. (6,7 mln. Lt);
- suplanuotų išlaidų Privatizavimo komisijos, Valstybės turto fondo funkcijoms atlikti, ekspertams už paslaugas sumokėti ir objektams parengti privatizuoti įvykdyta apie 20 proc.

2. Gyventojų santaupoms atkurti planuojamos nepagrįstai didelės lėšos, tokiu būdu sumažinama Rezerviniam (stabilizavimo) fondui skiriamų lėšų dalis. Pagal Privatizavimo fondo lėšų naudojimo ir apskaitos taisyklių 9 p. Privatizavimo fondo lėšos planuojamos laikantis tam tikrų proporcijų (žr. 3 pav.).

3 pav. Privatizavimo fondo lėšų planavimas Rezerviniam (stabilizavimo) fondui

⁵⁰ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912.

⁵¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-02-06 nutarimu Nr. 152 (2002-12-23 nutarimo Nr. 2089 redakcija).

2008 m. Privatizavimo fondo lėšų sąmatoje⁵² gyventojų santaupoms atkurti buvo numatyta skirti 267,6 mln. Lt, tačiau Vyriausybė⁵³ skyrė 36 mln. Lt (87 proc. mažiau nei patvirtinta sąmatoje), o panaudota tik 6,7 mln. Lt, t. y. 3 proc. sąmatoje patvirtintos sumos. 2009 m. sąmatoje⁵⁴ gyventojų santaupoms atkurti numatyta skirti 81,4 mln. Lt ir į Rezervinį (stabilizavimo) fondą pervesti 1 005 mln. Lt. Tačiau Vyriausybės nutarimu⁵⁵ neskyrė lėšų gyventojų santaupoms atkurti.

3. Vyriausybės patvirtintoms šalies programoms, finansuojamoms iš Privatizavimo fondo, įgyvendinti didelė dalis lėšų skirta reikmėms, kurios turėtų būti finansuojamos iš valstybės biudžeto. Vyriausybė Privatizavimo fondo lėšoms paskirstyti patvirtino 11 programų, iš kurių:

- 2 skirtos darbo užmokesčio didinimui⁵⁶;
- 7 pastatų rekonstravimui, renovavimui, remontui, atnaujinimui, turto įsigijimui, projektavimui ir turto statybai⁵⁷;
- 2 kitiems tikslams⁵⁸.

Atlikus Vyriausybės patvirtintoms šalies programoms įgyvendinti skirtų lėšų analizę nustatyta, kad:

- 44 proc. (185 mln. Lt) panaudota darbo užmokesčio didinimui;
- 24 proc. (100,4 mln. Lt) panaudota projektavimui;
- 22 proc. (93 mln. Lt) panaudota pastatų (administracinių, kultūros centrų, krašto muziejų, globos namų, pensionatų, ligoninių, poliklinikų, sveikatos priežiūros centrų, lopšelių-darželių, darželių-mokyklų, mokyklų, studentų, moksleivių bendrabučių, bibliotekų, galerijų, sporto aikštelių, socialinių paslaugų centrų, pirčių, dvarų ir pan.) ir kito turto (gatvių ir pan.) rekonstravimui, renovavimui, remontui, atnaujinimui;
- 4 proc. (18 mln. Lt) panaudota turto įsigijimui (pastatų, įrangos);
- 2 proc. (7,3 mln. Lt) panaudota statyboms;
- 4 proc. kitiems tikslams.

4. Tos pačios priemonės yra finansuojamos iš kelių skirtingų finansavimo šaltinių. Audito metu nustatyta, kad 29 priemonės, finansuojamos iš Privatizavimo fondo lėšų, įtrauktos kaip

⁵² Patvirtinta Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, 2007-12-06 Nr. X-1353.

⁵³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-04-29 nutarimas Nr. 424 „Dėl 2008 metų Privatizavimo fondo lėšų dalies paskirstymo“, 3.1 p.

⁵⁴ Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2008-12-22 Nr. XI-96

⁵⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-03-18 nutarimas Nr. 190 „Dėl 2009 metų Privatizavimo fondo lėšų dalies paskirstymo“.

⁵⁶ Ilgalaikė pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programa, Brandos egzaminų kokybės tobulinimo programa.

⁵⁷ Nacionalinio stadiono su sporto kompleksu Vilniuje, Ukmergės gatvėje, projektavimo ir statybos programa, Kultūros objektų pastatų rekonstravimo ir statybos programa, Socialinių paslaugų infrastruktūros gerinimo programa, Sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimo programa, Įstaigų, vykdančių ikimokyklinio ugdymo programą, infrastruktūros gerinimo programa, Mokslo ir studijų sistemos tobulinimo programa, 2008 metų savivaldybių švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, socialinės ir kitos paskirties statinių statybos, rekonstravimo, remonto bei materialinio aprūpinimo programa.

⁵⁸ Jono Pauliaus II piligrimų kelio kūrimo ir jo objektų pritaikymo piligrimų ir turizmo reikmėms 2007–2013 metų programa, Akcinės bendrovės „Lietuvos energija“, akcinės bendrovės Rytų skirstomųjų tinklų ir akcinės bendrovės „VST“ akcijų įvertinimo, nuomonės apie akcijų įvertinimą pareiškimo ir kitų ekspertinių paslaugų pirkimo programa.

investicijų projektai į Valstybės investicijų 2008–2010 metų programą⁵⁹, kurioje numatyta 2008 metais skirti lėšų ir iš valstybės biudžeto (žr. 4 priedą).

Pavyzdys

Vilniaus miesto savivaldybės investicijų projektui „Viešosios įstaigos Vilniaus miesto universitetinės ligoninės Akušerijos, naujagimių ir vaikų skyrių rekonstravimas ir modernizavimas“ numatyta skirti lėšų ne tik iš valstybės biudžeto 2008 m. Valstybės investicijų programoje (0,7 mln. Lt), bet skirta lėšų ir per dvi Vyriausybės patvirtintas programas, finansuojamas iš Privatizavimo fondo lėšų, t.y. per Vyriausybės 2008-07-09 nutarimu Nr. 676 patvirtintą Sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimo programą (2 mln. Lt) ir 2008-07-09 nutarimu Nr. 694 patvirtintą 2008 metų savivaldybių švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, socialinės ir kitos paskirties statinių statybos, rekonstravimo, remonto ir materialinio aprūpinimo programą (0,3 mln. Lt).

⁵⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-01-30 nutarimas Nr. 105 „Dėl Valstybės investicijų 2008-2010 metų programoje numatytų 2008 metams kapitalo investicijų paskirstymo“.

II DALIS. VALSTYBINIŲ AUDITŲ REZULTATAI

1. Informacija pagal valdymo sritis ir asignavimų valdytojus

1. Valstybės kontrolė atliko 71-os valstybės institucijos / įstaigos finansinių ataskaitų duomenų bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimą. Dėl finansinių ataskaitų pareikštos 34 besąlyginės, 32 sąlyginės ir 5 neigiamos nuomonės. Dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo pareikštos 17 besąlyginių, 51 sąlyginė ir 3 neigiamos nuomonės.

2. Audituotos valstybės institucijos, įstaigos panaudojo 20 023,8 mln. Lt valstybės biudžeto asignavimų, t. y. 81,6 proc. visų panaudotų valstybės biudžeto asignavimų. Valstybės institucijos ir įstaigos, kurioms pareikštos neigiamos arba viena neigiama nuomonė, 2008 m. panaudojo 5 568 mln. Lt asignavimų, arba 28 proc., audituotos sumos. Valstybės institucijoms ir įstaigoms sąlyginės arba viena sąlyginė nuomonė pareikštos dėl 10 241,2 mln. Lt asignavimų, arba 51 proc., audituotos sumos.

1.1. Aplinkos ministerija ir jos valdymo sritis

5 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės								
Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Aplinkos ministerija	227513,2	366288,0	280786,9	76,7	S	S	S	S
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba	23509,5	24575,1	23152,0	94,2	S	S	NA	NA
Iš viso:	251022,7	390863,1	303938,9	77,8	-	-	-	-

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrolė.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

* Šioje ir kitose šios 1 dalies lentelėse naudojami tokie sutrumpinimai: B – besąlyginė; S – sąlyginė; N – neigiama; NA – neauditauta; FA – finansinės atskaitomybės ir kitų ataskaitų duomenys; Lėšos ir turtas – valstybės lėšų ir turto valdymas, naudojimas, disponavimo jais teisėtumas ir jų naudojimas įstatymų nustatytiems tikslams.

1.1.1. Aplinkos ministerija

Aplinkos ministerija nesivadovavo Buhalterinės apskaitos įstatymu ir mokėjimus atliko nepagrindusi jų apskaitos dokumentais, todėl į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą ir į valstybės biudžetą buvo permokėta 14,7 tūkst. Lt.

Aplinkos ministerija laiku nepasinaudojo galimybe nutraukti 2005 m. su UAB „Dormeka“ sudarytas sutartis ir susigrąžinti 624,4 tūkst. Lt išmokėtą avansą. Toks neveikimas galėjo turėti nusikalstamos veikos požymių, todėl medžiaga buvo perduota Lietuvos Respublikos specialiujų tyrimų tarnybai, kuri pradėjo ikiteisminį tyrimą.

Dėl neteisėto darbuotojo atleidimo iš einamų pareigų pavaldžiai įstaigai Generalinei miškų urėdijai prie Aplinkos ministerijos padaryta 49,1 tūkst. Lt žala.

Aplinkos ministerijai pavaldžios įstaigos tvarkydamos apskaitą ne visais atvejais vadovavosi Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių reikalavimais, nes buhalterinės apskaitos registruose neregistravo pažeidėjų išpareigojimų sumokėti baudas už aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimus ir atlyginti už aplinkai ir valstybiniams gamtos ištekliams padarytą žalą.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų 2009-06-04 priimtas sprendimas Nr. SP-9.

Pokyčiai atlikus auditą

Ministerijai pavaldžios įstaigos pažeidėjų išpareigojimus sumokėti baudas ir atlyginti nuostolius buhalterinėje apskaitoje pradėjo registruoti 2009 m.

Aplinkos ministerija 2009 m. gegužės mėn. į valstybės biudžetą grąžino 14,7 tūkst. Lt

1.1.2. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos

Pažeisdamos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių reikalavimus, kai kurios Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos pavaldžios įstaigos užregistravo ne visą įsigytą ilgalaikį turtą, dalį ilgalaikio turto apskaitė nenurodydamos jo įsigijimo vertės, klaidingai skaičiavo nusidėvėjimą, apskaitė patikėjimo teise nepriklausantį turtą, klaidingai tvarkė pajamų, kompensuotų nuompinigių, atsiskaitymų su debitoriais ir kreditoriais, pavedimų ir kitų lėšų, finansavimo iš biudžeto ir faktinių išlaidų apskaitą.

Tarnybai pavaldi Kurtuvėnų regioninio parko direkcija nesivadovavo Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, nustatyta tvarka nepervedė į valstybės biudžetą visų pajamų, gautų vykdant teisės aktuose numatytas funkcijas, ir jas panaudojo ne pagal specialiąją programą, pavedimų lėšas naudojo ne pagal patvirtintas sąmatas.

Tarnybai pavaldi Dzūkijos nacionalinio parko direkcija ne visais atvejais vadovavosi patvirtintomis supaprastintų viešųjų pirkimų, taikant įprastą komercinę praktiką, pirkimo procedūromis (pirkimams už 31,2 tūkst. Lt).

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų 2009-06-15 priimtas sprendimas Nr. SP-18.

Pokyčiai atlikus auditą

Audito metu į valstybės biudžetą pervesta 3,5 tūkst. Lt (Dzūkijos nacionalinio parko direkcija grąžino 2007 m. nepanaudotus asignavimus – 427,82 Lt; Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija pervedė 2006 m. uždirbtas ir nepervas pajamas - 1 900,01 Lt ir pavedimų išlaidoms dengti panaudotus biudžeto asignavimus - 1 180,00 Lt) ir užregistruotas 11,3 mln. Lt vertės ilgalaikis turtas.

2009 m. gegužės mėn. Rambyno regioninio parko direkcija užregistravo 343,5 tūkst. Lt, Ventos regioninio parko direkcija – 447 tūkst. Lt vertės iš pavedimų lėšų įsigytą ilgalaikį turta.

1.2. Finansų ministerija ir jos valdymo sritis

6 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės								
Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Finansų ministerija	5478580	5883982,9	5137482,9	87,3	N	S	B	B
Muitinės departamentas prie LR FM	182489,4	186059,4	181379,4	97,5	B	B	S	S
Iš viso:	5661069,4	6070042,3	5318862,3	87,6	-	-	-	-

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

Finansų ministerija

Valstybės kontrolė, atlikusi finansinį (teisėtumo) auditą dėl finansinių ataskaitų teisingumo pareiškė neigiamą nuomonę, nes Finansų ministerija, tvarkydama apskaitą padarė reikšmingų klaidų. Ministerija finansinį turta apskaitoje užregistravo nesilaikant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių reikalavimų, todėl Išlaidų sąmatų vykdymo 2008-12-31 balanse (toliau – balansas) nurodyti 1 080 204 tūkst. Lt didesni vertybinių popierių ir finansinio turto fondo likučiai. Negalėjome patvirtinti minėtų likučių dalies (456 225,5 tūkst. Lt) teisingumo, nes ministerija nepateikė duomenų apie finansinio turto įsigijimo savikainą.

Dėl klaidingai vedamos išlaidų apskaitos, negalėjome patvirtinti balanse nurodytų paskirstytinų išlaidų (16 480 tūkst. Lt) ir finansavimo iš biudžeto (16 611,6 tūkst. Lt) likučių teisingumo, Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008-12-31 ataskaitoje (toliau – išlaidų ataskaita) nurodytų 17 519,4 tūkst. Lt faktinių išlaidų teisingumo. Balanse ir išlaidų ataskaitoje nenurodytos dviejų programų 323 tūkst. Lt faktinės išlaidos. Ministerija nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, nes dviejų programų išlaidas (24 487,4 tūkst. Lt) apskaitė netinkamuose išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniuose.

Ministerija, tvarkydama apskaitą, nesilaikė Buhalterinės apskaitos įstatymo – ne kiekvieną ūkinę operaciją ir ne kiekvieną ūkinį įvykį apskaitoje registravo darydama dvejetainį įrašą, todėl negalėjome patvirtinti balanse nurodyto 807,9 tūkst. Lt atsiskaitymų su kitais debitoriais ir

kreditoriais likučių teisingumo. Ministerija turto pardavimą apskaitoje užregistravo ne ūkinės operacijos dieną arba iškart po to, kai turėjo galimybę tai padaryti, todėl balanse nurodyti 117,2 tūkst. Lt didesni ilgalaikio turto ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo likučiai. Dėl netinkamos pajamų už patalpų nuomą apskaitos, balanse nurodyti didesni atsiskaitymų su biudžetu (111,5 tūkst. Lt) ir biudžetinių įstaigų pajamų (104,9 tūkst. Lt) likučiai.

Ministerija pažeidė Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles – 82 023,6 tūkst. Lt Specialiosios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programos išlaidų padengė iš valstybės biudžeto asignavimų, o ne iš įmokėtų į biudžetą pajamų. Ministerija nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo, nes viešajai įstaigai Centrinei projektų valdymo agentūrai, kuriai įstatymu viešojo administravimo funkcijos nepavestos, pervedė 7 775 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, o 19,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudojo ne ministerijos programai vykdyti.

Ministerija nevykdė teisės aktų reikalavimų, nes, nepadengusi kreditinio išsiskolinimo, 700 tūkst. Lt sutaupytų asignavimų išlaidoms skyrė įgyvendinamam investicijų projektui papildomai finansuoti.

Pokyčiai audito metu

Ministerija įgyvendino daugelį audito metu pateiktų rekomendacijų: pašalino nustatytus trūkumus faktinių programų išlaidų, atsiskaitymų su debitoriais ir kreditoriais, pajamų apskaitos srityse; atnaujino ministerijos finansų kontrolės taisykles; patvirtino reprezentacinių išlaidų apskaitos ir naudojimo taisykles; patvirtino inventorizacijos ministerijoje taisykles bei medžiagų išdavimo naudoti tvarkos aprašą. Atsižvelgiant į auditorių rekomendacijas, patvirtinta Finansų ministerijos strateginio veiklos planavimo metodika.

1.3. Krašto apsaugos ministerija

7 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Krašto apsaugos ministerija	1277471,8	1277721,1	1240575,4	97,1	S	S	B	S

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

Dėl netinkamos atsiskaitymų apskaitos, balanse nurodyti klaidingi atsiskaitymų su atskaitingais asmenimis (685,1 tūkst. Lt mažesnis) ir atsiskaitymų su debitoriais ir kreditoriais (594,1 tūkst. Lt didesnis) likučiai, o išlaidų ataskaitoje nurodytos 91 tūkst. Lt didesnės faktinės išlaidos.

Krašto apsaugos ministerijos viešųjų pirkimų komisija, vykdydama viešųjų pirkimų procedūras nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų – į nustatytą Vilniaus karo prievolės centro administracinio pastato kapitalinio remonto, Vytauto Didžiojo karo muziejaus ir kai kurių Lietuvos kariuomenės karinių vienetų pastatų rekonstravimo darbų pirkimo vertę įskaitė projektavimo bei ekspertizės paslaugas, nors šios paslaugos jau buvo įsigytos. Komisija, rekonstravimo darbams atlikti, laimėtoju pripažino įmonę, kurios pasiūlymas neatitiko pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų.

Lietuvos kariuomenė 2008 metais gyventojų pajamų mokesčių ir socialinio draudimo įmokas, o Krašto apsaugos ministerija – socialinio draudimo įmokas, mokėjo nesilaikydamos teisės aktų reikalavimų: mokesčių sumokėjo daugiau, negu išskaitė iš darbo užmokesčio, o socialinio draudimo įmokų – daugiau, negu priskaitė.

Ministerija, 2008 metais naudodama lėšas reprezentacijai ir nustatydamą dydžius Lietuvos kariuomenei, nesivadovavo Vyriausybės nustatyta tvarka.

Ministerijai pavaldžios įstaigos pažeidė teisės aktų reikalavimus ir 206,1 tūkst. Lt sutaupyta asignavimų išlaidoms panaudojo ilgalaikio turto įsigijimui, nors turėjo nepadengtų įsiskolinimų, o Lietuvos kariuomenė 82,2 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudojo ne pagal patvirtintą išlaidų sąmatą.

Nesilaikant Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, ministerijoje keliems darbuotojams darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos buvo mokamos iš išlaidų straipsnio „Kitos paslaugos“.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų priimtas sprendimas (2009-06-23 Nr. SP-25).

Pokyčiai atlikus auditą

Po 2008 m. finansinių ataskaitų sudarymo atsiskaitymų apskaitos klaidos buvo ištaisytos.

1.4. Kultūros ministerija

8 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kultūros ministerija	279034,7	298200,3	284548,2	95,4	N	N	S	S

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrolė.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

Kultūros ministerija, nesivadovaudama Biudžeto sandaros įstatymu, biudžeto asignavimus naudojo ne pagal nustatytą paskirtį – lėšas pavedimams vykdyti skyrė iš asignavimų spaudiniams, o

lėšas kitoms paslaugoms pirkti – iš asignavimų valdytojo pervedamų lėšų nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti. Todėl Išlaidų ataskaitoje kitų paslaugų kasinės (22 952,5 tūkst. Lt) ir faktinės (22 774,3 tūkst. Lt) išlaidos nurodytos mažesnės, o asignavimų valdytojo pervedamos lėšos nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti kasinės (58 173,2 tūkst. Lt) ir faktinės (53 870,5 tūkst. Lt) išlaidos nurodytos didesnės. Spaudinių kasinės ir faktinės išlaidos nurodytos 8 699,1 tūkst. Lt didesnės.

Išlaidų ataskaitoje 2008 metais patirtos kasinės išlaidos didesnės 862,6 tūkst. Lt, nes jose nurodytos ateinančių metų išlaidos; 186,1 tūkst. Lt panaudoti ne vykdomų programų tikslams, o viešosios įstaigos Lietuviškos knygos veiklai finansuoti.

Ministerija skyrė viešajai įstaigai „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ (toliau – VEKS) 160,8 tūkst. Lt biudžeto asignavimų, nurodydama asignavimų paskirties ir nepriskirdama jų vykdomiems projektams, todėl negalėjome įsitikinti, kad vykdamas renginius šios išlaidos buvo patirtos teisėtai. Ministerija neužtikrino, kad VEKS skirtus biudžeto asignavimus naudotų teisėtai, ekonomiškai ir rezultatyviai – VEKS atskirai sumokėjo už dešimt niekuo viena nuo kitos nesiskiriančių viešųjų ryšių kampanijų užsienyje; 433,4 tūkst. Lt, skirtų įvaizdį kuriančių ir renginius pristatančių leidinių leidybai, panaudojo nebeaktualiai informacijai pateikti.

Negalėjome patvirtinti, kad VšĮ „Effectus Eventus“ 40,3 tūkst. Lt panaudojo teisėtai vykdamas projektą, nes mokėtos didesnės sumos negu numatyta sutartyje, mokėta už paslaugas, kurios nebuvo pirktos taikant viešojo pirkimo procedūras.

Ministerija nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymu ir Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, nes iš projektų vykdytojų (VEKS, VšĮ „Effectus Eventus“, VšĮ „Vilniaus festivaliai“) nepareikalavo arba priėmė netinkamus faktines išlaidas (1 846,9 tūkst. Lt) patvirtinančius dokumentus, o nurašydama šias išlaidas nesivadovavo Buhalterinės apskaitos įstatymu.

Iš ministerijos pateiktų dokumentų (projektų „Žalgiris – geležies diena“ ir „Virtualus Vilniaus muziejus“) negalėjome nustatyti, ar už tuos pačius darbus nebuvo sumokėta du kartus.

Ministerija projektui „Bibliotekos pažangai“ (projekto vykdytojas Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka) vykdyti 6,3 mln. Lt skyrė be detalios sąmatos ir neužtikrino, kad 472,9 tūkst. Lt nepanaudotų asignavimų būtų grąžinta į biudžetą. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka 472,9 tūkst. Lt panaudojo nesivadovaujant teisės aktais, nes nepadengusi įsiskolinimo kreditoriams padengė ateinančių metų išlaidas.

Ministerija ir jai pavaldžios įstaigos nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymo nuostata, reikalaujančia nepanaudotus asignavimus grąžinti į biudžetą, nes 2008 metams skirtus 363,4 tūkst. Lt asignavimų panaudojo 2009 metų išlaidoms dengti.

Ministerija neužtikrino, kad metams pasibaigus kitų subjektų disponuojamose sąskaitose esančios biudžeto lėšos (2751,6 tūkst. Lt) būtų gražintos į valstybės biudžetą, kaip numatyta Biudžeto sandaros įstatyme.

Negalėjome patvirtinti, kad visos pajamos už suteiktas paslaugas pervestos į valstybės biudžetą vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, nes Lietuvos rusų dramos teatras ir Kauno valstybinis dramos teatras klaidingai tvarkė pajamų apskaitą.

Dėl neteisėto atleidimo išmokėjus visas priklausančias išmokas Klaipėdos muzikinio teatro vadovei ir Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktorei, Ministerijai padaryta 246,6 tūkst. Lt žala.

Negalėjome patvirtinti balanse nurodyto ilgalaikio materialiojo turto likučio dalies (23 877,1 tūkst. Lt), atsargų likučio dalies (59,8 tūkst. Lt), pavedimų lėšų ir lėšų, gautų už prekes ir paslaugas likučio dalies (607,1 tūkst. Lt) ir kitų lėšų kasoje likučio dalies (5,7 tūkst. Lt) teisingumo, nes pavaldi įstaiga Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras klaidingai tvarkė šių sąskaitų apskaitą, klaidingai nurodė jų likučius ir neinventorizavo viso turto. Ši įstaiga kasinių ir faktinių išlaidų apskaitą tvarkė ne pagal kiekvieną jos atliekamą funkciją, programą ir ne pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, o apskaitos registrų duomenys neatitiko finansinėse ataskaitose nurodytų duomenų, todėl negalėjome patvirtinti ministerijos išlaidų ataskaitoje nurodytų 9 517,9 tūkst. Lt kasinių ir faktinių išlaidų teisingumo. Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras 379,5 tūkst. Lt panaudojo nesivadovaudamas teisės aktais, nes turto rekonstrukciją ir remontą vykdė be investicinio projekto, naudodamas kitoms reikmėms skirtus asignavimus. Orkestras į valstybės biudžetą nepervedė 70,8 tūkst. Lt pajamų. Negalėjome patvirtinti, kad orkestras biudžeto asignavimus naudojo teisėtai ir pagal nustatytą paskirtį, nes jų neapskaitė pagal funkcijas, vykdomas programas ir ekonominius klasifikacijos straipsnius, kaip reikalaujama teisės aktuose.

Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras ir Lietuvos rusų dramos teatras, dalies turto nusidėvėjimą skaičiavo nesivadovaujant patvirtintais normatyvais ir klaidingai tvarkė daugelio sąskaitų apskaitą, todėl negalėjome patvirtinti ministerijos balanse nurodytų šių sąskaitų likučių dalies teisingumo: ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo (4 999,8 tūkst. Lt); finansavimo iš biudžeto (263 tūkst. Lt); biudžetinių įstaigų pajamų (106,1 tūkst. Lt); kompensuotų nuompinigių (170,3 tūkst. Lt); atsiskaitymų už pavedimų lėšas (399,1 tūkst. Lt); paslaugų teikimo išlaidų (204,6 tūkst. Lt); atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais pasyvo (536,7 tūkst. Lt) ir aktyvo (195,5 tūkst. Lt); pavedimų lėšų išlaidų (115,6 tūkst. Lt). Šios įstaigos buhalterinę apskaitą tvarkė ne pagal apskaitos principus ir taisykles, metinėse ataskaitose pateikė klaidingus duomenis, todėl negalėjome patvirtinti ministerijos balanso likučiuose nurodytos 25 987,5 tūkst. Lt sumos teisingumo. Minėtos įstaigos klaidingai taikė dvejetainį įrašą, todėl ministerijos balanse klaidingai nurodyti kai kurių sąskaitų likučiai. Pavaldi įstaiga Kauno valstybinis dramos teatras klaidingai

tvarkė pajamų, atsiskaitymų su debitoriais ir kreditoriais, finansavimo iš biudžeto, kompensuotų nuompinigių ir išlaidų apskaitą, klaidingai taikė dvejetainį įrašą, todėl ministerijos balanse klaidingai nurodyti atitinkamų sąskaitų likučiai.

Lietuvos rusų dramos teatras klaidingai tvarkė išlaidų apskaitą, todėl negalėjome patvirtinti balanse nurodyto išlaidų iš biudžeto likučio dalies (65,2 tūkst. Lt) teisingumo.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Kultūros ministerijoje 2009-06-17 priimtas sprendimas Nr. SP-22, o audito medžiaga perduota Generalinei prokuratūrai procesiniam sprendimui priimti.

Pokyčiai atlikus auditą

Pavaldžioms įstaigoms, 2008 m. biudžeto lėšas panaudojusioms ateinančių laikotarpių išlaidoms dengti, sumažinti 2009 m. skirti valstybės biudžeto asignavimai: Lietuvos valstybiniam simfoniniam orkestrui – 54,3 tūkst. Lt, Kauno valstybiniam dramos teatrui – 94,5 tūkst. Lt.

1.5. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

9 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadosse pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2356568,6	2524713,9	2387555,2	94,6	B	S	B	S

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrolė.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

Ministerija Paramos fondui Europos socialinio fondo agentūrai pervedė 4 143,6 tūkst. Lt, pažeisdama Biudžeto sandaros įstatymą, pagal kurį asignavimai gali būti skiriami tik pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams programoms vykdyti, kurie vykdo viešojo administravimo funkcijas. Ministerija pavaldžiai įstaigai Darbo ir socialinių tyrimų institutui nepatvirtino programos, jos sąmatos ir neskyrė lėšų programai vykdyti, kaip reikalaujama Biudžeto sandaros ir Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymai.

Ministerija, nesilaikydama Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, neplanavo ir Finansų ministerijai 2007 m. ir 2008 m. neteikė pajamų įmokų į valstybės biudžetą sumos, todėl ji nenustatyta valstybės biudžete. Be to, Darbo ir socialinių tyrimų institutas, nesilaikydamas minėtų taisyklių bei Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo, nemokėjo į valstybės biudžetą pajamų, gautų vykdant įstatuose nustatytas funkcijas, nesudarė specialiosios programos sąmatos ir naudojo lėšas be nustatyta tvarka patvirtintos specialiosios

programos sąmatos. Instituto 2008 m. finansinių ataskaitų duomenimis, įstaigos pajamos, įskaitant praėjusių metų 522,7 tūkst. Lt likutį, sudarė 2 103,5 tūkst. Lt.

Ministerijai pavaldi įstaiga Trišalės tarybos sekretoriatas 2008 m. sudarė sutartis su profesinių sąjungų nacionaliniais susivienijimais dėl lėšų skyrimo jų veiklai. Toks finansavimas pagal Lietuvos Konstitucinio Teismo 2003-09-30 bylos Nr. 40/01 išaiškinimą yra negalimas⁶⁰.

Ministerija suplanuotas lėšas programos priemonei – skirti lėšas Europos lyčių lygybės instituto patalpų nuomai, panaudojo (98 tūkst. Lt) patalpų ir žemės sklypo paieškos paslaugoms apmokėti.

Pokyčiai atlikus auditą

Atsižvelgiant į teiktas rekomendacijas, pavaldžiai įstaigai Darbo ir socialinių tyrimų institutui buvo patvirtintos programos: 339,0 tūkst. Lt 02.302 „Socialinių paslaugų plėtra įstaigose prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ ir 700,0 tūkst. Lt 01.081 programos „Specialioji mokslinių tyrimų programa“ vykdymui.

1.6. Susisiekimo ministerija ir jos valdymo sritis

10 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Susisiekimo ministerija	701 963,0	853 638,2	407 329,4	47,7	B	B	B	B
Lietuvos automobilių kelių direkcija	1599096,0	1813077,7	1588951,0	87,6	B	B	B	B
Iš viso:	2301059,0	2666715,9	1996280,4	74,9	-	-	-	-

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

1.7. Sveikatos apsaugos ministerija

11 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sveikatos apsaugos ministerija	345825,3	399865,2	335181,7	83,8	B	S	S	S

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

⁶⁰ Išskirtinis ir pastovus profesinių sąjungų nacionalinių susivienijimų finansavimas sudaro prielaidas pažeisti Konstitucijoje įtvirtintą profesinių sąjungų veiklos savarankiškumą, padaryti jas priklausomas nuo valstybės ir šitaip suvaržyti profesinių sąjungų galimybes ginti darbuotojų profesines, ekonomines ir socialines teises bei interesus.

Ministerija, kaip ir ankstesniais metais, 2008 metais skyrė finansavimą (1,1 mln. Lt) VŠĮ „Sveikatos projektų biuras“, nesivadovaudama Viešųjų pirkimų ir Biudžeto sandaros įstatymais. Pažymėtina, kad minėta įstaiga 2008 m. gruodžio mėnesį savo veiklą nutraukė.

Ministerijos patikėjimo teise valdomas 3 922,8 tūkst. Lt vertės turtas – Vaikų ligoninė Parko g.15, Vilniuje, pastatas Algirdo g. 32, Birštone, ir patalpos Žirmūnų g. 68, Vilniuje – nenaudojamas ir taip neužtikrinamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nurodytų efektyvumo ir racionalumo principų laikymasis.

Pavaldi įstaiga Lietuvos bioetikos komitetas pirkė paslaugas iš ekspertų nesivadovaudama nė vienu iš Viešųjų pirkimų įstatyme nurodytų pirkimo būdų.

Ankstesnių auditų metu nustatyta, kad kai kurios viešosios sveikatos priežiūros įstaigos sudarė ir (ar) pratęsė patalpų nuomos sutartis, pažeisdamos valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą. Nurodyti pažeidimai nepašalinti.

Pokyčiai atlikus auditą

Ankstesnio audito metu nustatyta, kad dalis privalomo registruoti Ministerijos turto neįregistruota Nekilnojamojo turto registre. Ministerijoje buvo įkurtas Sveikatos finansinių santykių ir turto valdymo skyrius, kuris kontroliuoja ir renka turto registracijai reikalingus dokumentus, kreipiasi į Registrų centą dėl turto registracijos. Ministerijos vardu 2009-01-01 buvo neįregistruota 36 267,3 tūkst. Lt vertės pastatų ir statinių. Ministerija 2009-03-12 įregistravo pastatus Žalgirio g. 115, 117, Vilniuje (12 353,9 tūkst. Lt vertės). Ministerijai pavaldžioje įstaigoje Valstybinėje teismo psichiatrijos tarnyboje pagal auditorių rekomendacijas sudaryta darbo grupė teisės aktams, reglamentuojantiems teismo psichiatrijos ir teismo psichologijos ekspertizių paslaugų teikimą, išnagrinėti, nes yra rizika, kad ekspertams, teismo iškvietimui dalyvaujantiems civilinėse bylose ir atitrauktiems nuo tiesioginio darbo, yra dvigubai mokama.

1.8. Švietimo ir mokslo ministerija

12 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Švietimo ir mokslo ministerija	1291078,8	1543669,1	1100222,8	71,3	S	S	S	S

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrolė.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

Negalėjome patvirtinti, kad iš išlaidų ataskaitoje pateiktų 1 150 810,7 tūkst. Lt faktinių išlaidų tikrai patirta 7 999,4 tūkst. Lt išlaidų vykdant pavedimus, nes nebuvo pateikti išlaidas patvirtinantys dokumentai.

Dėl klaidingai tvarkomos išlaidų apskaitos pavaldžiose įstaigose, negalėjome patvirtinti išlaidų ataskaitoje nurodytų 2 948,1 tūkst. Lt kasinių ir 9 362,2 tūkst. Lt faktinių išlaidų teisingumo. Dėl netinkamos patirtų išlaidų apskaitos pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, išlaidų

ataskaitoje klaidingai nurodyta dalis kasinių ir faktinių išlaidų. Dėl netinkamos prekių ir paslaugų naudojimo išlaidų apskaitos negalėjome patvirtinti išlaidų ataskaitoje nurodytų kai kurių išlaidų straipsnių 2 136,5 tūkst. Lt kasinių ir 2 081,3 tūkst. Lt faktinių išlaidų teisingumo, o dėl klaidingos programos 10.05 patirtų išlaidų apskaitos negalėjome patvirtinti kasinių ir faktinių kitų paslaugų ir pavedimų lėšų išlaidų 3 422,3 tūkst. Lt teisingumo.

Ministerijai ir pavaldžioms įstaigoms apskaičius ateinančių metų išlaidas, išlaidų ataskaitoje kasinės išlaidos nurodytos 86,4 tūkst. Lt didesnės, o dėl netinkamos išlaidų apskaitos pavaldžiose įstaigose, kasinės ir faktinės išlaidos – 174,1 tūkst. Lt mažesnės.

Ministerija ir pavaldžios įstaigos netinkamai tvarkė turto apskaitą, todėl balanse nurodyti klaidingi trumpalaikio turto ir šio turto fondo (787,8 tūkst. Lt didesnis), ilgalaikio turto (122,3 tūkst. Lt mažesnis), ilgalaikio turto fondo (75,9 tūkst. Lt mažesnis), ilgalaikio turto nusidėvėjimo (17,7 tūkst. Lt didesnis), atsargų (653,0 tūkst. Lt mažesnis) ir finansavimo iš biudžeto (6,5 tūkst. Lt didesnis) likučiai. Pavaldžios įstaigos klaidingai tvarkė pajamų, piniginių lėšų, atsargų, faktinių išlaidų, finansavimo ir atsiskaitymų apskaitą, todėl balanse daugelio sąskaitų likučiai nurodyti klaidingi. Dėl netinkamos pajamų apskaitos negalėjome patvirtinti dalies (187 tūkst. Lt) biudžetinių įstaigų pajamų likučio teisingumo.

Ministerija nesivadovavo Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, nes 2 048 tūkst. Lt skyrė religinės bendruomenės ir bendrijos mokykloms, nesudariusi lėšų naudojimo sutarčių. Nesivadovaujant teisės aktais ministerija 565,6 tūkst. Lt biudžeto asignavimų panaudojo ne programoms vykdyti, ne pagal nustatytą paskirtį, pavaldžios įstaigos asignavimus – ne pagal asignavimų valdytojo patvirtintą sąmatą.

Nesivadovaudama Labdaros ir paramos fondų ir Labdaros ir paramos įstatymais, ministerija įsteigė paramos fondą Europos socialinio fondo agentūrą (2004 m.) ir Švietimo mainų paramos fondą (2007 m.) ir finansavo jų veiklą. Ministerija paskirstė 403 tūkst. Lt biudžeto asignavimų pavaldžioms įstaigoms, nesivadovaudama Valstybės ir savivaldybės biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, o viešajai įstaigai „Užsienio lietuvių rėmimo centras“ lėšas skyrė nesivadovaudama Biudžeto sandaros įstatymu.

Ministerija ir pavaldžios įstaigos 219,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudojo nesivadovaudamos teisės aktais – nepadengusios išsiskolinimo kreditoriams 133,5 tūkst. Lt panaudojo vienkartinės išmokoms, o 86,4 tūkst. Lt panaudojo ateinančių metų išlaidoms dengti. Pavaldžios įstaigos nevykdė Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių reikalavimų ir į valstybės biudžetą nepervedė 174,1 tūkst. Lt gautų pajamų. Kai kurios pavaldžios įstaigos darbo užmokestį, priedus ir vienkartinės išmokas darbuotojams nustatė nesivadovaudamos teisės aktais. Nesilaikant teisės aktų reikalavimų pavaldžios įstaigos panaudojo 7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų asignavimų. Pavaldi įstaiga Vilniaus vidurinė mokykla

„Lietuvių namai“ pažeidė teisės aktų reikalavimus – 43,9 tūkst. Lt viršijo maksimalias darbo užmokesčiui skirtas išlaidas, o 2007 m. darbo užmokesčio išlaidoms dengti panaudojo 2008 metų asignavimus.

Ministerijai pavaldžios įstaigos (Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras ir Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras) viršijo savo įgaliojimus tvirtindamos sąmatas ir skirdamos lėšas kitoms ministerijai pavaldžioms įstaigoms, nes nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymo nuostatomis. Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras be reikalo taikė viešojo pirkimo procedūras kitai pavaldžiai įstaigai atrinkti, o Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla patikėjimo teise valdomą turtą suteikė naudotis be patalpų naudojimo sutarčių. Auditoriai nustatė, kad ministerijai pavaldžios įstaigos sudarė sutartis su paslaugų teikėjais, prisiimdamos įsipareigojimus padengti kitų juridinių ir fizinių asmenų patirtas išlaidas, neteisėtai naudojo biudžeto asignavimus, skirtus programoms vykdyti.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Švietimo ir mokslo ministerijoje 2009-06-15 priimtas sprendimas Nr. SP-21.

Pokyčiai audito metu

Gražinta į valstybės biudžetą neteisėtai išmokėta darbo užmokesčio dalis – 6,8 tūkst. Lt. Pavaldžioms įstaigoms, 2008 metais biudžeto lėšas panaudojusioms ateinančių laikotarpių išlaidoms dengti, 2009 m. valstybės biudžeto asignavimai sumažinti.

Su religinių bendruomenių ar bendrijų mokyklomis sudarytos lėšų naudojimo sutartys.

Ministerija 2010 m. programų biudžetų lėšas planuoja pagal ataskaitoje rekomenduotus išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius; pavaldžioms įstaigoms sąmatos labiau detalizuojamos ir lėšos skiriamos pagal visus ekonominės klasifikacijos straipsnius, programų sąmatos tikslinamos; pavaldžios įstaigos ateityje netvirtins sąmatų ir neskirs lėšų kitoms Ministerijai pavaldžioms įstaigoms.

Ministerijos atsakingiems asmenims, priimantiems finansinių ataskaitų rinkinius, nurodyta vykdyti stebėseną ir derinti pavaldžių įstaigų lėšas, pervestas už suteiktas paslaugas į valstybės biudžetą.

Ministerija įpareigojo pavaldžias įstaigas ištaisyti audito metu apskaitoje nustatytas klaidas turto, atsargų, pinigų, pajamų, kompensuotų nuompinigių, išlaidų, finansavimo, atsiskaitymų sąskaitose, pavaldžios įstaigos apie nustatytą klaidų taisyamą informavo Ministeriją ir LR Valstybės kontrolę.

1.9. Teisingumo ministerija

13 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Teisingumo ministerija	113071,2	127302,5	106883,6	84	S	S	S	S

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita.

Ministerija nesilaikė Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos ir klaidingai planavo ir apskaitė dviejų programų išlaidas, todėl išlaidų ataskaitoje nurodė

5 884,9 tūkst. Lt mažesnes asignavimų valdytojo pervedamų lėšų nepavaldžioms biudžetinėms įstaigos ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti kasines ir faktines išlaidas ir atitinkamai didesnes darbo užmokesčio ir socialinio draudimo (4 245,1 tūkst. Lt), ryšių paslaugų (52,6 tūkst. Lt), kitų prekių (212,1 tūkst. Lt), komandiruočių (20,0 tūkst. Lt), ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto (70,6 tūkst. Lt), kitų paslaugų (702,2 tūkst. Lt) ir kitų išlaidų (582,3 tūkst. Lt) išlaidas.

Dėl Teisingumo ministerijos filialų – hipotekos skyrių – klaidingai apskaitytų depozitų Teisingumo ministerijos balanse pavedimų lėšų likutis metų pradžioje nurodytas 195,3 tūkst. Lt didesnis, atsiskaitymų už pavedimų lėšas – 175,2 tūkst. Lt didesnis, kitų lėšų – 458,6 tūkst. Lt mažesnis, atsiskaitymų už depozitines sumas – 438,5 tūkst. Lt mažesnis. Dėl to, kad hipotekos skyriai neapskaitė debetinio ir kreditinio įsiskolinimo, balanse nurodyti mažesni atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais, finansavimo iš biudžeto ir išlaidų iš biudžeto likučiai.

Teisingumo ministerija pažeidė Biudžeto sandaros įstatymą ir viešojo administravimo funkcijų neatliekančiai viešajai įstaigai Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centrai pagal asignavimų valdytojo patvirtintą išlaidų sąmatą 2008 metais skyrė 428,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų.

1.10. Ūkio ministerija

14 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ūkio ministerija	978931,2	1469708,4	1116791,4	76,0	B	B	NA	NA

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

1.11. Užsienio reikalų ministerija

15 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Užsienio reikalų ministerija	273671,1	278397,2	268501,7	96,4	S	S	B	S

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

Užsienio reikalų ministerija tvarkydama apskaitą nesivadovavo Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis ir Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis, todėl balanse nurodyti klaidingi sąskaitų likučiai: kitų, pavedimų lėšų, išlaidų iš kitų šaltinių, pavedimų lėšų išlaidų, finansavimo iš kitų šaltinių, atsiskaitymo su biudžetu.

Lietuvos Respublikos ambasadoje Lenkijos Respublikoje nustatyta atveju, kai atstovybės darbuotojams kompensacijos už vaikų ikimokyklinį ugdymą ir mokymosi išlaidas buvo mokamos nesilaikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“ ir užsienio reikalų ministro įsakymu patvirtintos Vaikų (įvaikių) ikimokyklinio ugdymo ir mokymosi išlaidų kompensavimo tvarkos.

Lietuvos Respublikos ambasadoje Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje nustatyta, kad už renginių organizavimą paskirti atsakingi darbuotojai nesudarė renginių išlaidų sąmatų, nesuderino su apskaitą tvarkančiu darbuotoju ir neteikė tvirtinti atstovybės vadovui, kaip numatyta Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms Užsienio reikalų ministerijoje ir Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse taisyklėse.

Pokyčiai audito metu

Ministerija, atsižvelgdama į pastabas, parengė pavyzdinę sutartį ir nustatė atsiskaitymo už naudojimosi patalpomis, komunalinėmis ir ryšio paslaugomis tvarką.

Audito metu į valstybės biudžetą buvo grąžinta 0,3 tūkst. Lt (darbuotojo vaiko 30 proc. ikimokyklinio ugdymo išlaidų už 2008 m. birželio mėn., kurie į ambasados Lenkijoje kasą įmokėti tik 2009 m. kovo mėn.) ir 6,1 tūkst. Lt (už ambasados Lenkijoje darbuotojos vaikų priežiūrą, padarytos pažeidžiant teisės aktus).

1.12. Vidaus reikalų ministerija ir jos valdymo sritis

16 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vidaus reikalų ministerija	755461,5	809338,8	376836,1	46,6	B	B	B	S
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	248628,6	250364,5	245813,8	98,2	S	S	NA	NA
Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba	29122,1	29122,1	28689,7	98,5	S	B	NA	NA
Policijos departamentas	857769,1	877788	867967,2	98,9	S	S	N	N
Iš viso:	1890981,3	1966613,4	1519306,8	77,3	-	-	-	-

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrolė.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

1.12.1. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba nesivadovavo Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis ir patalpų rekonstrukcijos darbus (2 127,7 tūkst. Lt) pagal tarpinius atliktų darbų perdavimo-priėmimo aktus apskaitė sąskaitoje „Pastatai“, todėl finansinėse ataskaitose pateikti klaidingi duomenys apie negyvenamuosius pastatus, nebaigtą statybą ir ilgalaikio turto kūrimą.

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba atsiskaitymų už spaudinių prenumeratą apskaitą tvarkė nesilaikydama Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių nuostatų, todėl balanse nurodytas 7,5 tūkst. Lt didesnis atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais likutis.

Pokyčiai atlikus auditą

Po 2008 m. finansinių ataskaitų sudarymo atsiskaitymų apskaitos klaidos buvo ištaisytos.

1.12.2. Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos

Policijos departamentui pavaldžios įstaigos klaidingai tvarkė įplaukų, gautų pagal sudarytas bendradarbiavimo sutartis su Viešosios policijos apsaugos tarnyba, apskaitą, todėl Policijos departamento balanse kitų lėšų ir atsiskaitymų už pavedimų lėšas likučiai nurodyti 2 376,3 tūkst. Lt didesni, o pajamų likutis – minėta suma mažesnis. Dėl pavaldžiose įstaigose klaidingai tvarkomos baudų ir atsiskaitymų su atskaitingais asmenimis apskaitos balanse nurodyti klaidingi atitinkamų sąskaitų likučių duomenys.

Pavaldžios įstaigos netinkamai tvarkė turto apskaitą: Lietuvos policijos logistikos centras nurašė 603,9 tūkst. Lt projektavimo ir detaliųjų planų parengimo, tyrinėjimo ir ekspertizės išlaidų, todėl vykdomų investicinių projektų vertė nepagrįstai mažesnė; Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas netinkamai apskaitė 367 tūkst. Lt vertės ilgalaikį turtą; Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 272,6 tūkst. Lt vertės kompiuterines programas pripažino atskiru nematerialiojo turto vienetu; Lietuvos kriminalinės policijos biuras 92,1 tūkst. Lt vertės pavogtą turtą perkėlė į finansinį turtą (gautinas lėšas), tačiau nenurašė iš ilgalaikio ir trumpalaikio turto sąskaitų.

Balanse nenurodytas pavaldžios įstaigos Lietuvos policijos mokymo centro valdomas 208,9 tūkst. Lt vertės įnašas į viešųjų įstaigų dalininkų kapitalą.

Lietuvos policijos logistikos centras ir Lietuvos kriminalinės policijos biuras nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, todėl išlaidų ataskaitoje nurodytos klaidingos ilgalaikio turto įsigijimo išlaidos. Negalėjome patvirtinti išlaidų ataskaitoje nurodytų darbo užmokesčio (78 328,5 tūkst. Lt), socialinio draudimo įmokų (20 814,3 tūkst. Lt) ir darbdavių socialinės paramos (7 695,7 tūkst. Lt) faktinių išlaidų teisingumo, nes Vilniaus ir Kauno apskričių

vyriausiųjų policijos komisariatų finansinėse ataskaitose parodytos faktinės išlaidos neatitiko apskaitos registrų duomenims.

Lietuvos policijos logistikos centras už 2008 metais atliktus Anykščių rajono policijos komisariato pastato Troškūnų g. 3, Anykščiuose rekonstravimo darbus sumokėjo 231 tūkst. Lt daugiau, negu turėjo sumokėti pagal darbų lokalinėje sąmatoje numatytas kainas. Atlikus darbų faktinių kiekių patikrinimą nustatyta neatliktų darbų (įskaitant medžiagas) už 711,2 tūkst. Lt, kuriuos Lietuvos policijos logistikos centras 2008 metais apmokėjo.

Vilniaus miesto vyriausiasis policijos komisariatas nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme numatytais turto perdavimo būdais ir nesudaręs su turto naudotojais patalpų naudojimo ir jas naudojant patiriamų išlaidų kompensavimo sutarčių, žirginio klubui „Aliūras“ ir Lietuvos olimpiniam sporto centrui suteikė teisę nemokamai naudotis patikėjimo teise valdomu valstybės turtu.

Policijos departamentas nesilaikė Vyriausybės nustatytos tvarkos ir neatlygintinai naudojosi pavaldžiai įstaigai Lietuvos policijos logistikos centrui priklausančiais lengvaisiais automobiliais.

Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas nesivadovavo Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutu – apskaičiavo 8,1 tūkst. Lt daugiau priemokų už budėjimus namuose, negu priklausė, bei apskaičiavo ir išmokėjo 5,8 tūkst. Lt didesnę išaitinę kompensaciją. Lietuvos kriminalinės policijos biuras netaikė Vyriausybės nustatytos darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos ir statutiniam valstybės tarnautojui klaidingai apskaičiavo ir išmokėjo 1,0 tūkst. Lt didesnę išaitinę kompensaciją, negu priklausė.

Policijos departamentui pavaldžios įstaigos 2008 metais gyventojų pajamų mokestį ir socialinio draudimo įmokas mokėjo nesilaikydamos teisės aktų reikalavimų – mokesčių sumokėjo 457,3 tūkst. Lt daugiau negu išskaitė iš darbo užmokesčio, o socialinio draudimo įmokų – 23,1 tūkst. Lt daugiau negu priskaitė.

Policijos departamentas, nesilaikydamas Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, 2008 m. visuomeninėms organizacijoms skyrė biudžeto lėšų, netaikydamas Viešųjų pirkimų įstatymo ir be biudžeto lėšų naudojimo sutarčių.

Kai kurios policijos įstaigos 2008 metais įsigydamos prekes, paslaugas ir darbus ne visais atvejais taikė Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų 2009-06-23 priimtas sprendimas Nr. SP-24.

Investicijų projekto „Anykščių rajono policijos komisariato pastato Anykščiuose, Troškūnų g. 3, rekonstravimas“ vykdymo audito medžiaga perduota Generalinei prokuratūrai tyrimui atlikti.

Pokyčiai atlikus auditą

Lietuvos policijos logistikos centras nurašytas 603,9 tūkst. Lt su vykdomais investicijų projektais susijusias išlaidas įtraukė į nebaigtos statybos ir ilgalaikio turto kūrimo (019 sąskaitos) apskaitą.

Lietuvos kriminalinės policijos biuras nurašė pavogtą 92,1 tūkst. Lt vertės ilgalaikį ir trumpalaikį turtą.

Lietuvos policijos mokymo centras 208,9 tūkst. Lt vertės įnašą į viešųjų įstaigų dalininkų kapitalą užregistravo apskaitoje ir parodė Išlaidų sąmatų vykdymo 2009-06-30 balanse.

Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas buhalterine pažyma ištaisė darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų ir darbdavių socialinės paramos faktinių išlaidų ir apskaitos registrų duomenų neatitikimą.

Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas su žirginio sporto klubu „Aliūras“ 2009-07-28 ir Lietuvos olimpinio sporto centru 2009-08-31 sudarė naujas sutartis dėl naudojimosi maniežu, jojimo aikštele, sandėliavimo ir kitų paslaugų teikimo.

Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 2009-05-26 buhalterine pažyma padidino kompiuterinės įrangos vertę programų verte.

Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Finansų skyriaus buhalterė 2009-09-07 grąžino 5,8 tūkst. Lt permoką.

Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas iš darbuotojų, kuriems už budėjimus namuose buvo priskaičiuota ir išmokėta daugiau negu priklausė, jų sutikimu permokas išskaičiavimo iš 2009 metų gegužės mėnesio darbo užmokesčio.

1.12.3. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas neapskaitė įsigyto nebaigto kurti nematerialiojo ilgalaikio turto (50 tūkst. Lt), o pavaldi įstaiga Gaisrinių tyrimų centras į ilgalaikio turto įsigijimo savikainą neįtraukė patirtų montavimo išlaidų (45,2 tūkst. Lt) ir atliktų įrengimo darbų verte (220 tūkst. Lt) nepadidino pastato vertės, todėl balanse nurodytas 315,2 tūkst. Lt mažesnis ilgalaikio turto likutis, o išlaidų ataskaitoje nurodytos klaidingos išlaidos. Gaisrinių tyrimų centras įsigydamas ilgalaikio turto kūrimo ir administracinio pastato įrengimo darbus biudžeto asignavimus naudojo nesivadovaudamas teisės aktais – ne pagal asignavimų valdytojo patvirtintą išlaidų sąmatą.

Panevėžio ir Marijampolės apskričių priešgaisrinės gelbėjimo valdybos ir Priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba Elektrėnų ir Lietuvos elektrinės apsaugai nesilaikė Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo ir mokesčio sumokėjo daugiau, negu išskaitė iš darbo užmokesčio. Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Šiaulių ir Utenos apskričių priešgaisrinės gelbėjimo valdybos nesilaikė Valstybinio socialinio draudimo įstatymo ir socialinio draudimo įmokų pervedė daugiau, negu apskaičiavo.

Vilniaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Ukmergės ir Širvintų priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pažeidė Vyriausybės nustatytą tvarką ir įsigijo du po 111 tūkst. Lt kainuojančius lengvuosius automobilius be Vyriausybės leidimo, o leidus steigėjui – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų 2009-06-11 priimtas sprendimas Nr. SP-14.

Pokyčiai atlikus auditą

Įsigytas ir neapskaitytas 315,2 tūkst. Lt vertės ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas po 2008 m. finansinių ataskaitų sudarymo buvo užregistruotas apskaitoje.

1.13. Žemės ūkio ministerija ir jos valdymo sritis

17 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Žemės ūkio ministerija	2442266,4	2804066,4	1986676,5	70,8	S	S	S	S
Nacionalinė žemės tarnyba	194557	199275,6	197353,6	99	B	B	NA	NA
Iš viso:	2636823,4	3003342	2184030,1	72,7	-	-	-	-

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

Žemės ūkio ministerija

Žemės ūkio ministerija baltojo cukraus gamintojų sumokėtą 52 851,8 tūkst. Lt laikiną restruktūrizavimo mokesčių nepagrįstai nurodė kaip Specialiosios žemės ūkio biudžetinių įstaigų mokamų paslaugų teikimo programos pajamas. Ministerija 7 500 tūkst. Lt, skirtus pasėlių draudimo įmokų žemės ūkio veiklos subjektams ir draudimo įmonių išlaidų kompensavimo lėšoms, apskaitė nesivadovaudama Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis.

Ministerija, nesivadovaudama Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu, Prekių ženklų įstatymu ir Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašu, AgroBalt® prekės ženklą, logotipą ir interneto tinklalapį www.agrobalt.lt 690,0 tūkst. Lt vertės perdavė laikinai ir neatlygintinai naudotis Lietuvos žemės ūkio universitetui.

Ministerija, nesivadovaudama Biudžeto sandaros įstatymu, Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis ir Viešųjų pirkimų įstatymu, neteisėtai finansavo valstybės įmonę Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūrą (4 371,2 tūkst. Lt), valstybės įmonę Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrą (1 3858,4 tūkst. Lt), viešąją įstaigą Lietuvos Žemės ūkio konsultavimo tarnybą (1 668,0 tūkst. Lt).

Ministerija, nesivadovaudama Biudžeto sandaros įstatymu, Biudžetinių įstaigų įstatymu, Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, pirko paslaugas iš jai pavaldžios biudžetinės įstaigos Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro už 441,5 tūkst. Lt.

Ministerija, Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras ir Valstybinė augalų apsaugos tarnyba, nesivadovaudami Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo

biudžetinėse įstaigose taisyklėmis, savo darbuotojus į tarnybines komandiruotes siuntė darbų pagal autorines sutartis atlikimui.

Ministerijai pavaldi įstaiga Lietuvos valstybinis žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras netvarkė savo filialuose auginamų žuvų apskaitos. Ši įstaiga nesivadovaudama Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos patvirtintu aprašu, nepagrįstai padidino ilgalaikio materialaus turto vertę. Lietuvos valstybinis žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras, nesivadovaudamas Buhalterinės apskaitos įstatymu, Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis ir Viešųjų pirkimų įstatymu, turėdamas nepadengto kreditinio įsiskolinimo, apmokėjo avansu 25 tūkst. Lt už būsimas paslaugas. Žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centras dalį (58 tūkst. Lt) biudžeto asignavimų panaudojo nesivadovaudami Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, nes kitoms prekėms skirtus asignavimus panaudojo kitų paslaugų išlaidoms dengti, o kitoms paslaugoms skirtus asignavimus – turtui įsigyti.

Ministerijai pavaldi įstaiga Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba, neteisėtai padarė 60 tūkst. Lt. kasinių ir faktinių išlaidų, nes nesivadovavo Paramos veislininkystei taisyklėmis.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų 2009-06-19 priimtas sprendimas Nr. SP-23.

1.14. Apskričių viršininkų administracijos

18 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Alytaus apskrities viršininko administracija	40030,3	40364,3	39867,9	98,8	S	B	S	B
Kauno apskrities viršininko administracija	124111,5	125223,3	121945,8	97,4	B	S	S	S
Klaipėdos apskrities viršininko administracija	94778,6	98152,6	93425,6	95,2	S	S	S	S
Panevėžio apskrities viršininko administracija	73698,5	75886,7	71129,8	93,7	S	S	S	S
Tauragės apskrities viršininko administracija	30585	31960,5	27755	86,8	S	B	NA	NA
Telšių apskrities viršininko administracija	35536,8	35900,5	35711,5	99,5	S	S	S	S
Utenos apskrities viršininko administracija	60740,3	62231,8	58585	94,1	S	S	S	S
Vilniaus apskrities viršininko administracija	144725,3	146446,6	137353	93,8	S	S	S	S
Iš viso:	604206,3	616166,3	585773,6	95,1	-	-	-	-

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrolė.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

1.14.1. Klaidos apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje

Dėl audito metu administracijose nustatytų neištaisytų reikšmingų klaidų finansinėse ataskaitose 7-ioms iš 8-ių audituotų administracijų buvo pareikšta sąlyginė nuomonė.

Patikėjimo teise valdomų valstybinės žemės sklypų apskaita

Pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių nuostatas administracijos turi apskaityti visus žemės sklypus, tačiau nėra reglamentuota, kokia verte šie sklypai turi būti registruojami apskaitoje. Auditų metu nustatyta, kad administracijos apskaitoje žemės sklypus

registruoja skirtinga verte: pagal Žemės įvertinimo metodiką⁶¹ apskaičiuota neindeksuota arba indeksuota žemės verte, arba vidutine rinkos verte pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis. Pažymėtina, kad pradėjus taikyti Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, žemės sklypai apskaitoje bus registruojami tikraja verte.

Auditoriai negalėjo pritaikyti jokių audito procedūrų žemės sklypų apskaitos srityje ir patvirtinti balansuose nurodytų:

- 254 807,7 tūkst. Lt ilgalaikio materialiojo turto, jo nusidėvėjimo ir ilgalaikio turto fondo likučių tikslumo ir teisingumo Vilniaus administracijoje, nes apskaitoje nebuvo užregistruoti žemės sklypai (išskyrus 1 žemės sklypą, esantį po patikėjimo teise valdomais pastatais);
- 54 559,7 tūkst. Lt ilgalaikio materialiojo turto ir 43 472,7 tūkst. Lt jo fondo likučių tikslumo ir teisingumo Tauragės administracijoje, nes apskaitos registruose nebuvo užregistruotų žemės sklypų, kurie perduoti kitiems subjektams pagal nuomos sutartis, ir žemės sklypų, kurie nėra išnuomoti ar kitaip perduoti tretiesiems asmenims;
- 243 181,96 tūkst. Lt žemės sklypų likučio tikslumo ir teisingumo Utenos administracijoje, nes 5 961 valdomas patikėjimo teise ar perduotas pagal nuomos arba panaudos sutartis žemės sklypas apskaitoje nurodytas vienu įrašu.

Balansuose klaidingai nurodyti ilgalaikio materialiojo turto ir jo fondo likučiai, nes administracijos žemės sklypų neapskaitė arba apie jų vertę pateikė klaidingus duomenis:

- Telšių administracija nurodė 1 837,6 tūkst. Lt mažesnius likučius, nes neapskaitė 25-ių žemės sklypų;
- Klaipėdos administracija nurodė 38,9 tūkst. Lt mažesnius likučius, nes apskaitoje neužregistravo 3-jų žemės sklypų (327,9 tūkst. Lt vertės) ir netinkamai užregistravo 4-ių žemės sklypų vertę (289,0 tūkst. Lt didesnė);
- Alytaus administracija nurodė 18,7 tūkst. Lt didesnius likučius, nes neapskaitė 6-ių žemės sklypų (45,0 tūkst. Lt vertės) ir netinkamai užregistravo 4-ių žemės sklypų vertę (63,7 tūkst. Lt didesnė);
- Panevėžio administracija nurodė 2 193,0 tūkst. Lt didesnius likučius, nes apskaitos registruose dalį žemės sklypo (2 193,0 tūkst. Lt vertės) užregistravo du kartus.

Dėl to, kad ne visi suformuoti žemės sklypai apskaityti, auditoriai negalėjo patvirtinti, kiek žemės sklypų Vilniaus, Alytaus, Klaipėdos, Telšių, Tauragės administracijose iš viso suformuota ir neužregistruota apskaitoje.

Negalėjome patvirtinti:

- Vilniaus administracijos balanse nurodytų 551,9 tūkst. Lt atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais ir 30,8 tūkst. Lt kitų fondų likučių tikslumo ir teisingumo, nes apskaitoje

⁶¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-02-24 nutarimas Nr. 205 (su vėlesniais pakeitimais).

neužregistruotas debetinis įsiskolinimas už parduotus išsimokėtinai žemės sklypus ir sutartyje nustatytais terminais apskaičiuotos palūkanos;

- Utenos administracijos balanse nurodytos 344,9 tūkst. Lt likučių sumos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje teisingumo, nes administracijai pavaldi biudžetinė įstaiga Utenos pensionatas nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių;

- Dėl 2007 metų finansinio (teisėtumo) audito metu Klaipėdos administracijai pavaldžioje įstaigoje viešojoje Ievos Simonaitytės bibliotekoje nustatytų faktų vyksta ikiteisminis tyrimas. Dėl šios priežasties auditoriai negalėjo numatyti, kokia bus bylos baigtis ir ar tai turės poveikį Klaipėdos administracijos 2008 metų finansinei atskaitomybei.

Klaidingi duomenys finansinėse atskaitomybėse ir finansinėse ataskaitose:

- Telšių administracijos balanse nurodyti 973,0 tūkst. Lt mažesni ilgalaikio materialiojo turto, jo nusidėvėjimo ir ilgalaikio turto fondo likučiai, nes esminio pagerinimo darbų (rekonstravimo) išlaidomis nepadidinta patikėjimo teise valdomo pastato įsigijimo vertė;

- Alytaus administracijos balanse nurodyti 24,0 tūkst. Lt mažesni išlaidų iš biudžeto ir finansavimo iš biudžeto likučiai, nes metų pabaigoje sąskaitos uždarytos didesne faktinių išlaidų suma, kuriai padengti nebuvo gauta ir panaudota lėšų (pavaldi įstaiga Alytaus valstybiniai vaikų globos namai);

- Vilniaus administracijos finansinėse ataskaitose klaidingai nurodytas debetinis įsiskolinimas; dėl neteisėtai panaudotų asignavimų kitų įstaigų išlaidoms padengti, nurodytos 13,9 tūkst. Lt didesnės prekių ir paslaugų naudojimo išlaidos. Nesilaikant Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos nurodytos 282,2 tūkst. Lt didesnės kitų paslaugų ir ta pačia suma mažesnės ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos išlaidos.

- Utenos administracija ir jai pavaldžios įstaigos Utenos ir Molėtų vaikų globos namai, Dusetų specialioji mokykla, Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centras, Aknystos pensionatas nesilaikė Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, todėl išlaidų ataskaitoje klaidingai nurodytos kasinės ir faktinės išlaidos.

1.14.2. Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo pažeidimai

Dėl administracijose nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktų pažeidimų ir klaidų valdant, naudojant ir disponuojant valstybės lėšomis ir turtu 6-ioms iš 8-ių audituotų administracijų pareikšta sąlyginė nuomonė.

Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimai:

- Sudarant pirkimo sutartis pakeistos pirkimo dokumentuose nustatytos pirkimo sąlygos (Kauno administracija, Vilniaus administracijai pavaldi įstaiga Vilniaus apskrities sutrikusio vystymosi kūdikių namai);

- Statybos darbams atlikti sudarytos sutartys neatitiko laimėjusio konkurso rangovo pasiūlymo visiems statybos darbams atlikti ir šio konkurso sąlygų, pagal kurias pirkimo objektas nebuvo suskirstytas į dalis, kurių kiekvienai būtų numatyta sudaryti atskiras pirkimo sutartis (Kauno administracija);
- Statybos darbų atlikimo sutartyje nepagrįstai numatyta 30 tūkst. Lt (Kauno administracija); sudarytoje rangos sutartyje užsakovo rezervo panaudojimui nenustatytos kainodaros taisyklės (Kauno administracijai pavaldi įstaiga Vilijampolės vaikų ir jaunimo pensionatas);
- Statybos darbai už 285,6 tūkst. Lt įsigyti netaikant įstatyme nustatytų pirkimų procedūrų (Vilniaus administracijai pavaldi įstaiga Čiobiškio vaikų socializacijos centras);
- Neskelbiamų derybų būdu buvo įsigyti papildomi administracinio pastato rekonstravimo darbai už 369,6 tūkst. Lt ir papildomai sudarytos sutarties kaina viršijo įstatyme nustatytą 15 proc. pradinės pirkimo sutarties kainą daugiau negu 100 proc. (Kauno administracija); papildomi statybos darbai įsigyti už 500,5 tūkst. Lt netaikant nustatytų neskelbiamoms deryboms pirkimo procedūrų (Kauno administracijai pavaldi įstaiga Kėdainių pensionatas), nepaskelbtas informacinis pranešimas apie papildomų statybos darbų pirkimą (Kauno administracijai pavaldi įstaiga Vilijampolės vaikų ir jaunimo pensionatas); 425 tūkst. Lt vertės papildomi statybos darbai įsigyti netaikant supaprastintiems pirkimams nustatytų procedūrų (Vilniaus administracija);
- Neskaičiuojamos pirkimo vertės ir nevertinamos numatomų sudaryti pirkimo sutarčių preliminarios vertės, todėl auditoriai neturėjo galimybės įsitikinti, ar visais atvejais pasirinkti tinkami įprastos komercinės praktikos ir mažos vertės pirkimų būdai (Vilniaus administracija);
- Žemėtvarkos darbų sutartyse nenustatyti sutarčių galiojimo terminai, nenumatyta, kad pirkimo sutarties sąlygos sutarties galiojimo laikotarpiu negali būti keičiamos, ir neužtikrinta, kad sutartyse būtų nustatyta kaina ar kainodaros taisyklės pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos patvirtintą metodiką, kai kuriais atvejais už žemės reformos žemėtvarkos darbus apmokėta ne sutartyse numatytais kainomis (Vilniaus administracija);
- Pasirinktas netinkamas pirkimo būdas – sudarant mokinių maitinimo sutartį įprastos komercinės praktikos būdu, viršyta įstatyme nustatyta šioms paslaugoms pirkti 75 tūkst. Lt riba (Vilniaus administracijai pavaldi įstaiga Eitminiškių vidurinė mokykla);

Valstybės biudžeto lėšų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui naudojimas:

- Negalėjome nustatyti, ar 216,2 tūkst. Lt darbo užmokesčio už pasėlių laukų ribų žymėjimą ir 67,0 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotų socialinio draudimo įmokų buvo apskaičiuota ir išmokėta vadovaujantis Vyriausybės nustatyta tvarka, neviršijant nustatytų tarnybinių atlyginimų koeficientų dydžio (Vilniaus administracija);

▪ Negalėjome patvirtinti 12,6 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir 3,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų panaudojimo teisėtumo, nes nebuvo nurodyta, už kokius papildomus darbus skirti darbuotojams priedai (Klaipėdos administracijai pavaldi įstaiga Viešoji Ievos Simonaitytės biblioteka);

▪ Negalėjome patvirtinti 7,0 tūkst. Lt ligos pašalpų, 202,1 tūkst. Lt darbo užmokesčio už kasmetines atostogas ir 62,6 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotų socialinio draudimo įmokų teisingumo, nes vidutinis darbo užmokestis buvo skaičiuojamas nesilaikant Vyriausybės nustatytos darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos (Vilniaus administracijai pavaldi įstaiga Vilniaus 1-ieji vaikų globos namai, Kauno administracijai pavaldžios įstaigos Juozo Naujalis muzikos gimnazija ir Sporto medicinos centras). Dėl tos pačios priežasties 15,2 tūkst. Lt per mažai apskaičiuota darbo užmokesčio už kasmetines atostogas, kompensacijų už nepanaudotas atostogas ir išeitinių išmokų (Klaipėdos administracijai pavaldi įstaiga Viešoji Ievos Simonaitytės biblioteka);

▪ 14,3 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir 4,4 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų buvo apskaičiuota ir išmokėta pažeidžiant teisės aktų reikalavimus ir taip padaryta iš viso 18,7 tūkst. Lt materialinė žala (Klaipėdos, Kauno, Panevėžio, Vilniaus, Telšių ir Utenos administracijoms pavaldžios įstaigos).

Kiti teisės aktų pažeidimai naudojant valstybės biudžeto lėšas:

▪ Vilniaus administracijai pavaldi įstaiga Eitminiškių vidurinė mokykla įsigijo administracinio pastato patalpas ir išsinuomojo patalpas mokyklos administracinėms funkcijoms vykdyti pažeisdama Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų pirkimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimų tvarkos aprašą;

▪ Vilniaus administracijai pavaldi įstaiga Čiobiškio vaikų socializacijos centras rekonstrukcijos būdu atnaujindamas šilumos tinklus nesivadovavo teisės aktuose nustatyta valstybės ilgalaikio turto atnaujinimo tvarka ir įsigydamas statybos darbus prisiėmė 285,6 tūkst. Lt skolinius įsipareigojimus, taip pažeisdamas Biudžeto sandaros įstatymą;

▪ Utenos administracijai pavaldi biudžetinė įstaiga Molėtų vaikų globos namai, pažeisdami teisės aktų reikalavimus, už gyvenamųjų namų statybos darbus sumokėjo 75,3 tūkst. Lt daugiau pridėtinės vertės mokesčio;

▪ Panevėžio administracija nesivadovavo Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, nes susidariusį 167,0 tūkst. Lt kreditinį įsiskolinimą turto įsigijimui padengė iš sutaupytų lėšų kitoms programoms finansuoti, nepatikslinusi sąmatų;

▪ Nesilaikant Buhalterinės apskaitos įstatymo 42,5 tūkst. Lt avansu sumokėta už būsimas 2009 metų išlaidas (Utenos, Klaipėdos ir Alytaus administracijoms pavaldžios biudžetinės įstaigos);

▪ Panevėžio apskrities viršininko įsakymu nustatytos asmenų grupės, kurioms medicininės paslaugos teikiamos valstybės biudžeto lėšomis, neatitinka Profilaktinių sveikatos tikrinimų rūšių ir apmokėjimo tvarkos. Administracijai pavaldžioje įstaigoje Panevėžio sporto medicinos centre neteisėtai nustatytas ir imamas mokestis už sportuojančių studentų ir kitų asmenų profilaktinį sveikatos patikrinimą ir sportuojančių asmenų sveikatos patikrinimo pažymų išdavimą.

Teisės aktų pažeidimai valdant, naudojant ir disponuojant valstybės turtu:

▪ Vilniaus administracijai pavaldi įstaiga Čiobiškio vaikų socializacijos centras, pažeisdamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą, leido privačiai bendrovei neatlygintinai naudotis valstybei nuosavybės teise priklausančiomis patalpomis;

▪ Telšių apskrities ligoninė privačiai bendrovei suteikė teisę naudotis valstybės turtu kaip bendru partnerių naudojamu turtu jungtinės sutarties tikslams pasiekti. Telšių administracija, būdama šio valstybės turto patikėtinė, neužtikrino Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu jai pavestos valstybės turto naudojimo kontrolės.

Dėl nustatytų reikšmingų teisės aktų pažeidimų Vilniaus, Kauno ir Panevėžio apskričių viršininkų administracijose priimti sprendimai (2009-07-16 Nr. SP-35; 2009-07-13 Nr. SP-33; 2009-07-13 Nr. SP-31).

Pokyčiai audito metu

Administracijose patobulintos vidaus kontrolės sistemos. Auditoriams rekomendavus, administracijos buhalterinėje apskaitoje užregistravo 1 754 704 tūkst. Lt vertės 62 268 patikėjimo teise valdomus valstybinės žemės sklypus ir 1 820,5 tūkst. Lt valstybės turto. Apskričių viršininkai įsakymais patvirtino žemės sklypų registravimo apskaitoje tvarkas. Administracijos ėmėsi priemonių ir po finansinės atskaitomybės sudarymo į valstybės biudžetą iš viso grąžino 83,2 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, taip pat įgyvendino dalį 2007 metų finansinio audito metu pateiktų ir neįgyvendintų rekomendacijų dėl buvusios Savanoriškosios draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo. Valstybės kontrolei pasiūlius, reglamentuota įsiskolinimo už išsimokėtinai parduotus žemės sklypus apskaita.

1.15. Prezidentui, Seimui, Vyriausybei atskaitingos įstaigos, Vyriausybės įstaigos, kitos valstybės institucijos ir įstaigos

19 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Prezidentui, Seimui, Vyriausybei atskaitingos įstaigos								
Prezidento kanceliarija	26432	26432	25377,2	96	B	B	B	B
Seimo kanceliarija	125062,5	125162,5	118790,4	94,9	B	S	S	S
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija	37119,9	37119,9	36382,2	98	B	B	NA	NA
Vyriausioji rinkimų komisija	28163	28163	27293	96,9	S	S	NA	NA
Valstybinė lietuvių kalbos komisija	4430	4430	4418,2	99,7	B	B	NA	NA
Lygių galimybių kontrolieriaus įstaiga	1850	1850	1805,8	97,6	B	B	NA	NA
Vyriausybės įstaigos								
Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	18523	18523	16583,9	89,5	S	S	N	N
Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	83670	83746,7	82323,8	98,3	N	N	NA	NA
Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	40923	43281,5	39411,9	91,1	B	S	NA	NA
Ginklų fondas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	3603	5304,1	5167,4	97,4	S	S	NA	NA

*Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrolė.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

1.15.1. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Dalį administracinių patalpų Seimo kanceliarija suteikė naudotis įvairiems juridiniams ir fiziniams asmenims (ne Seimo kanceliarijos darbuotojams ir ne Seimo nariams), pažeisdama Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatas.

Nesivadovaudama Viešųjų pirkimų įstatymu, Seimo kanceliarija pervedė 356,6 tūkst. Lt viešajai įstaigai Parlamentinio bendradarbiavimo centras.

Pokyčiai atlikus auditą

Pagal Juridinių asmenų registro duomenis VŠĮ teisinis statusas likviduojamas (registravimo data 2009-06-04).

1.15.2. Vyriausioji rinkimų komisija

Vyriausioji rinkimų komisija išlaidų ataskaitoje 7 075,2 tūkst. Lt apygardų ir apylinkių rinkimų komisijoms skirtas ir jų panaudotas valstybės biudžeto lėšas klaidingai nurodė kaip asignavimų valdytojo pervedamas lėšas nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti.

Audito metu nustatyta atlyginimo už veiklą rinkimuose mokėjimo pažeidimų. Nustatyta, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko nustatytos ir taikytos vidaus kontrolės procedūros darbo laiko apskaitos ir darbo apmokėjimo srityje nepakankamos ir neveiksmingos.

1.15.3. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Departamentas netinkamai apskaitė turtą, kuris nėra valdomas patikėjimo teise, todėl balanse ilgalaikio turto ir ilgalaikio turto fondo likučiai didesni 39 595,4 tūkst. Lt. Dėl netinkamos patirtų išlaidų apskaitos išlaidų ataskaitoje nurodytos 2 313,3 tūkst. Lt didesnės kasinės ir 2 10,3 tūkst. Lt didesnės faktinės darbo užmokesčio išlaidos, o kitų išlaidų straipsnio kasinės ir faktinės išlaidos minėtomis sumomis mažesnės.

Departamentas neturi dokumentų, pagrindžiančių nuosavybės teises į pagal valstybės investicijų programą sukurtą turtą, perdavus Lietuvos valstybės finansinį turtą kitiems juridiniams asmenims Lietuvoje ir užsienyje. Departamentas nesiėmė iniciatyvos įteisinti valstybės biudžeto lėšų skyrimą pagal investicinius projektus Lietuvoje ir užsienyje esančių subjektų kuriamam turtui.

Departamentas pagal panaudos sutartis įvairioms užsienio mokykloms, organizacijoms ir bendruomenėms yra perdavęs ilgalaikio turto už 1 197,6 tūkst. Lt, nors Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas nenumato, kad valstybės turtas panaudos pagrindais gali būti perduodamas užsienio valstybėse esantiems subjektams.

Departamentas nesiėmė iniciatyvos, kad lėšų skyrimas tautinių mažumų ir užsienio lietuvių bendruomenėms būtų reglamentuotas.

Nenustatytas Lietuvos mokytojų, dėstytojų, kultūros ir meno darbuotojų, išvykstančių į užsienio valstybes dirbti lietuvių švietimo, kultūros įstaigose, aukštųjų mokyklų lituanistikos ar baltistikos centruose ir lietuvių bendruomenėse, poreikis (biudžeto lėšos skiriamos pagal mokyklų pageidaujama poreikį), todėl negalėjome patvirtinti, kad 3 641,3 tūkst. Lt panaudota ekonomiškai, efektyviai ir rezultatyviai.

Departamentas, nesilaikydamas teisės aktų reikalavimų, darbo užmokesčiui (2 310,3 tūkst. Lt) skirtus biudžeto asignavimus panaudojo paslaugoms apmokėti. Negalėjome patvirtinti, kad 1 117,2 tūkst. Lt panaudota teisėtai programoms vykdyti, nes negavome lėšų panaudojimą patvirtinančių dokumentų. Biudžeto asignavimai (14,9 tūkst. Lt), skirti remonto darbams atlikti, panaudoti neteisėtai, nes darbai neatlikti ir lėšos negražintos.

Pokyčiai audito metu

Departamento generalinio direktoriaus 2009-01-19 įsakymu Nr. V-8 patvirtintas Departamento tarpinstitucinių programų stebėsenos, kontrolės ir informavimo apie programų vykdymą tvarkos aprašas. Patvirtinta tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose tvarka. Suteikti inventoriniai numeriai kultūros vertybių sąraše apskaitomam ilgalaikiam turtui.

1.15.4. Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Dėl pavaldžioje įstaigoje Lietuvos olimpinis sporto centras (toliau – Centras) netinkamai tvarkomos apskaitos, nustatytos klaidos ir neatitikimai departamento balanse. Centras netinkamai apskaitė patikėjimo teise valdomą turtą, todėl negalėjome patvirtinti, kad į balanso ilgalaikio turto, ilgalaikio turto fondo ir ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo likučius tinkamai įskaičiuota 13 776,6 tūkst. Lt ir apskaičiuotas nusidėvėjimas. Centras turto amortizaciją skaičiavo ne pagal patvirtintus normatyvus, netinkamai nurašė medikamentus ir atsigavimo priemones, todėl negalėjome patvirtinti balanse nurodytų nematerialiojo turto amortizacijos likučio dalies (27,3 tūkst. Lt) ir atsargų likučio dalies (161,9 tūkst. Lt) teisingumo. Dėl netinkamai taikyto dvejetainio įrašo balanse nurodyti mažesni aktyvo sąskaitų (pavedimų lėšų išlaidų; išlaidų iš biudžeto; atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais) ir klaidingi pasyvo sąskaitų (atsiskaitymų už pavedimų lėšas; biudžetinių įstaigų pajamų; finansavimo iš biudžeto; atsiskaitymų su biudžetu; atsiskaitymų už komunalines paslaugas) likučiai ir negalėjome nustatyti, kokiose dar balanso sąskaitose nurodyta 152,6 tūkst. Lt suma. Dėl to, kad Centras apskaitą tvarkė ne pagal apskaitos principus ir taisykles, negalėjome patvirtinti balanse nurodytos 101 569,6 tūkst. Lt sumos dalies (25 359,2 tūkst. Lt) teisingumo.

Departamento išlaidų ataskaitoje klaidingai nurodytos darbo užmokesčio, socialinio draudimo, socialinės paramos, kitų paslaugų, ilgalaikio materialiojo turto remonto kasinės ir faktinės išlaidos. Į minėtą ataskaitą įtrauktos ir ateinančių metų išlaidos.

Departamentas, pagal Tarybos priimtus sprendimus, 4 634,0 tūkst. Lt Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondo lėšų skyrė sporto ir kitoms organizacijoms projektams vykdyti pažeisdamas teisės aktų reikalavimus – skyrė lėšas projektams neatitinkantiems reikalavimų, keliems projektams pagal tą pačią rėmimo kryptį, viešųjų įstaigų ūkinei veiklai finansuoti, projektams, kuriuos vertino Tarybos nariai, vadovaujantys projektus vykdančioms organizacijoms, daugiau lėšų negu prašyta.

Tarybai priėmus sprendimą finansuoti asmenų kelionę pagal Lietuvos tautinio olimpinio komiteto sąrašą, Kūno kultūros ir sporto departamento direktorius ir Lietuvos olimpinio sporto centro direktorius išsiuntė savo darbuotojus į olimpines žaidynes, todėl 714,5 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudoti finansuoti asmenų, nesusijusių su sportu ir olimpinio judėjimu, kelionės išlaidas į olimpines žaidynes.

Vienasmeniškais departamento direktoriaus įsakymais (be komisijų nutarimo) skirta 9 507,7 tūkst. Lt, iš kurių 200,0 tūkst. Lt skirti Lietuvos fitneso federacijai, kuri negali būti finansuojama. Departamentas, pirkdamas paslaugas, netaikė Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų pirkimo būdų, ir, nesivadovaudamas Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis bei Biudžeto sandaros įstatymu, programos vykdytojais pasirinko viešąsias ir kitas įstaigas ir pervedė joms programoms vykdyti skirtus valstybės biudžeto asignavimus – 2 395,5 tūkst. Lt.

Departamentas 1 169,9 tūkst. Lt skyrė sporto organizacijoms iš skirtingų programų, tačiau tam pačiam tikslui įgyvendinti, 74 tūkst. Lt skyrė Lietuvos sporto federacijų sąjungai, kuri Lietuvos jaunių sporto žaidynių neorganizuoja ir nevykdo. Departamentas neužtikrino, kad 305,5 tūkst. Lt būtų panaudoti teisėtai, nes Lietuvos sporto federacijų sąjunga biudžeto asignavimus panaudojo ne sporto renginiams finansuoti. Departamentas 28 tūkst. Lt Vyriausybės rezervo lėšų panaudojo ne pagal paskirtį, nes apmokėjo viešosios įstaigos išlaikymo ir knygos leidybos išlaidas. Departamentas nesivadovaudamas teisės aktų nuostatomis 415,4 tūkst. Lt panaudojo neteisėtai, nes nebuvo pateikti visi rekonstrukcijos darbus UAB „Respublikinė mokomoji sporto bazė“ pagrindžiantys dokumentai (projektavimo darbų atlikimo aktai).

Lietuvos olimpinis sporto centras 291,3 tūkst. Lt panaudojo ne pagal patvirtintas išlaidų sąmatas, 2008 metams skirtus biudžeto asignavimus (21,1 tūkst. Lt) panaudojo 2009 metų išlaidoms finansuoti, nepadengęs kreditinio išsiskolinimo, o 1 009,8 tūkst. Lt panaudojo prekių įsigijimui, netaikydamas Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų pirkimo procedūrų. Negalėjome patvirtinti, kad Lietuvos olimpinis sporto centras iš departamento gautas lėšas (15,0 tūkst. Lt) pavedimams vykdyti panaudojo pagal paskirtį, nes pavedimų lėšų apskaita tvarkoma ne pagal pavedimų lėšų davėjus ir

pavedimus. Negalėjome patvirtinti, kad visi medikamentai ir atsigavimo priemonės panaudoti sportininkų reikmėms, nes nurašymas vykdytas ne pagal faktą. Lietuvos olimpinis sporto centras prisiėmė išpareigojimus padengti išlaidas, patirtas kitų juridinių ir fizinių asmenų, ir tam naudojo biudžeto asignavimus, skirtus programų vykdymui, sudarė su juridiniais ir fiziniais asmenimis sutartis paslaugoms, kurių iš tikrųjų neteikia ir negali teikti pagal vykdomą veiklą.

Centras jam patikėtą valstybės turtą valdė neįregistravęs viso valdomo turto, neįteisinęs patalpų perdavimo tretiesiems asmenims ir naudojo ne teisės aktų nustatyta tvarka.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų departamente 2009-06-11 priimtas sprendimas Nr. SP-16, o audito medžiaga perduota Generalinei prokuratūrai procesiniam sprendimui priimti.

Pokyčiai audito metu

Patvirtinta Nacionalinių sporto (šakų) federacijų pripažinimo tvarka ir kriterijai (2009-01-19 generalinio direktoriaus įsakymas Nr. V-33) ir Biudžeto lėšų skyrimo sporto organizacijoms ir atsiskaitymo už jas tvarka (2009-01-15 generalinio direktoriaus įsakymas Nr. V-23).

Patikslintas departamento generalinio direktoriaus įsakymas dėl atsakingų asmenų už programų vykdymą. Patvirtinus departamento 2009-2011 metų strateginį veiklos planą, bus parengtas naujas įsakymas dėl atsakingų asmenų už programų ir programų priemonių vykdymą paskyrimo.

Atnaujinti departamento buhalterinės apskaitos ir finansų skyriaus darbuotojų pareigybių aprašymai.

1.15.5. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Statistikos departamentui pavaldžių biudžetinių įstaigų (Kauno, Klaipėdos, Vilniaus teritorinių statistikos valdybų) vadovai, pažeisdami Vyriausybės nustatytą Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarką, 2008 m. skyrė ir išmokėjo darbuotojams 194,1 tūkst. Lt vienkartinių išmokų. Pavaldžiose įstaigose ataskaitiniu laikotarpiu darbuotojų skaičius buvo 120,8 vnt. daugiau negu Vyriausybės nutarimu patvirtintas didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius. Darbuotojams, kurių skaičius viršijo maksimaliai leistiną darbuotojų skaičių, apskaičiuota ir išmokėta 2 819,6 tūkst. Lt darbo užmokesčio, vienkartinių piniginių ir kitų darbo užmokesčiui prilygintų išmokų.

Auditoriai nustatė, kad Specialiosios informacinių paslaugų teikimo pagal sutartis programos tikslai ir uždaviniai nėra susiję su uždaviniais, nurodytais Statistikos departamento nuostatuose. Už tokių paslaugų teikimą 2008 m. Statistikos departamentas gavo 3 161,0 tūkst. Lt pajamų.

1.15.6. Ginklų fondas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Ginklų fondas nesilaikė Buhalterinės apskaitos įstatymo ir neturėdamas pagrindžiančių apskaitos dokumentų balanse nurodė 3 095,9 tūkst. Lt didesnę finansavimo iš biudžeto likutį ir atitinkamai mažesnę finansavimo iš kitų šaltinių likutį. Ginklų fondas nurašė 485,9 tūkst. Lt mažiau išlaidų, negu gavo ir panaudojo asignavimų, todėl balanse nurodė 485,9 tūkst. Lt didesnius išlaidų iš biudžeto ir finansavimo iš biudžeto likučius.

Ginklų fondas neapskaitė ir balanse nurodė AB „Giraitės ginkluotės gamykla“ akcijų (nominali vertė 21 535,2 tūkst. Lt), klaidingai apskaitė patirtas socialinės paramos išlaidas.

Tvarkydamas atsiskaitymų apskaitą, Ginklų fondas nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių nuostatų, todėl balanse nurodytas 6 328,6 tūkst. Lt didesnis atsiskaitymų už pavedimų lėšas likutis ir atitinkamai mažesnis atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais likutis. Finansinėse ataskaitose klaidingai nurodyti debetinis ir kreditinis įsiskolinimai. Ginklų fondas nepagrįstai sumažino 163,1 tūkst. Lt pavedimų lėšų išlaidas, todėl balanse nurodė mažesnę šių išlaidų likutį.

Nesilaikant Vyriausybės nustatytos vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos, 2007 metais Ginklų fondo direktoriui (5,3 tūkst. Lt) bei valstybės tarnautojams (29,7 tūkst. Lt) skirtos vienkartinės piniginės išmokos buvo išmokėtos iš 2008 metams skirtų valstybės biudžeto asignavimų, o ne iš sutaupyto 2007 m. darbo užmokesčio lėšų.

2008 metais Ginklų fondas viršijo Vyriausybės nustatytą leistiną išlaidų tarnybiniais lengviesiems automobiliams išlaikyti ar jiems nuomoti dydį.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų 2009-06-09 priimtas sprendimas Nr. SP-10.

Pokyčiai audito metu ir po audito

Ginklų fondas nutraukė vieno tarnybinio automobilio nuomos sutartį, sumažino automobiliams nustatytas ridas. Ginklų fondas ataskaitose ištaisė duomenis apie debetinį ir kreditinį įsiskolinimą, tinkamoje sąskaitoje užregistravo pagal pavedimų sutartis sumokėtus avansus, tinkamai apskaito palūkanas (už pavedimų lėšų sąskaitoje esantį likutį) ir perveda jas į valstybės biudžetą.

1.16. Teisėsaugos institucijos

20 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadose pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Generalinė prokuratūra	148316	148322,1	144403,6	97,4	S	S	NA	NA
Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas	10337,1	10337,1	7560,8	73,1	B	S	NA	NA
Lietuvos apeliacinis teismas	10940,1	10940,1	10940,1	100	S	S	NA	NA
Kauno apygardos teismas	10610,4	10610,4	10595,3	99,9	B	S	NA	NA
Palangos miesto apylinkės teismas	1207,3	1207,3	1206,4	99,9	B	S	NA	NA
Jonavos rajono apylinkės teismas	2067,2	2067,2	2064,5	99,9	B	S	NA	NA
Jurbarko rajono apylinkės teismas	1220,3	1220,3	1138,3	93,3	S	S	NA	NA
Kėdainių rajono apylinkės teismas	1988,3	1988,3	1978,8	99,5	B	S	NA	NA
Kretingos rajono apylinkės teismas	1215,3	1215,3	1158,8	95,4	S	S	NA	NA
Lazdijų rajono apylinkės teismas	1210,2	1210,2	1198,8	99,1	B	S	NA	NA
Marijampolės rajono apylinkės teismas	2994,1	2994,1	2986,9	99,8	B	S	NA	NA
Šalčininkų rajono apylinkės teismas	1327,0	1327,0	1326,8	100	B	S	NA	NA
Šilalės rajono apylinkės teismas	1070,7	1070,7	1067,7	99,7	B	S	NA	NA
Varėnos rajono apylinkės teismas	1304,3	1304,3	1299,3	99,6	B	S	NA	NA

Vilkaviškio rajono apylinkės teismas	1344,3	1344,3	1299,9	96,7	B	S	NA	NA
Vilniaus rajono apylinkės teismas	2550,2	2550,2	2549,6	100	B	S	NA	NA
Zarasų rajono apylinkės teismas	1076,3	1076,3	1076,3	100	B	S	NA	NA
Kauno apygardos administracinis teismas	2846,3	2846,3	2846,3	100	B	S	NA	NA
Iš viso:	203625,4	203631,5	196698	96,6	-	-	-	-

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita

1.16.1. Generalinė prokuratūra

Generalinė prokuratūra vykdydama investicijų projektus įsigijo baldų ir kito turto nesivadovaudama Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, todėl išlaidų ataskaitoje klaidingai nurodyta 480,2 tūkst. Lt kasinių ir faktinių išlaidų suma. Generalinė prokuratūra apskaitos registruose įregistravo 205,3 tūkst. Lt sumą, neturėdama pagrindžiančių apskaitos dokumentų, todėl balanse atsiskaitymų už depozitines sumas likutis metų pradžioje nurodytas 43,6 tūkst. Lt didesnis, kitų lėšų – 161,7 tūkst. Lt mažesnis, finansavimo – 205,3 tūkst. Lt mažesnis.

Generalinė prokuratūra įsigijo trumpalaikio materialiojo turto už 327,2 tūkst. Lt iš valstybės kapitalo investicijoms skirtų asignavimų, o vykdydama investicijų projektą „Administracinio prokuratūrų pastato Rinktinės g. 5A, Vilniuje, statyba“, įsigijo paslaugų ir turto, netaikydama nė vieno iš Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų pirkimo būdų.

Generalinė prokuratūra, nesilaikydama Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, į Valstybinės mokesčių inspekcijos sąskaitą pervedė ne tik iš darbo užmokesčio išskaičiuotą gyventojų pajamų mokesį, bet ir dar neišskaičiuotas sumas iš valstybės biudžeto lėšų, o, nesilaikydama Valstybinio socialinio draudimo įstatymo, į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą socialinio draudimo įmokų pervedė daugiau nei apskaičiavo.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų 2009-06-11 priimtas sprendimas Nr. SP-15.

Pokyčiai audito metu ir po audito

Atlikus metinę inventorizaciją buvo patikslinti sąskaitų „Kitos lėšos“ ir „Atsiskaitymai už depozitines sumas“ likučiai, todėl Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. sausio 1 d. balanse ataskaitinio laikotarpio pabaigoje jie nurodyti teisingi. Atsiskaitymai su gaunančiaisiais pašalpas, kurios mokamos biudžetinės įstaigos darbuotojams ligos atveju, apskaityti sąskaitoje „Pašalpos“. Įsigytas ir neapskaitytas ilgalaikis materialusis turtas už 12,8 tūkst. Lt ir trumpalaikis materialusis turtas už 2,3 tūkst. Lt buvo apskaitytas po 2008 m. finansinės atskaitomybės sudarymo.

1.16.2. Teismai

2008 m. valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Lietuvos Respublikos Konstituciniame Teisme ir 16-oje bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose. Tik trims iš audituotų teismų auditoriai turėjo reikšmingų pastabų dėl finansinės atskaitomybės teisingumo, tuo tarpu dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo visiems teismams pareikštos sąlyginės nuomonės. Pagrindinė sąlyginių nuomonių priežastis – iki Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo nesant aiškiai reglamentuoto teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymo, auditoriai negalėjo įvertinti nuo 2008-01-01 iki 2008-11-14 teisėjų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo.

Lietuvos Respublikos Seimas⁶² pavedė Valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, kuriuose buvo atliktas ribotos apimties finansinis auditas. Ribotos apimties finansiniai auditai atlikti 51-ame teisme, 16-oje teismų atlikti valstybinio finansinio (teisėtumo) auditai.

1.16.2.1. Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas

Teismas metų pabaigoje išlaidų iš biudžeto ir finansavimo iš biudžeto sąskaitas uždarė 3,6 tūkst. Lt didesne faktinių išlaidų suma, kuriai padengti lėšų nebuvo gauta ir panaudota. Teismas 2008 m. faktinėse išlaidose neužregistravo 2008 m. gruodžio mėn. patirtų 11,4 tūkst. Lt išlaidų už šildymą, vandentiekį ir kanalizaciją, o 24,8 tūkst. Lt reprezentacinių išlaidų apskaitė netinkamame ekonominės klasifikacijos išlaidų straipsnyje.

Teismas, atlikdamas lengvųjų automobilių viešuosius pirkimus, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymą – konkurso nugalėtoju pripažino bendrovę, kurios kvalifikacija neatitiko nustatytų minimalių kvalifikacijos reikalavimų; sudarydamas lengvojo automobilio pirkimo ir pardavimo sutartį, pakeitė privačios bendrovės pasiūlymo kainą ir pirkimo dokumentuose bei pasiūlyme nustatytas pirkimo sąlygas.

1.16.2.2. Lietuvos apeliacinis teismas

Teismas įsigytą nematerialųjį turtą (7,3 tūkst. Lt) apskaitė trumpalaikio turto sąskaitoje, o metų pabaigoje išlaidų ir finansavimo iš biudžeto sąskaitas uždarė 70,4 tūkst. Lt faktinėmis išlaidomis, kurioms padengti nebuvo gautos ir panaudotos lėšos, todėl balanse nurodyti klaidingi

⁶² Lietuvos Respublikos Seimo 2009-01-20 nutarimas Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“.

atitinkamų sąskaitų likučiai. Teismas nesivadovavo patvirtinta Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija – 53,3 tūkst. Lt kitoms paslaugoms skirtų biudžeto asignavimų panaudojo atsargoms ir trumpalaikiam turtui apmokėti. Dėl to, kad teismas vykdomos programos prekių ir paslaugų naudojimo išlaidoms priskyrė 40,6 tūkst. Lt kitų įstaigų išlaidas už komunalines paslaugas, programinės įrangos įsigijimo išlaidas priskyrė kitų prekių išlaidoms, išlaidų ataskaitoje nurodytos klaidingos atitinkamų išlaidų straipsnių faktinės išlaidos.

Teismas, prisiimdamas 12,9 tūkst. Lt įsipareigojimų, viršijo sąmatoje patvirtintus asignavimus ilgalaikiam turtui įsigyti. Teisme gyvenamųjų patalpų (Mindaugo g. 14-15, Trakai, ir Papilėnų g. 7-72, Vilnius) priskyrimo tarnybinėms gyvenamosioms patalpoms procedūros neatitiko Civiliniame kodekse ir Tarnybinių gyvenamųjų patalpų suteikimo, apskaitos ir naudojimo taisyklėse nustatytų reikalavimų. Šias patalpas teismas naudojo neracionaliai ir neefektyviai, nes nenustatė nuomos mokesčio už patalpų nuomą.

1.16.2.3. Jurbarko rajono apylinkės teismas

Teismas 24,7 tūkst. Lt prekių ir paslaugų naudojimui skirtus valstybės biudžeto asignavimus panaudojo ilgalaikiam materialiajam turtui sukurti, šio ilgalaikio materialiojo turto neįregistravo Nekilnojamojo turto registre ir nenurodė balanse, išlaidų ataskaitoje nurodė minėta suma didesnes ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto ir ta pačia suma mažesnes kitų pastatų ir statinių kasines ir faktines išlaidas.

1.16.2.4. Kretingos rajono apylinkės teismas

Nesivadovaujant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis ilgalaikis turtas apskaitoje nebuvo užregistruotas įsigijimo dokumentuose nurodyta verte, todėl balanse klaidingai nurodyti ilgalaikio materialiojo turto, ilgalaikio turto fondo ir ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo likučiai.

Teismas tarnybines gyvenamasias patalpas (Laisvės g. 8-48, Kretinga) naudojo neracionaliai ir neefektyviai, nes nenustatė ir neskaičiavo nuomos mokesčio.

1.16.2.5. Vilniaus rajono apylinkės teismas

Teismas, nesivadovaudamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu ir Vyriausybės nustatyta tvarka, perdavė neatlygintinai naudotis advokato kontorai teismo patikėjimo teise valdomas valstybei nuosavybės teise priklausančias neįgyvenamas patalpas. Teismas fasado sieną išnuomojo uždarajai akcinei bendrovei reklamos įrenginiui eksploatuoti, netaikydamas valstybės materialiojo turto viešo nuomos konkurso tvarkos ir sąlygų. Teismas apmokėjo nuomininko patirtas elektros energijos išlaidas reklamos įrenginiui apšviesti. Nesant galimybės nustatyti minėtų išlaidų dydžio, auditoriai negalėjo įvertinti išlaidų

ataskaitoje nurodytą 13,8 tūkst. Lt kasinių ir 15,2 tūkst. Lt faktinių elektros energijos išlaidų teisėtumo ir kiek asignavimų buvo panaudota ne pagal paskirtį, pažeidžiant Biudžeto sandaros įstatymą.

1.16.2.6. Ribotos apimties auditų rezultatai

Teisėjų darbo užmokesčio dydžio (nuo 2008-01-01 iki 2008-11-14) nustatymo ir asignavimų panaudojimo teisėtumo vertinimas

Dėl to, kad iki 2008-11-14 teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti audituotuose teismuose teisėjų darbo užmokesčiui (53 468,0 tūkst. Lt) ir socialinio draudimo įmokoms (16 561,7 tūkst. Lt) panaudotų asignavimų teisėtumo. Negalėjome įvertinti, ar teisėtai, pritaikant 430 Lt bazinį dydį, kuris valstybės politikams, teisėjams ir valstybės pareigūnams buvo taikomas 2006 metais, už laikotarpį nuo 2008-01-01 iki 2008-11-14 Lietuvos Aukščiausiajame Teisme buvo nustatytas ir teisėjams apskaičiuotas darbo užmokesčio skirtumas ir ar teisėtai, už tą patį laikotarpį Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme buvo nustatyta ir teisėjams apskaičiuota atlyginimo nepriemoka.

Apylinkių teismuose (Vilniaus miesto 1-os, Vilniaus miesto 2-os, Vilniaus miesto 3-čios Klaipėdos miesto, Utenos rajono, Mažeikių rajono) 42,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų buvo panaudota nesilaikant teisės aktų reikalavimų, nes teisėjams buvo suteiktos laisvos dienos, papildomos atostogos po 2008 m. rugsėjo 1 d. arba atostogos neatsižvelgiant į vykdytų pareigų laiką. Dėl apylinkių teismuose (Vilniaus rajono, Šalčininkų rajono, Ukmergės rajono, Jurbarko rajono, Visagino miesto, Molėtų rajono, Zarasų rajono, Ignalinos rajono) neapskaitomo arba vidaus dokumentuose nurodyto netikslaus teisėjų darbo po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis laiko atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas įstatymuose, negalėjome įvertinti, ar tinkamai teisėjams buvo apskaičiuota papildomų atostogų trukmė ir negalėjome įvertinti iš viso 99,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų šioms atostogoms apmokėti panaudojimo teisėtumo.

Teisėjų darbo užmokesčio dydžio (nuo 2008-11-15 iki 2008-12-31) nustatymo ir asignavimų panaudojimo teisėtumo vertinimas

Auditorių nuomone, atsižvelgiant į Teisėjų atlyginimų įstatymo ir Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo nuostatas, teismų pirmininkų įsakymuose vienkartinių priemokų skyrimo teisėtumui pagrįsti turėjo būti nurodyta, už kokias vykdytas teisėjų funkcijas buvo skiriamos šios priemokos.

Teismuose ne visais atvejais buvo apskaitomi teisėjų dirbti viršvalandžiai, darbas poilsio ir švenčių dienomis, todėl negalėjome įvertinti iš viso 930,1 tūkst. Lt teisėjams skirtų vienkartinių priemokų teisėtumo. Utenos rajono, Alytaus rajono ir Kauno rajono apylinkių teismuose nebuvo

vadovautasi teisės aktais, nes perkeltiems dirbti į kitus teismus teisėjams skirta 15,9 tūkst. Lt vienkartinių priemokų.

Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų asignavimų panaudojimo teisėtumo vertinimas

Nustatyta atveju, kai nesivadovaujant Valstybės tarnybos įstatymu valstybės tarnautojams skirta priedų ir priemokų suma viršijo 70 proc. pareiginės algos dydį ir klaidingai apskaičiuoti mažesni priedai už ištarnautus Lietuvos valstybei metus. Pažeidžiant teisės aktų reikalavimus teismuose valstybės tarnautojams skirta iš viso 238,5 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų. Negalėjome patvirtinti 79,3 tūkst. Lt Vilniaus miesto 1-os apylinkės teisme valstybės tarnautojams skirtų vienkartinių piniginių išmokų teisėtumo, nes už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir papildomų užduočių atlikimą turėjo būti skiriamos priemokos.

Pažeidžiant teisės aktų reikalavimus Klaipėdos miesto apylinkės ir Panevėžio apygardos teismuose valstybės tarnautojai buvo perkelti į aukštesnes pareigas neįvertinus jų tarnybinės veiklos. Dėl to šiuose teismuose valstybės tarnautojams buvo apskaičiuotas 95,1 tūkst. Lt darbo užmokestis ir nuo jo apskaičiuota 29,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų. Dėl netikslios posėdžių sekretorių darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitos negalėjome įvertinti, ar Ignalinos rajono, Molėtų rajono, Šalčininkų rajono ir Visagino miesto apylinkių teismuose tinkamai apskaičiuotas pridedamas prie kasmetinių atostogų poilsio laikas, ir negalėjome įvertinti iš viso 6,7 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų panaudojimo teisėtumo.

Auditų metu nustatyta atveju, kai priemokos darbuotojams buvo mokamos už tiesioginių pareigų atlikimą, kai bendra priemokų ir priedų suma viršijo nustatytą tarnybinio atlyginimo dydį, kai priedas buvo mokamas nenurodant konkretaus termino. Nesilaikant teisės aktų reikalavimų, iš viso darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, priedams ir priemokoms panaudota 17,1 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų. Pažeidžiant teisės aktų reikalavimus (tuo pačiu atveju skirta daugiau kaip kartą per metus; skirta teisės aktuose nenumatytu pagrindu), teismų darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, iš viso skirta 123,4 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų.

Dėl to, kad keliuose teismuose skaičiuojant vidutinį darbo užmokestį nebuvo laikomasi Vyriausybės nustatytos Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos, negalėjome patvirtinti apskaičiuoto 792,4 tūkst. Lt darbo užmokesčio už atostogas tikslumo ir teisingumo. Lietuvos apeliaciniam teismui atleistiems darbuotojams klaidingai apskaičiuotos piniginės kompensacijos už nepanaudotas kasmetines atostogas – apskaičiuota 21,6 tūkst. Lt daugiau kompensacijų ir 6,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų. Panevėžio miesto apylinkės teisme klaidingai už poilsio dienas apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis, todėl negalėjome patvirtinti apskaičiuoto už mokamas poilsio dienas 6,9 tūkst. Lt darbo užmokesčio valstybės tarnautojams tikslumo ir teisingumo.

Kiti pažeidimai

Nesivadovaujant teisės aktų reikalavimais, teismai be pagrindžiančių apskaitos dokumentų avansu sumokėjo 46,1 tūkst. Lt už būsimas 2009 metų išlaidas. Teismai 106 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojo kitoms išlaidoms dengti, nepakeitus jų paskirties ir nesuderinus su Lietuvos Respublikos finansų ministerija. Nesivadovaujant valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija Vilniaus apygardos teismas 23,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų (išskaitytų iš darbo užmokesčio) sumokėjo iš socialinio draudimo įmokoms skirtų asignavimų, o Lietuvos Aukščiausiasis Teismas iš darbo užmokesčiui patvirtintų asignavimų išmokėjo 207,6 tūkst. Lt socialinių išmokų (pašalpu).

Pokyčiai audito metu

- Kretingos rajono apylinkės teismas sudarant 2009 m. pirmojo ketvirčio finansinę atskaitomybę ištaisė klaidingai užregistruotą įsigyto ilgalaikio turto vertę.
- Lietuvos apeliacinis teismas 24,8 tūkst. Lt vertės programinę įrangą užregistravo sąskaitoje „Nematerialusis turtas“.
- Vilniaus rajono apylinkės teisme neteisėtai advokato kontorai neatlygintinai naudotis perduotos patalpos 2009-01-01 buvo grąžintos teismui – pasibaigus terminui, panaudos sutartis nebuvo pratęsta. 2008-12-31 pasibaigus terminui dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio pastato fasado sienos nuomos, sutartis su uždara akcine bendrove nebuvo pratęsta.
- Jonavos rajono apylinkės teismas (3,8 tūkst. Lt), Marijampolės apylinkės teismas (3,9 tūkst. Lt), Vilkaviškio rajono apylinkės teismas (11,3 tūkst. Lt), Kauno apygardos administracinis teismas (10,6 tūkst. Lt) po finansinės atskaitomybės sudarymo atstatė nurašytas faktinių išlaidų ir finansavimo sumas.
- Marijampolės apylinkės teismas (1,2 tūkst. Lt), Kauno apygardos teismas (7,7 tūkst. Lt), Vilkaviškio rajono apylinkės teismas (3,3 tūkst. Lt) po finansinės atskaitomybės sudarymo atstatė atliktų avansinių mokėjimų išlaidas.
- Varėnos rajono apylinkės teismas (0,4 tūkst. Lt), Vilkaviškio rajono apylinkės teismas (0,4 tūkst. Lt), Kauno apygardos teismas (1,7 tūkst. Lt), Kauno apygardos administracinis teismas (0,8 tūkst. Lt) darbuotojams sutikus, į valstybės biudžetą grąžino klaidingai apskaičiuotą ir išmokėtą darbo užmokestį.

1.17. Mokslo ir studijų institucijos

21 lentelė. 2008 m. asignavimai ir Valstybės kontrolės išvadosse pareikštos nuomonės

Subjekto pavadinimas	Asignavimai (tūkst. Lt)			Panaudota asignavimų (%) (4/3)	2008 m. nuomonės*		2007 m. nuomonės*	
	Patvirtinta	Patikslinta	Panaudota		Dėl FA	Dėl lėšų ir turto	Dėl FA	Dėl lėšų ir turto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Mykolo Romerio universiteto Teismo medicinos institutas	24978,0	25314,0	24978,3	98,7	S	S	NA	NA
Vilniaus universitetas	181227,8	190634,5	187496,0	98,4	S	S	NA	NA
Kauno technologijos universitetas	147454,6	168405,0	165357,7	98,2	B	B	B	B
Vilniaus Gedimino technikos universitetas	114933,1	123836,6	121912,2	98,4	S	S	NA	NA
Klaipėdos universitetas	48052,2	54952,2	54952,3	100	N	S	S	S
Kauno technologijos universiteto Architektūros ir statybos institutas	3126,9	4273,6	4113,8	96,3	S	B	NA	NA
Fizikos institutas	5109,4	7370,7	7347,1	99,7	B	S	NA	NA
Vilniaus universiteto Teorinės fizikos ir astronomijos institutas	4532,4	4562,3	4277,0	93,7	S	S	NA	NA
Puslaidininkių fizikos institutas	10167,3	10696,2	9831,2	91,9	B	S	NA	NA
Chemijos institutas	8292,3	9001,8	8690,1	96,5	N	N	N	S
Vilniaus Gedimino technikos universiteto Termoizoliacijos institutas	2653,9	2765,8	2537,7	91,8	S	S	N	S
Biotechnologijos institutas	5984,2	6446,6	6155,2	95,5	B	S	S	S
Kauno medicinos universiteto Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutas	3867,0	4669,9	4642,7	99,4	S	B	NA	NA
Vilniaus universiteto Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institutas	5161,5	6211,5	6211,5	100	S	S	NA	NA

Kauno technologijos universiteto Fizikinės elektronikos institutas	1339,0	1339,0	1167,8	87,2	B	B	N	S
Iš viso:	566879,6	620479,7	609670,6	98,3	-	-	-	-

Šaltinis – Valstybinio audito išvados (prieiga per internetą <http://www.vkontrolė.lt>), Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita.

1.17.1. Mykolo Romerio universiteto Teismo medicinos institutas

Dėl klaidingai tvarkomos turto ir jo nusidėvėjimo (amortizacijos) apskaitos balanse nurodyti klaidingi ilgalaikio materialiojo turto (21 619,2 tūkst. Lt didesnis), nematerialiojo turto (41,5 tūkst. Lt mažesnis), trumpalaikio turto (7,5 tūkst. Lt mažesnis), ilgalaikio turto fondo (21 336,9 tūkst. Lt didesnis), trumpalaikio turto (7,5 tūkst. Lt mažesnis), ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo (252,3 tūkst. Lt didesnis) ir nematerialiojo turto amortizacijos (11,5 tūkst. Lt mažesnis) likučiai.

Institutas nevedė gautų ir sunaudotų medikamentų apskaitos, todėl negalėjome patvirtinti balanse nurodyto atsargų likučio (13,5 tūkst. Lt) teisingumo. Dėl netinkamos gautų pavedimų lėšų ir šių lėšų išlaidų apskaitos balanse klaidingai nurodyti atsiskaitymų už pavedimų lėšas ir pavedimų lėšų išlaidų likučiai. Institutas netinkamai taikė dvejetainį įrašą, todėl negalėjome nustatyti, kuriose balanso sąskaitose klaidingai nurodyta 75,7 tūkst. Lt. Dėl netinkamos pajamų apskaitos ir klaidingai apskaitytų sumų, balanse nurodyti klaidingi atsiskaitymų su biudžetu, atsiskaitymų su įvairiais debitoriais ir kreditoriais, išlaidų iš biudžeto, finansavimo iš biudžeto likučių duomenys.

Negalėjome patvirtinti išlaidų ataskaitoje nurodytų medikamentų faktinių išlaidų (700,4 tūkst. Lt) teisingumo, nes išlaidos patirtos ne sunaudojus, o juos įsigijus. Dėl netinkamos išlaidų apskaitos išlaidų ataskaitoje nurodytos klaidingos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, apmokėjimo samdomiems ekspertams, ilgalaikio turto įsigijimo, kitų prekių kasinės ir faktinės išlaidos. Išlaidų duomenys ataskaitoje klaidingi ir dėl jose nurodytų ateinančių metų išlaidų.

Nustatyti atvejai, kai institutas valstybės lėšas naudojo, nesivadovaudamas teisės aktų reikalavimais ir ne įstatymų nustatytais tikslais: į valstybės biudžetą nepervedė už suteiktas mokymo paslaugas gautų pajamų (51,3 tūkst. Lt) ir jas panaudojo be patvirtintos sąmatos; įsigydamas medikamentų (680,8 tūkst. Lt) netaikė Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytą pirkimo procedūrą; darbo užmokesčiui ir ilgalaikiam turtui įsigyti skirtus 20,4 tūkst. Lt panaudojo gautoms paslaugoms apmokėti ir trumpalaikiam turtui įsigyti. Institutas įsigijo ilgalaikio materialiojo turto (1 635,0 tūkst. Lt), viršydamas 2008 m. valstybės kapitalo investicijoms numatytas lėšas, taip pat įsigijo ilgalaikio turto už 91,3 tūkst. Lt be patvirtinto investicijų projekto. Institutas nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymu ir 2008 m. skirtus asignavimus (22,3 tūkst. Lt) panaudojo 2009 metų išlaidoms finansuoti.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų institute 2009-06-10 priimtas sprendimas Nr. SP-13.

Pokyčiai audito metu

Institutas pagal 2009-03-31 perdavimo-priėmimo aktą pastato, esančio Vilniuje, Didlaukio g. 86E, statybos darbų išlaidų vertę ir pateisinančius dokumentus perdavė Mykolo Romerio universitetui. Nuo 2009 m. institutas skirtus biudžeto asignavimus naudoja pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos įstaigos programoms vykdyti. Įsakymu paskirti atsakingi asmenys už kontrolės procedūrų vykdymą.

1.17.2. Vilniaus universitetas

Universitetas netinkamai tvarkė rekonstrukcijos išlaidų, turto ir ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo apskaitą, todėl balanse nurodyti klaidingi ilgalaikio materialiojo turto (1 647,4 tūkst. Lt didesnis) ir jo nusidėvėjimo (367,8 tūkst. Lt didesnis) bei ilgalaikio turto fondo (1 279,6 tūkst. Lt didesnis) likučiai. Dėl netinkamai tvarkomos biudžeto lėšų, įsipareigojimų pagal lizingo sutartis, pajamų už teikiamas paslaugas užsienio valiuta apskaitos, balanse nurodyti klaidingi finansavimo iš biudžeto (1 084,8 tūkst. Lt mažesnis), išlaidų iš biudžeto (187,8 tūkst. Lt mažesnis), biudžetinių įstaigų pajamų (529,7 tūkst. Lt didesnis) ir atsiskaitymų su biudžetu (529,7 tūkst. Lt mažesnis) likučiai. Dėl netinkamai taikyto dvejybinio įrašo negalėjome nustatyti, kuriose balanso sąskaitose klaidingai nurodyta 1 272,6 tūkst. Lt.

Universitetas, nesivadovaudamas Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių bei kitų teisės aktų reikalavimais, į valstybės biudžetą nepervedė užsienio valiuta gautų pajamų už suteiktas paslaugas (623,8 tūkst. Lt) ir be patvirtintos sąmatos panaudojo 94,1 tūkst. Lt. Dėl minėtų pajamų naudojimo nesilaikant teisės aktų reikalavimų, išlaidų ataskaitoje nurodytos 94,1 tūkst. Lt mažesnės kasinės ir faktinės išlaidos.

Universitetas 13,6 tūkst. Lt įnašą į viešosios įstaigos dalininkų kapitalą įnešė nesivadovaudamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu. Universitetas 78,4 tūkst. Lt panaudojo įsipareigojimams vykdyti pagal 2006 metais sudarytas finansinio lizingo sutartis, kurios buvo pasirašytos nesivadovaujant Biudžeto sandaros įstatymu.

Universitetas nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymu, nes biudžeto lėšomis atsiskaitė už kitų juridinių ir fizinių asmenų patirtas išlaidas, biudžeto lėšas naudojo kompensacijoms už netarnybinio transporto naudojimą, pirko universiteto darbuotojams troleibusų ir autobusų mėnesinius bilietus. Universitetas nustatė priedų ir priemokų skyrimo tvarką nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Vilniaus universitete 2009-06-10 priimtas sprendimas Nr. SP-11.

Pokyčiai audito metu

Parengti ir patvirtinti struktūrinių padalinių nuostatai ir pareigybių aprašymai, patikslintos Finansų kontrolės taisyklės. Paskirti vykdomų programų koordinatoriai. Universiteto rektoriaus 2009-02-06 įsak. Nr. R-25 patvirtinta Finansų ir ekonomikos direkcijos finansinių ir buhalterinių dokumentų archyvavimo tvarka.

rektorius 2009-02-12 įsak. Nr. R-29 patvirtinta nauja „VU tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklių“ redakcija. Patikslintas Finansų ir ekonomikos direktoriaus pareigybės aprašymas. Programinė įranga apskaityta pagal apskaitos taisyklių nuostatas.

1.17.3. Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Negalėjome nustatyti, ar apskaityta pastatų vertė atitinka realius pastatų plotus, todėl negalėjome patvirtinti balanse nurodyto ilgalaikio turto likučio dalies (131,8 tūkst. Lt) teisingumo. Universitetas neapskaitė nematerialaus turto, todėl balanse šio turto ir ilgalaikio turto fondo likučiai 16,0 tūkst. Lt mažesni. Dėl klaidingai apskaityto deponuoto darbo užmokesčio, balanse nurodytas 358,7 tūkst. Lt didesnis pavedimų lėšų likutis, o kitų lėšų – ta pačia suma mažesnis.

Universitetas klaidingai apskaitė sumas pagal suderinimo aktus su paslaugų tiekėjais, todėl balanse nurodė mažesnius atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais aktyvo (65,1 tūkst. Lt) ir pasyvo (70,1 tūkst. Lt) sąskaitų likučius. Dėl to, kad dalis gautinų ir mokėtinų sumų nesuderintos su paslaugų ir prekių tiekėjais suderinimo aktais, negalėjome patvirtinti balanso atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais aktyvo (106,7 tūkst. Lt) ir pasyvo (147,2 tūkst. Lt) sąskaitų likučių teisingumo. Dėl netinkamai taikyto dvejetainio įrašo, negalėjome nustatyti kokiose balanso sąskaitose nurodyta 484,1 tūkst. Lt.

Išlaidų ataskaitoje nurodytos 213,4 tūkst. Lt ateinančių metų išlaidos. Dėl netinkamos išlaidų apskaitos išlaidų ataskaitoje pateikta klaidinga darbo užmokesčio, socialinio draudimo, socialinių išmokų (pašalpų), kitų paslaugų ir finansinio turto įsigijimo kasinių ir faktinių išlaidų dalis.

Universitetas nevykdė teisės aktų reikalavimų, nes atliko statybos darbus (847,1 tūkst. Lt) viršydamas 2008 m. valstybės kapitalo investicijoms numatytas lėšas. Universitetas 2008 m. skirtus asignavimus (213,4 tūkst. Lt) panaudojo 2009 metų išlaidoms finansuoti, o nepadengęs išskolinimo kreditoriams išmokėjo vienkartinę išmoką (12,8 tūkst. Lt).

Neturėdamas Vyriausybės leidimo ir taip pažeisdamas valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą, universitetas viešajai įstaigai perdavė 13,6 tūkst. Lt įnašą. Universitetas nustatė Vyriausybės nutarimui prieštaraujančią priedų ir priemonių skyrimo tvarką.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Vilniaus Gedimino technikos universitete 2009-06-15 priimtas sprendimas Nr. SP-19.

Pokyčiai audito metu

Universitetas iki metinių ataskaitų sudarymo ištaisė dalį klaidų, kurios turėjo įtakos finansinių ataskaitų teisingumui: apskaitė informacinės apskaitos sistemą „IS Alma informatika“ ilgalaikio nematerialaus turto sąskaitoje, iš balansinės trumpalaikio turto sąskaitos leidinius ir knygas, kurie skirti pardavimui perkėlė į atsargų sąskaitą, atliko klaidingai kultūros vertybėms priskaičiuoto nusidėvėjimo sąskaitų koregavimus, pradėjo registruoti apskaitoje gautų pajamų išpareigojimus sumokėti biudžetui, atliko finansavimo sąskaitos koregavimą, klaidingai apskaitytą finansavimo iš biudžeto sąskaitoje trūkumą perkėlė į atsiskaitymų su biudžetu sąskaitą.

1.17.4. Klaipėdos universitetas

Universitetas ilgalaikio turto apskaitą tvarkė pažeisdamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisykles, todėl balanse nurodyti klaidingi nematerialiojo turto (39,1 tūkst. Lt mažesnis) ir jo amortizacijos (39,1 tūkst. Lt mažesnis), ilgalaikio materialiojo turto (15,8 tūkst. Lt didesnis) ir jo nusidėvėjimo (380,1 tūkst. Lt didesnis) bei ilgalaikio turto fondo (364,3 tūkst. Lt mažesnis) likučiai.

Universitetas iš Klaipėdos miesto savivaldybės perimtą turtą užregistravo likutine, o ne įsigijimo verte, turto perdavimo-priėmimo dokumentuose turto įsigijimo vertė nenurodyta, todėl negalėjome patvirtinti kokia suma universitetas balanse nurodė mažesnius ilgalaikio materialiojo turto ir jo nusidėvėjimo likučius.

Universitetas visą trumpalaikį turtą ir atsargas, įsigytus iš valstybės biudžeto asignavimų, skirtų Specialiosios studijų ir mokslo plėtojimo programos vykdymui, neatsižvelgdamas į tai, kokiais veislais (apmokestinamai ar neapmokestinamai PVM) vykdyti skirtas turtas, apskaitoje užregistravo be PVM, todėl negalėjome patvirtinti balanse nurodytų trumpalaikio turto (6 971,8 tūkst. Lt), trumpalaikio turto fondo (6 971,8 tūkst. Lt) ir atsargų (218,9 tūkst. Lt) likučių teisingumo.

Dėl to, kad metų pabaigoje buvo klaidingai uždarytos išlaidų, finansavimo iš biudžeto, pavedimų lėšų išlaidų ir atsiskaitymų už pavedimų lėšas sąskaitos, balanse nurodyti klaidingi šių sąskaitų likučiai. Dėl to, kad atsiskaitymų už trūkumus, lėšų, gautų už suteiktas paslaugas, bei atsiskaitymų su deponentais apskaita buvo tvarkoma nesivadovaujant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis, negalėjome patvirtinti balanse nurodytų lėšų, gautų už prekes ir paslaugas (549,9 tūkst. Lt), atsiskaitymų už trūkumus (291,7 tūkst. Lt), atsiskaitymų su biudžetu (1 067,8 tūkst. Lt), kitų lėšų (126,9 tūkst. Lt) ir atsiskaitymų su deponentais (31,9 tūkst. Lt) likučių teisingumo.

Universitetas klaidingai tvarkė pajamų ir kompensuotų nuompinigių bei finansavimo iš kitų šaltinių apskaitą, todėl balanse nurodė 1 046,2 tūkst. Lt mažesnę biudžetinių įstaigų pajamų likutį, 2,6 tūkst. Lt mažesnę kompensuotų nuompinigių likutį bei 35,9 tūkst. Lt didesnę finansavimo iš kitų šaltinių likutį. Universitetas ne visais atvejais laikėsi Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, todėl išlaidų ataskaitoje klaidingai nurodytos kai kurios kasinės ir faktinės išlaidos. Nesilaikant Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatų, išlaidų ataskaitoje nurodytos 266,1 tūkst. Lt praėjusių laikotarpių išlaidos.

Dėl to, kad galutinis sprendimas byloje dėl dalies pastato – auditorijų korpuso su paslaugų centru ir kitomis patalpomis, esančio H. Manto g. 84 Klaipėdoje, įregistruoto UAB „Baltisches Haus“ nuosavybės teise, nugriovimo ir jungtinės veiklos sutarties su UAB „Baltisches Haus“ nutraukimo, nėra priimtas, negalėjome numatyti, kokia bus šios bylos baigtis ir ar tai turės poveikį Klaipėdos universiteto finansinei atskaitomybei bei universitetui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ir valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumui.

Pažeidžiant teisės aktų reikalavimus ir nepadengus kreditinio įsiskolinimo, universiteto darbuotojams buvo skirta ir išmokėta 120,0 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų, nuo kurių buvo priskaičiuotos 37,2 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokos. Vadovaujantiems darbuotojams, dėstytojams ir kitiems darbuotojams 24,3 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų buvo skirta tuo pačiu atveju daugiau kaip kartą per metus. Išmokėjus vienkartinės pinigines išmokas ir nuo jų priskaičiuotas socialinio draudimo įmokas (7,3 tūkst. Lt), universitetui buvo padaryta iš viso 31,6 tūkst. Lt žala. Pažeidus Biudžeto sandaros įstatymą, 86,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudota ne pagal nustatytą paskirtį ne įstaigos programoms vykdyti.

Dėl to, kad universitetas nepateikė dokumentų apie statute nustatytą veiklą, kuriai vykdyti būtina nuomoti patalpas, esančias Vokiečių g. 20 Vilniuje, negalėjome patvirtinti, kad 20,5 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudojo nepažeisdamas Biudžeto sandaros įstatymo.

Universitetas be panaudos sutarties leido Vilniaus dailės akademijai naudotis 938,35 kv. m. patalpomis, esančiomis K. Donelaičio a. 5 Klaipėdoje.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Klaipėdos universitete 2009-07-17 priimtas sprendimas Nr. SP-36.

Pokyčiai audito metu

Parengtos ir patvirtintos tvarkos, reglamentuojančios valstybės biudžeto asignavimų planavimo procesą. Rekonstrukcijos darbų vertė 1 086,4 tūkst. Lt didesnė pastatų vertė.

1.17.5. Kauno technologijos universiteto Architektūros ir statybos institutas

Institutas nesivadovavo Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis, nes neatlikus pavedimo, metų pabaigoje pavedimų lėšų išlaidų sąskaitą uždarė sukaupta faktinių išlaidų suma, dėl to balanse nenurodė 213,3 tūkst. Lt pavedimų lėšų išlaidų ir atsiskaitymų už pavedimų lėšas sąskaitų likučių.

Institutas nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, nes išlaidų ataskaitoje klaidingai nurodė kito ilgalaikio materialiojo turto, darbo užmokesčio, kitų mašinų ir įrengimų bei darbdavių socialinės paramos kasines ir faktines išlaidas.

Institutas nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių nuostatų ir 93,0 tūkst. Lt padidino pastatų vertę, nesant pripažinimo tinkamais naudoti akto. Finansinėse ataskaitose nurodyti klaidingi duomenys apie pastatų ir statinių bei nebaigtos statybos ir ilgalaikio turto kūrimo vertes, iš kitų lėšų įsigytą ir neatlygintinai iš biudžetinių įstaigų gautą turtą, apie pajamų įmokas bei debetinių įsiskolinimą.

Pokyčiai audito metu

Atliktas sąskaitų, kurių apskaita buvo tvarkoma ne pagal apskaitos principus ir taisykles, likučių koregavimas. Patikslintos Finansų kontrolės taisyklės, paskirtas darbuotojas, atsakingas už paskesnę finansų kontrolę.

1.17.6. Fizikos institutas

180,0 tūkst. Lt pavedimų lėšų, gautų iš kitų asignavimų valdytojų, panaudota nesivadovaujant teisės aktais. Pažeidus Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas, 11,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudota ne programoms vykdyti.

Institutas vykdė Statute nenumatytą veiklą, nes su ūkio subjektais sudarydamas sutartis prisiėmė įsipareigojimus, kurių faktiškai nevykdo ir negali vykdyti.

Pokyčiai audito metu

Numatytos papildomos kontrolės procedūros, kurios padės užtikrinti, kad biudžeto asignavimai būtų naudojami teisės aktų nustatyta tvarka (direktoriaus įsakymu paskirti atsakingi asmenys, kontroliuojantys nuomininkų, panaudos gavėjų ir kitų subjektų atsiskaitymus už komunalines paslaugas) ir pavedimų vykdymo išlaidos būtų apskaitomos teisingai ir pagal patvirtintą sąmatą, pavedimų lėšos naudojamos pavedimų lėšų sutartyse numatytiems tikslams ir paskyrė už šių priemonių įgyvendinimą atsakingus asmenis.

Visas turtas, kuriuo naudojasi institutas iki metinės atskaitomybės sudarymo įtrauktas į instituto apskaitą. Atnaujintas sąskaitų planas ir papildyta apskaitos politika. Inventorizuoti balansinių sąskaitų likučiai ir 2008-12-31 balanse, balansinių sąskaitų likučiai, susiję su pavedimų lėšų, pajamų, išlaidų, finansavimo bei nuompinigių už ilgalaikio materialiojo turto nuomą apskaita, nurodyti teisingai.

1.17.7. Vilniaus universiteto Teorinės fizikos ir astronomijos institutas

Institutas nepateikė įrodymų, kad Uzbekijoje esantis turtas priklauso jam ir iš tikrųjų fiziškai egzistuoja, todėl balanse nurodyti didesni ilgalaikio turto (1 503,4 tūkst. Lt), trumpalaikio materialiojo turto (18,5 tūkst. Lt), ilgalaikio turto fondo (994,2 tūkst. Lt), trumpalaikio materialiojo turto fondo (18,5 tūkst. Lt) likučiai. Dėl netinkamos finansavimo iš biudžeto apskaitos, balanse nurodytas didesnis šios sąskaitos likutis.

Institutas ir jam pavaldi įstaiga Planetariumas pajamų sąskaitoje apskaitė įplaukas, kurios nėra lėšos, gautos už paslaugas, todėl balanse kitų lėšų ir finansavimo iš kitų šaltinių likučiai mažesni, o lėšų, gautų už prekes ir paslaugas, bei biudžetinių įstaigų pajamų likučiai didesni.

Dėl netinkamos kompensuotų nuompinigių, pavedimų lėšų, gautinų ir mokėtinų sumų apskaitos (institute ir Planetariume) balanse nurodyti klaidingi biudžetinių įstaigų pajamų, kompensuotų nuompinigių, atsiskaitymų už pavedimų lėšas ir pavedimų lėšų, lėšų, gautų už teikiamas prekes ir paslaugas, atsiskaitymų su biudžetu ir atsiskaitymų su kitais debitoriais ir kreditoriais, likučiai. Dėl netinkamos išlaidų apskaitos Planetariume, balanse paslaugų teikimo išlaidų likutis nurodytas 14,2 tūkst. Lt mažesnis. Institutas ir Planetariumas netinkamai taikė dvejetainį įrašą apskaitant įplaukas, kompensuotus nuompinigių, pavedimų lėšas, išlaidas ir gautą finansavimą, todėl negalėjome nustatyti, kokiose balanso sąskaitose nurodyta 58,7 tūkst. Lt suma.

Institutas neapskaitė visų patirtų išlaidų ir netinkamai apskaitė praėjusių metų išlaidas, todėl išlaidų ataskaitoje nurodytos mažesnės kasinės ir faktinės išlaidos. Dėl to, kad Planetariume išlaidų apskaita buvo tvarkoma ne pagal išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius, negalėjome

patvirtinti, kad išlaidų ataskaitoje kasinės ir faktinės išlaidos pagal tam tikrus išlaidų straipsnius nurodytos teisingai.

Institutas nesivadovavo teisės aktais, nes į valstybės biudžetą nepervedė 32,7 tūkst. Lt, iš kurių 28,2 tūkst. Lt panaudojo be patvirtintos sąmatos. Institutas pažeidė Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas, nes 35,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudojo ne programų vykdymo tikslams – sumokėjo už kitų subjektų gautas paslaugas.

Institutas 3,8 tūkst. Lt panaudojo nesivadovaudamas teisės aktais – išmokėjo priedą ir vienkartinę išmoką, kuriuos skyrė ne darbdavys arba jo įgaliotas asmuo. Nesivadovaudamas teisės aktais institutas panaudojo 20,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 0,1 tūkst. Lt kitoms paslaugoms skirtus biudžeto asignavimus bei 63,0 tūkst. Lt pavedimų lėšų, gautų iš kitų asignavimų valdytojų.

Institutas nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu, nes nesudarė patalpų naudojimo sutarčių su viešąja įstaiga Mokslo ir technologijų parku ir Lietuvos mokslų akademijos biblioteka, kurie naudojasi instituto patikėjimo teise valdomomis negyvenamosiomis patalpomis (A. Goštauto g. 12 Vilniuje). Institutas nesudarė valstybinės žemės sklypo, esančio A. Goštauto g. 12 Vilniuje, žemės naudojimo sutarties.

Institutas ir Planetariumas, nesivadovaudami teisės aktais, į valstybės biudžetą pervedė 173,9 tūkst. Lt neuždirbtų pajamų, o Planetariumas – 3,1 tūkst. Lt negautų lėšų už nuomą.

Planetariumas nesivadovavo Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, nes Planetariumo direktorius, sudaręs neterminuotą lektoriaus pareigų darbo sutartį, Planetariume dirba antraeilėse pareigose.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų institute 2009-06-15 priimtas sprendimas Nr. SP-20.

Pokyčiai audito metu

Žemės sklypas apskaitytas užbalansinėse sąskaitose. 2009-01-13 direktoriaus įsakymu Nr. 4-K patvirtinta nauja instituto darbo tvarkos taisyklių versija, kurioje suderinta instituto valdymo ir organizacinės struktūros schema, padaliniai ir jų pavaldumas. 2009-01-13 direktoriaus įsakymu Nr. 4-K patvirtinti instituto Ekonominio, mokslinio ir techninio aptarnavimo grupės veiklos nuostatai, kuriuose numatytas grupės darbuotojų pavaldumas. 2008-12-31 patvirtintas naujas sąskaitų planas. 2009-01-13 direktoriaus įsakymu Nr. 4-K patvirtinta Planetariumo finansinės kontrolės procedūrų tvarka. Nuo 2009 m. balandžio 1 d. neatlieka tarpininko funkcijos privatiems asmenims Molėtų observatorijoje (Kulionių k., Čiulėnų sen., Molėtų r. sav.) atsiskaitant už elektros energiją. 2008-12-09 direktoriaus įsakymu Nr. 252-K patvirtinta instituto apskaitos politika. Vyr. buhalterė paskirta atsakinga, kad gautos pavedimų lėšos būtų naudojamos pagal patvirtintą sąmatą. Dėl patalpų nuomos viešajai įstaigai Mokslo ir technologijų parkas leidimo yra kreiptasi į LR Aplinkos ministeriją 2009 02 13 raštu Nr. SD-32. Stebima, kad visos gautos pajamos būtų pervestos į valstybės biudžetą. Stebima, kad valstybės biudžeto asignavimai būtų naudojami programų vykdymo tikslams.

1.17.8. Puslaidininkių fizikos institutas

Institutas 41,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų ir 60,9 tūkst. Lt pavedimų lėšų, gautų iš kitų asignavimų valdytojų, panaudojo nesivadovaudamas teisės aktais. Institutas panaudos pagrindais perdavė turtą, nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu.

Pokyčiai audito metu

Atnaujintos darbo tvarkos taisyklės ir Organizacinė struktūrinė schema. Inventorizuoti balansinių sąskaitų likučiai ir 2008-12-31 balanse, balansinių sąskaitų likučiai, susiję su finansavimu, pavedimų lėšų, išlaidų, pajamų, apskaita nurodyti teisingai. Patvirtintas naujas instituto sąskaitų planas. Numatytos prevencijos stiprinimo priemonės, padėsiančios užtikrinti, kad biudžeto asignavimai būtų naudojami teisėtai ir racionaliai pagal patvirtintą sąmatą, bei papildomos kontrolės priemonės, padėsiančios užtikrinti teisingą patirtų išlaidų apskaitą. Institutas paskyrė atsakingus asmenis, įpareigotus užtikrinti numatytų prevencijos stiprinimo ir papildomų kontrolės priemonių įgyvendinimą.

Institutas kreipėsi į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto parengimo, kad perduoti patalpas panaudos pagrindais.

1.17.9. Chemijos institutas

Institutas netinkamai apskaitė pajamas ir lėšas, gautas už suteiktas paslaugas, neregistravo įsipareigojimo gautas pajamas pervesti į valstybės biudžetą, netinkamai apskaitė nuomos pajamas, pavedimų lėšas, nesuderino gautinų ir mokėtinų sumų likučių, netinkamai apskaitė gautinas ir mokėtinas sumas. Institutas nevedė tauriųjų metalų gamybos, gamybos sąnaudų ir pagamintos produkcijos apskaitos, o pagamintą produkciją netinkamai apskaitė atsargų sąskaitoje. Institutas klaidingai taikė dvejetainį įrašą, netinkamai tvarkė nuompinigių už ilgalaikio materialiojo turto nuomą apskaitą. Iš visų balanse pateiktų sumų tik ilgalaikio turto, jo fondo ir nusidėvėjimo, trumpalaikio turto ir jo fondo likučiai yra teisingi, nes kitų sąskaitų likučiai apskaityti ne pagal apskaitos principus ir taisykles.

Institutas nesivadovavo teisės aktais ir į valstybės biudžetą nepervedė 813,9 tūkst. Lt pajamų, panaudojo jas be patvirtintos sąmatos. Dėl to, kad neregistruojamas įsipareigojimas uždirbtas pajamas pervesti į valstybės biudžetą, per metus gautų pajamų galėjo būti nepervesta daugiau.

Institutas sutaupytus darbo užmokesčiui skirtus asignavimus (189,0 tūkst. Lt), iš kitų asignavimų valdytojų pavedimams vykdyti gautas lėšas (83,0 tūkst. Lt) ir valstybės biudžeto asignavimus darbo užmokesčiui (7,9 tūkst. Lt) panaudojo nesivadovaudamas teisės aktais.

Institutas panaudos davėjams nepagrįstai išmokėjo 45,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Dėl netinkamai tvarkomos apskaitos antrus metus iš eilės negalėjome patvirtinti instituto finansinių ataskaitų teisingumo.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Chemijos institute 2009-06-10 priimtas sprendimas Nr. SP-12, o audito medžiaga perduota Generalinei prokuratūrai procesiniam sprendimui priimti.

Pokyčiai audito metu ir po audito

Nuo 2009 m. atsargos pradėtos apskaityti pagal lėšų šaltinius. Nuo 2009-01-01 nutraukė panaudos sutartis, kuriose nesivadovaujant teisės aktais buvo numatytas nuomos mokestis. Inventorizavo 2009-03-31 mokėtinas ir gautinas sumas su kiekvienu debitorium ir kreditorium. Neteisėtai išmokėti darbo užmokesčiui skirti asignavimai 7898,67 Lt grąžinti į valstybės biudžetą. 2009-05-26 direktoriaus įsakymu Nr. V-31 vyr. buhalteris įpareigotas: visas gaunamas pajamas pervesti į valstybės biudžetą ir užtikrinti nuolatinį šių pajamų teisingą registravimą ir panaudojimą; nustatyti teisingus buhalterinių sąskaitų likučius ir tinkamai juos apskaityti; kontroliuoti gaunamų pavedimų lėšų panaudojimą. Šiuo įsakymu paskirtas asmuo atsakingas už pagamintos

produkcijos, gamybos sąnaudų bei išlaidų apskaitą. 2009-06-03 priimtas įsakymas Nr. V-35 Dėl atskaitingų asmenų ir jų atsiskaitymo tvarkos, kuriuo paskirti atskaitingi asmenys, patvirtintos kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklės, atskaitingų asmenų atsiskaitymo tvarka.

1.17.10. Vilniaus Gedimino technikos universiteto Termoizoliacijos institutas

Dėl to, kad institutas prarastą turtą apskaitė likutine verte, o ne įstaigos nustatytu nuostolių dydžiu, negalėjome patvirtinti balanse nurodytų atsiskaitymų už trūkumus ir atsiskaitymų su biudžetu (115,7 tūkst. Lt) likučių teisingumo.

Dėl klaidingai tvarkomos biudžeto, kitų lėšų, kompensuotų nuompinigių apskaitos balanse nurodyti neteisingi finansavimo iš biudžeto (13,5 tūkst. Lt mažesnis), finansavimo iš kitų šaltinių (10,0 tūkst. Lt mažesnis), kompensuotų nuompinigių (12,7 tūkst. Lt didesnis) likučiai. Kadangi nenustatėme, kokį neteisingą dvejetainį įrašą institutas taikė, negalėjome nustatyti, kuriose sąskaitose nurodyta 36,2 tūkst. Lt.

Institutas metų pabaigoje klaidingai uždarė faktinių išlaidų sąskaitas, todėl balanse nurodė mažesnius išlaidų iš biudžeto ir kitų lėšų išlaidų likučius. Negalėjome patvirtinti, kad balanse nurodyti finansavimo iš biudžeto (37,6 tūkst. Lt) ir finansavimo iš kitų šaltinių (262,6 tūkst. Lt) likučiai yra teisingi. Institutas, pateikdamas duomenis apie kreditinio įsiskolinimo būklę, nesilaikė Kreditorinio ir debitorinio įsiskolinimo apskaitos taisyklių.

Institutas nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymu, nes biudžeto lėšas naudojo atsiskaitymams už kitų juridinių ir fizinių asmenų patirtas išlaidas.

Pokyčiai audito metu

Instituto direktorius 2008-10-01 patvirtino instituto biudžeto išlaidų sąmatų sudarymo ir tikslinimo taisyklės ir instituto išlaidų pagal sąmatos straipsnius apskaičiavimo metodiką. Programinė įranga apskaityta pagal apskaitos taisyklės.

1.17.11. Biotechnologijos institutas

Institutas nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu, nes patikėjimo teise valdomą valstybės turtą suteikė neatlygintinai naudotis kitam juridiniam asmeniui.

Institutas 224,0 tūkst. Lt pavedimų lėšų, gautų iš kitų asignavimų valdytojų ir 8,8 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų biudžeto asignavimų panaudojo nesivadovaudamas teisės aktais.

Pokyčiai audito metu

2009-05-28 direktoriaus įsakymu Nr. V-5/17 paskirtas atsakingas asmuo, kuris įpareigotas vykdyti kontrolės procedūras, kad gautos ir projektų partneriams skirtos pavedimų lėšos būtų naudojamos pagal paskirtį. 2009-05-28 direktoriaus įsakymu Nr. V-5/16 paskirtas atsakingas asmuo, kuris įpareigotas stebėti ir kontroliuoti disponavimo ilgalaikiu turtu sutarčių sudarymą.

1.17.12. Kauno medicinos universiteto Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutas

Dėl metų pabaigoje netinkamai uždarytų išlaidų ir finansavimo iš biudžeto sąskaitų, balanse nenurodytas 81,2 tūkst. Lt išlaidų iš biudžeto likutis, o finansavimo iš biudžeto likutis 42,0 tūkst. Lt mažesnis. Dėl metų pabaigoje netinkamai uždarytų pavedimų lėšų išlaidų ir atsiskaitymų už pavedimų lėšas sąskaitų, balanse nenurodytas 16,3 tūkst. Lt pavedimų lėšų išlaidų likutis, o atsiskaitymų už pavedimų lėšas likutis 55,5 tūkst. Lt mažesnis.

Nesilaikant Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, ilgalaikio materialiojo turto techninio aptarnavimo paslaugos (1,2 tūkst. Lt) buvo apmokėtos iš kitoms paslaugoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų, dėl to išlaidų ataskaitoje klaidingai nurodytos kasinės ir faktinės išlaidos.

Pokyčiai audito metu

Direktoriaus įsakymu patvirtintas asmenų, turinčių teisę sudaryti ir pasirašyti apskaitos dokumentus, sąrašas ir dokumentų pasirašymo taisyklės. Paskirtas darbuotojas, atsakingas už kelionės lapų išdavimą ir registraciją, nustatyta transporto priemonių perdavimo tvarka. Direktoriaus įsakymu patikslintas pareigybių sąrašas, nustatyti pokalbių limitai, patvirtintas patikslintas sąskaitų planas. Nuo 2008-12-19 pakeistas vyriausiojo ekonomisto tarnybinio atlyginimo koeficientas pagal teisės aktų reikalavimus.

1.17.13. Vilniaus universiteto Eksperimentinės ir klinikinės medicinos institutas

Institutas į valstybės biudžetą nepervedė 493,6 tūkst. Lt gautų pajamų, jas naudojo be patvirtintos sąmatos, netinkamai tvarkė šių pajamų ir jų išlaidų apskaitą, todėl išlaidų ataskaitoje kasines ir faktines išlaidas nurodė 493,6 tūkst. Lt mažesnes.

Institutas nesivadovavo teisės aktų reikalavimais, nes valstybės biudžeto asignavimus (6,4 tūkst. Lt) panaudojo ne pagal nustatytą paskirtį programoms vykdyti, o nuomininkų (uždarųjų akcinių bendrovių) komunalinėms paslaugoms apmokėti.

Pokyčiai audito metu

Institutas įvertino ir įregistravo apskaitoje naudojamą nurašytą nusidėvėjusį 29,1 tūkst. Lt vertės turta bei pateikė duomenis finansinėse ataskaitose 2008-12-31. Institutas atliko patikėjimo teise valdomo pastato (Žygimantų g. 9, Vilniuje), kuris įtrauktas į Kultūros vertybių registrą, nusidėvėjimo perskaičiavimą ir įvertino atitinkamų sąskaitų likučius 2008-12-31. Pavedimų lėšų išlaidas apskaitos registruose nurodė tinkamoje buhalterinėje sąskaitoje. Institutas nuo 2008 m. spalio mėn. visas gautas pajamas pervedė į valstybės biudžetą, jas tinkamai apskaitė, asignavimus naudojo pagal patikslintą sąmatą.

2. Savivaldybėms skirtų valstybės lėšų auditas

1. 23-ose miestų ir rajonų savivaldybėse atlikti valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų ir Privatizavimo fondo lėšų valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti, mokinio krepšeliui finansuoti, valstybės investicijų programoje numatytiems bei kitiems projektams finansuoti valstybiniai finansiniai (teisėtumo) auditai, kurių metu dėl finansinių ataskaitų pareikšta 16 besąlyginių ir 7 sąlyginės nuomonės, o dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo – 3 besąlyginės, 19 sąlyginių ir viena neigiama nuomonė.
2. Kai kuriose savivaldybėse investicijų projektai, kuriems skiriamos valstybės lėšos, buvo vykdomi nesilaikant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų principų ir reikalavimų, lėšos panaudotos neteisėtai ir neracionaliai, ne pagal tikslinę paskirtį, pažeidžiant teisės aktų reikalavimus. Savivaldybėse valstybės lėšos, skirtos mokinio krepšeliui finansuoti ir valstybinėms funkcijoms atlikti, buvo naudojamos nesilaikant finansinės drausmės, pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, neteisėtai ir ne pagal paskirtį.
3. Valstybės kontrolė įvertinusi savivaldybių administracijų pateiktą valstybės biudžeto lėšų poreikio duomenų teisingumą, nustato klaidingą, daugeliu atvejų apskaičiuotą nepagrįstai didesnį, lėšų poreikį. Dalis savivaldybėms skirtų valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų lėšų yra nepanaudojamos pagal jų tiesioginę paskirtį, perskirstomos kitoms savivaldybių biudžetų reikmėms finansuoti.
4. Valstybės kontrolės nuomone, atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytas mokinio krepšelio lėšų perskirstymas savivaldybėse neatitinka mokinio krepšelio principų ir nepasiekia mokinio ta suma, kuri nustatyta šiame įstatyme.

Valstybės kontrolė dvidešimt trijose Lietuvos Respublikos savivaldybėse atliko 2008 metų valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų ir Privatizavimo fondo lėšų, skirtų savivaldybėms valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms (toliau – valstybinės funkcijos) atlikti, mokinio krepšeliui finansuoti, valstybės investicijų bei kitoms programoms įgyvendinti, valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą.

Lietuvos Respublikos 2008 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu⁶³, savivaldybėms iš valstybės biudžeto patvirtinta 2 624,7 mln. Lt, iš

⁶³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353, 2 str. 2 d., 4, 5 ir 6 priedėliai.

jų audituotoms savivaldybėms – 1 377,2 mln. Lt (52,5 proc.), specialios tikslinės dotacijos lėšų. Audituotos savivaldybės panaudojo 1 349,3 mln. Lt specialios tikslinės dotacijos lėšų.

23,9 mln. Lt mokinio krepšeliui finansuoti ir valstybinėms funkcijoms atlikti gautų lėšų buvo paskirstytos kitoms savivaldybių biudžetų reikmėms finansuoti, 3,2 mln. Lt nepanaudotų specialios tikslinės dotacijos lėšų gražinta į valstybės biudžetą. Savivaldybėse 45 proc. (5,4 mln. Lt) valstybinei funkcijai – darbo rinkos politikos rengimas ir įgyvendinimas – atlikti skirtų ir nepanaudotų lėšų dalis buvo perskirstyta kitoms savivaldybių biudžetų reikmėms finansuoti.

Savivaldybėms iš Privatizavimo fondo buvo skirta 116,7 mln. Lt (panaudota 116,6 mln. Lt) lėšų kapitalo investicijoms finansuoti.

Auditų metu nustatytos klaidos apskaitoje ir atskaitomybėje:

- klaidingai taikyta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija⁶⁴ (638,6 tūkst. Lt) ir nurodytos pažeidžiant kitus teisės aktus ne pagal paskirtį panaudotos (134,8 tūkst. Lt) specialios tikslinės dotacijos lėšos, skirtos mokinio krepšeliui finansuoti, valstybinėms funkcijoms atlikti ir kapitalo investicijoms finansuoti;
- ataskaitose nenurodytos investiciniam projektui skirtos ir panaudotos Privatizavimo fondo lėšos (2 300 tūkst. Lt).

Pastebėjimai:

1. Pažeidimai vykdant investicinius projektus, kuriems skiriamos valstybės lėšos. Auditų savivaldybėse metu nustatyta atvejų, kai investicijų projektai buvo vykdomi nesilaikant Viešųjų pirkimų įstatyme⁶⁵ nustatytų principų ir reikalavimų, jiems finansuoti gautos lėšos panaudotos neteisėtai ir neracionaliai, ne pagal tikslinę paskirtį, pažeidžiant teisės aktų reikalavimus.

Pavyzdžiai

1. Vilniaus miesto savivaldybėje įgyvendinant projektų statybos ir statinio projektuotojo valdytojo funkcijas, kurias atliko UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“, nustatyta:

1.1. Nacionalinio stadiono su sporto kompleksu statybos vykdymui (2008 m. gauta 100 mln. Lt Privatizavimo fondo lėšų) netaikytos Viešųjų pirkimų įstatyme numatytos procedūros, nesilaikyta šio įstatymo 3, 14 ir 18 str. nuostatų; auditoriai negalėjo patvirtinti 45 278,2 tūkst. Lt už atliktus darbus rangovui apmokėtos sumos teisėtumo, nes negalėjo patvirtinti, ar 2007 m spalio – 2008 m. balandžio mėnesiais buvo faktiškai atlikti visi darbai, kurie nurodyti tuo metu galiojančiuose atliktų darbų aktuose, ar 3 138,6 tūkst. Lt už darbo projekto parengimą apmokėta teisėtai, nes negalėjo nustatyti, kokia kaina turėjo būti sumokėta už darbo projekto parengimą; UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ neteisėtai apmokėjo 299 tūkst. Lt projektuotojui už papildomas paslaugas ir 12,2 tūkst. Lt daugiau, negu numatyta sutartyje, už statinių projektų ekspertizę, nepagrįstai apmokėjo 2 468,8 tūkst. Lt rangovui už statybvietės išlaidas.

1.2. Investicijų projektui „Viešosios įstaigos Vilniaus greitosios pagalbos universitetinės ligoninės nebaigto statyti korpuso Vilniuje, Šiltnamių g. 29, rekonstravimas ir pritaikymas Priėmimo skyriui“ (2008 m. skirta 3 mln. Lt specialių tikslinių dotacijų ir Privatizavimo fondo lėšų) netaikytos Viešųjų pirkimų įstatyme numatytos procedūros, nesilaikyta šio įstatymo 3 ir 18 str. nuostatų; UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ neteisėtai apmokėjo rangovui 22,9 tūkst. Lt sutartyje nenumatytas darbo projekto ir projekto vykdymo priežiūros išlaidas.

1.3. Investicijų projektui „Vilniaus Mikalojaus Daukšos vidurinės mokyklos pastato Vilniuje, Antakalnio g.

⁶⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija.

⁶⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 įstatymo Nr. X-471 redakcija su vėlesniais pakeitimais).

120, rekonstravimas“ (2008 m. skirta 2 mln. Lt specialių tikslinių dotacijų) nesilaikyta Viešųjų pirkimų įstatymo 3 ir 18 str. nuostatų; UAB „Vilniaus kapitalinė statyba“ neteisėtai apmokėjo rangovui 22,9 tūkst. Lt už mokyklos baldus ir jų montavimą ir 3,1 tūkst. Lt už atliktus statybos darbus daugiau, negu buvo numatyta sutartyje.

2. Joniškio rajono savivaldybėje:

2.1. „Saulės“ mūšio pergalės memorialinio komplekso projektavimo ir statybos darbai, kuriems panaudota 450,1 tūkst. Lt Privatizavimo fondo lėšų, atlikti pažeidžiant Statybos įstatymo 2 str. 30 d., 3 str. 2 d. 1 p. ir 3 p., 20 str. 1 d. 2 p. reikalavimus.

2.2. Pažeidžiant Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės tvarkos⁶⁶ 31 punkto nuostatas, 17,7 tūkst. Lt lėšų panaudota ne pagal tikslinę paskirtį, t. y. investicijų projekte „Viešosios įstaigos Joniškio ligoninės rekonstravimui Skubios pagalbos – priėmimo skyriaus, dienos stacionaro, dienos chirurgijos bei operacinio bloko rekonstravimas“ nenumatytiems darbams apmokėti.

2. Mokinių nemokamo maitinimo paslaugos ir kitos prekės ir paslaugos įsigytos pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas. Auditų metu nustatyta atveju, kai mokinių nemokamo maitinimo paslaugos ir kitos prekės ir paslaugos įsigytos netaikant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų procedūrų arba taikant įprastą komercinę praktiką, neatsižvelgus į paslaugos pirkimo vertę, nors riba šiam būdui buvo viršyta, ilgalaikis turtas įsigytas nepasibaigus viešajam pirkimui, dar nesudarius pirkimo sutarties.

3. Savivaldybėse valstybės lėšos, skirtos mokinio krepšeliui finansuoti ir valstybinėms funkcijoms atlikti, naudojamos nesilaikant finansinės drausmės, pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, neteisėtai ir ne pagal paskirtį. Nustatyti tokie pažeidimai naudojant specialias tikslines dotacijas:

- ▶ pažeidžiant Biudžeto sandaros įstatymo 32 str. 3 d. nuostatas, metų pabaigoje į valstybės biudžetą negražinta 28 tūkst. Lt likusių nepanaudotų tikslinės paskirties lėšų ir 6,9 tūkst. Lt gražintinų lėšų panaudota būsimoms 2009 m. išlaidoms apmokėti;
- ▶ 321,8 tūkst. Lt lėšų nepervestos kitoms savivaldybėms, mokiniams perėjus į jų mokyklas, ir 329,7 tūkst. Lt pervesta vėliau nei teisės aktuose nustatyti terminai;
- ▶ pažeidžiant Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 d. 1 p, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą⁶⁷ ir Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatas⁶⁸, 1 388,1 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų ir 114,8 tūkst. Lt valstybinėms funkcijoms atlikti skirtų lėšų panaudota ne pagal paskirtį;
- ▶ neteisėtai išmokėta 102,9 tūkst. Lt darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų lėšų, socialinių išmokų, apskaičiuotų ir skirtų pažeidžiant teisės aktų reikalavimus;

⁶⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-28 nutarimu Nr. 478 (su vėlesniais pakeitimais).

⁶⁷ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991-06-25 Nr. I-1489 (2003-06-17 įstatymo Nr. IX-1630 redakcija), 2 str. 14 d.

⁶⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimu Nr. 1520 patvirtinti Bendrojo lavinimo mokyklų finansavimo reformos nuostatai, 6 p.

- ▶ pažeidžiant teisės aktų reikalavimus⁶⁹ 623,1 tūkst. Lt sutaupyto mokinio krepšelio lėšų darbo užmokesčiui skirta turtui įsigyti ir vienkartinėms piniginėms išmokoms išmokėti, o ne kreditoriniam įsiskolinimui dengti;
- ▶ pažeidžiant teisės aktų reikalavimus (Priešmokyklinio ugdymo pedagogo pavyzdinio pareiginio aprašo⁷⁰, Piniginės socialinės paramos nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims įstatymo⁷¹, Valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodikos⁷², Socialinės paramos mokiniams įstatymo, Melioracijos ir hidrotechnikos statinių eksploatavimo, dirvų kalkinimo organizavimo valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti skirtų lėšų apskaičiavimo metodikos⁷³ nuostatas) panaudota 526,4 tūkst. Lt valstybės lėšų;
- ▶ nesilaikant Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 d. 7 p. nuostatų, mokinio krepšelio lėšos 27,2 tūkst. Lt viršijo savivaldybės tarybos sprendimu įstaigoms patvirtintas darbo užmokesčio lėšas;
- ▶ auditoriai negalėjo patvirtinti 251,4 tūkst. Lt valstybės skirtų lėšų panaudojimo teisėtumo, nes nebuvo nurodyta už kokius atliktus darbus darbuotojams buvo skirti priedai, neaiškiai pagrįstas priedų, priemokų ir vienkartinių piniginių išmokų skyrimas mokytojams ir direktorių pavaduotojams, nėra viršvalandinio darbo apskaitos, detalizuotų išlaidų pagal apmokamų paslaugų rūšis.

Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų priimti šeši sprendimai: 2009-06-30 sprendimas Nr. SP-26 „Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Šalčininkų rajono savivaldybėje“, 2009-07-13 sprendimas Nr. SP-28 „Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Joniškio rajono savivaldybėje“, 2009-07-13 sprendimas Nr. SP-29 „Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Panevėžio rajono savivaldybėje“, 2009-07-13 sprendimas Nr. SP-30 „Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Biržų rajono savivaldybėje“, 2009-07-13 sprendimas Nr. SP-32 „Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Radviliškio rajono savivaldybėje“, 2008-07-16 sprendimas Nr. SP-34 „Dėl reikšmingų teisės aktų pažeidimų Vilniaus miesto savivaldybėje“.

Zarasų rajono ir Vilniaus miesto savivaldybėse atliktų valstybinių finansinių (teisėtumo) auditų rezultatai perduoti Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai.

⁶⁹ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353, 14 str. 2 d., Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, 79 p.

⁷⁰ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003-11-10 įsakymu Nr. ISAK-1581 patvirtintas Priešmokyklinio ugdymo pedagogo pavyzdinis pareiginis aprašas, 12 p.

⁷¹ Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims įstatymas, 2003-11-01 Nr. IX-1675 (su vėlesniais pakeitimais).

⁷² Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2006-06-09 įsakymas Nr. IV-218 „Dėl valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

⁷³ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006-06-12 įsakymas Nr. 3D-240 (su vėlesniais pakeitimais).

4. Valstybės biudžeto lėšų poreikio savivaldybėms skaičiavimo pagrįstumas. Kasmėt, įvertinus savivaldybių administracijų pateiktų valstybės institucijoms / įstaigoms valstybės biudžeto lėšų poreikio duomenų teisingumą, nustatomas klaidingas, daugeliu atvejų apskaičiuotas nepagrįstai didesnis, šių lėšų poreikis. Tinkamai neįvertinus šių duomenų pagrįstumo, sudaromos prielaidos skirti savivaldybių biudžetams didesnes nei realus lėšų, reikalingų valstybinėms funkcijoms atlikti, poreikis, jos nepanaudojamos pagal tiesioginę paskirtį ir perskirstomos kitoms savivaldybių biudžetų reikmėms finansuoti.

Pavyzdys

Audituotoms savivaldybėms 2008 metais skirtos 11 864,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšos darbo rinkos politikos priemonių rengimo ir įgyvendinimo funkcijai atlikti viršijo jų realų poreikį, nes savivaldybės iš viso panaudojo 5 782,4 tūkst. Lt (48,7 proc.), perskirstė kitoms savivaldybių biudžetų reikmėms finansuoti 5 351,3 tūkst. Lt (45,1 proc.) ir 699,5 tūkst. Lt nepanaudotų šių lėšų grąžino į valstybės biudžetą.

Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 3 str. nustatyta, kad nepanaudotos specialios tikslinės dotacijos valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti gali būti ketvirtame ketvirtyje naudojamos bendroms savivaldybių biudžetų reikmėms finansuoti, pirmiausia – įsiskolinimams dengti; nepanaudotos specialios tikslinės dotacijos socialinėms išmokoms ir kompensacijoms skaičiuoti ir mokėti, socialinei paramai mokiniams ir socialinėms paslaugoms sumos – kitai socialinei paramai finansuoti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme⁷⁴ nustatyta, kad vykdant savivaldybių biudžetus nepanaudotos specialiosios tikslinės dotacijos valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti ketvirtąjį ketvirtį naudojamos tik savivaldybių biudžetų įsiskolinimams dengti, o nepanaudotos specialios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti – tik mokymo reikmių įsiskolinimams dengti.

Tačiau nuo 2009 m. rugpjūčio 4 d. įsigaliojus minėto įstatymo pakeitimui⁷⁵ nepanaudotos specialios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti gali būti naudojamos tik švietimo reikmių įsiskolinimams dengti, įvykdžius mokymo planą. Valstybės kontrolė atkreipia dėmesį, kad, esant tokioms įstatymo nuostatoms, leidžiančioms savivaldybėms nepanaudotas mokinio krepšelio lėšas skirti mokymo aplinkai (šildymui, elektrai ir kt.) finansuoti, savivaldybės gali neužtikrinti pakankamo mokymo aplinkos išlaidų finansavimo. Audito praktika rodo, kad savivaldybės tokiu būdu siekia taupyti mokinio krepšelio lėšas, kurios vėliau yra perskirstomos mokymo aplinkai finansuoti.

⁷⁴ Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2008-12-22 Nr. XI-96, 4 str. 1 d.

⁷⁵ Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10 straipsnių ir 1, 3, 4, 5, 10, 11 priedėlių pakeitimo įstatymas, 2009-07-23 Nr. XI-396.

Be to, audito metu nustatyta, kad tik keturiose savivaldybėse tarybų sprendimais dalis sutaupytų valstybinėms funkcijoms atlikti skirtų lėšų (iš viso 1 332,7 tūkst. Lt) pirmiausiai buvo perskirstyta įsiskolinimams dengti, nors audituotose savivaldybėse iš viso buvo perskirstyta 22 681,2 tūkst. Lt (tame skaičiuje 3 517,9 tūkst. Lt kitoms savivaldybių biudžetų reikmėms, išskyrus socialines programas) pagal tiesioginę paskirtį nepanaudotų šioms funkcijoms atlikti skirtų lėšų.

Valstybės kontrolė 2008 m. atlikusi veiklos auditą „Valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti skirtų valstybės biudžeto lėšų vertinimas“⁷⁶ konstatavo, kad nepanaudotos pagal jų tikslinę paskirtį valstybės biudžeto lėšos nepasiekia valstybinėms funkcijoms atlikti keliamų tikslų, o negražintinas šių lėšų suteikimas savivaldybių biudžetų išlaidoms finansuoti vertintinas kaip parama savivaldybių biudžetams.

⁷⁶ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2008-07-18 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-30-3-13.

3. Veiklos auditų rezultatai

Pateikiami veiklos auditų, kurie susiję su valstybės biudžeto programų asignavimų naudojimo ir valstybės lėšų naudojimo vertinimu, apibendrinimai.

3.1. Paramos žemės ūkiui organizavimo vertinimas

Lietuvai, tapusiai ES nare, atsivėrė galimybės naudotis ES struktūrinių fondų parama kaimo plėtrai. Papildomai pagal su Europos Komisija suderintas valstybės pagalbos schemas ES valstybės narės iš valstybės biudžeto lėšų gali teikti paramą tam tikriems sektoriams. Valstybės kontrolė atliko veiklos auditą⁷⁷, kurio tikslas – įvertinti nacionalinių valstybės pagalbos žemės ūkiui priemonių, finansuojamų iš Specialiosios kaimo rėmimo programos ir Biodegalų gamybos plėtros paramos programos, organizavimą. Siekdami šio tikslo nagrinėjome 16-os valstybės pagalbos priemonių planavimą, administravimą, įgyvendinimo rezultatų vertinimą.

2008 m. iš Specialiosios kaimo rėmimo programos valstybės pagalbos priemonėms įgyvendinti skirta 116,3 mln. Lt, iš Biodegalų gamybos plėtros paramos programos – 26,6 mln. Lt. Daugiausia lėšų iš Specialiosios kaimo rėmimo programos 2008 m. skirta finansinei paramai kompensuojant kredito palūkanų, draudimo įmokų, garantinio užmokesčio sąnaudas (39,1 proc. visų valstybės pagalbos priemonėms finansuoti skirtų lėšų).

Audito metu nustatyta, kad valstybės pagalbos priemonėms įgyvendinti neskiriant lėšų poreikį atitinkančio finansavimo, Žemės ūkio ministerija taiko priemones, kurios didina finansinę naštą paramos gavėjams, vykdančioms Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytas prievoles. Atsiranda rizika, kad nebus įgyvendinti visi planuoti darbai, nebus pasiekti numatyti paramos tikslai. Pagal paramos teikimo taisykles įgyvendinant kai kurias valstybės pagalbos priemones neužtikrinamas efektyvus administravimas ir kontrolė. Žemės ūkio ministerija neatlieka specialaus valstybės pagalbos priemonių įgyvendinimo vertinimo. Rezultatyvumo požiūriu vertinamas paramos lėšų panaudojimas.

Valstybės kontrolė pateikė rekomendacijas Žemės ūkio ministerijai:

- ▶ keisti Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisykles, Paramos daliai išlaidų padengti už perkamą iš ES panaudotą linų sektoriaus techniką teikimo taisykles ir Dalies draudimo įmokų kompensavimo taisykles;
- ▶ valstybės pagalbos priemonėms įgyvendinti gautus asignavimus skirstyti pagal būtinumą ir valstybės pagalbos efektyvumą;

⁷⁷ Valstybės kontrolės 2009-05-07 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-10-17-7 „Paramos žemės ūkiui organizavimas“.

- ▶ siekiant įgyvendinti valstybės pagalbos tikslus, nedidinti finansinės naštos žemės ūkio subjektams, kurie vykdo teisės aktuose nustatytas prievolės;
- ▶ tobulinti valstybės pagalbos įgyvendinimo vertinimą.

3.2. Socialinių paslaugų teikimo vertinimas

Šalyje socialinių paslaugų poreikis didėja: visuomenė sensta, didėjant nedarbo lygiui, daugėja socialiai pažeidžiamų gyventojų. Svarbu, kad būtų užtikrintas socialinių paslaugų tikslingumas, gyventojams suteiktos kokybiškos ir reikalingos socialinės paslaugos, kuo racionaliau naudojant valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšas socialinėms paslaugoms finansuoti.

Siekdami įvertinti esamą socialinių paslaugų sistemą, nustatyti veiklos problemas, pateikti rekomendacijas sistemai tobulinti, atlikome valstybinį veiklos auditą⁷⁸, kurio metu nagrinėjome teisės aktus, reglamentuojančius socialinių paslaugų politiką, informaciją apie socialinių paslaugų politiką ir jos priemonių įgyvendinimą.

Audito metu nustatyta:

- Nėra reglamentuota, kokią minimalią savivaldybės biudžeto lėšų dalį savivaldybės privalo numatyti ir skirti gyventojams reikiamoms socialinėms paslaugoms teikti, todėl yra rizika, kad savivaldybės šioms paslaugoms teikti gali nenumatyti (ir / ar neskirti) pakankamai savivaldybės biudžeto lėšų. Kai savivaldybė dėl nepakankamų finansinių išteklių išskiria socialinių paslaugų teikimo prioritetus, gali būti neužtikrintas vienodas kai kurių socialinių paslaugų prieinamumas skirtingose savivaldybėse.
- Savivaldybės planavo didesnę valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšų poreikį, todėl 6 137,5 tūkst. Lt (28,5 proc.) nepanaudotų valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšų, skirtų socialinėms paslaugoms, perskirstė kitai socialinei paramai. Lietuvos Respublikos 2007 ir 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymų 3 straipsnio nuostatos sudarė prielaidas nepanaudotas tikslinių dotacijų lėšas socialinėms paslaugoms naudoti kitai socialinei paramai.
- Valstybės biudžeto asignavimai apskričių socialinės globos įstaigoms išlaikyti nebuvo sumažinti 4 832,9 tūkst. Lt suma, kuria šios įstaigos buvo finansuotos iš savivaldybių biudžetų už savivaldybės gyventojams suteiktas socialines paslaugas.
- Buvo galima sutaupyti apie 892 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, jeigu vyresni nei 29 metų asmenys būtų apgyvendinti ne vaikų ir jaunimo su proto negalia, o suaugusių žmonių su proto negalia socialinės globos įstaigose.

⁷⁸ Valstybės kontrolės 2009-02-27 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-10-16-4 „Socialinių paslaugų teikimas“.

- Marijampolės specialiuosiuose globos namuose vieno asmens išlaikymo išlaidos buvo 6,5 karto didesnės, nei vidutiniškai kitose apskričių senų žmonių globos įstaigose. Marijampolės specialiųjų globos namų nuostatai patvirtinti, neatsižvelgiant į Socialinių paslaugų įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatas, ir tai sudarė prielaidas teikti socialinę globą tik vienai išskirtinei asmenų grupei.
- Nėra išsamios, pakankamos informacijos, kiek buvo suteikta socialinių paslaugų ir panaudota lėšų pagal socialinių paslaugų rūšis bei paslaugų gavėjų grupes, todėl negalima įvertinti 2007 metų socialinių paslaugų teikimo ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo.

Valstybės kontrolė pateikė rekomendacijas socialinių paslaugų teikimo sistemai tobulinti:

- ▶ Siekiant ekonomiškiau, efektyviau ir rezultatyviau teikti socialines paslaugas, tobulinti teisės aktus, inicijuoti teisės aktų pakeitimus socialinių paslaugų teikimo srityje.
- ▶ Siekiant ekonomiškiau ir efektyviau naudoti valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšas, inicijuoti apskričių socialinės globos įstaigų reorganizavimą.
- ▶ Numatyti priemones, siekiant teikti visuomenei aktualią ir išsamią informaciją apie socialines paslaugas.

4. Europos Sąjungos struktūrinė parama

4.1. ES struktūrinės paramos valdymas 2004–2008 metais

Siekdama informuoti Lietuvos valdžios institucijas ir visuomenę apie esamą situaciją Europos Sąjungos finansinės paramos valdymo ir panaudojimo srityje, nustatyti rizikas, galinčias daryti įtaką ES finansinės paramos valdymui ir panaudojimui Lietuvoje, skatinti ES finansinės paramos valdymo pažangą, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė parengė ES finansinės paramos valdymo 2004–2008 m. ataskaitą. Šioje apibendrinančio pobūdžio ataskaitoje vertinamas 2004–2006 m. ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpiais Lietuvai skirtos ES struktūrinės paramos (ES struktūrinių ir Sanglaudos fondų) valdymas 2004–2008 m. ir panaudojimo lygis 2008 m. gruodžio 31 d. 2004–2006 m. programavimo laikotarpiu Lietuvai buvo skirta beveik 6 mlrd. Lt ES struktūrinės paramos (3,09 mlrd. Lt ES struktūrinių fondų (be Europos Bendrijų iniciatyvų) ir 2,85 mlrd. Lt Sanglaudos fondo (ISPA) paramos). Naujojo 2007–2013 m. programavimo laikotarpio ES struktūrinė parama Lietuvai pagal konvergencijos tikslą sudaro daugiau negu 23 mlrd. Lt. Stabilus ES biudžeto išmokų Lietuvai srautas priklauso nuo Lietuvoje sukurtų ES finansinės paramos valdymo ir kontrolės sistemų, kurios turi užtikrinti tinkamą paramos valdymą ir jos panaudojimą reikiamu laiku, veiksmingumo. Lietuvos ir ES institucijoms atlikus 2004–2006 m. programavimo laikotarpiu Lietuvai skirtos struktūrinės paramos valdymo ir panaudojimo auditus, daugiausia trūkumų nustatyta šiose srityse: viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo, projektų atrankos ir vertinimo, pažeidimų administravimo, ES struktūrinės paramos kompiuterinės informacinės valdymo ir priežiūros sistemos (SFMIS) diegimo ir eksploatavimo, valdymo ir kontrolės sistemos veikimo priežiūros. Siekiant efektyviai vykdyti veiksmų programas, įgyvendinančias Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, atsakingoms institucijoms būtina atsižvelgti į šiuos trūkumus ir imtis priemonių, kad jie nesikartotų valdant ir naudojant naujojo programavimo laikotarpio ES finansinę paramą.

ES struktūrinių fondų projektams įgyvendinti iki 2008 m. pabaigos panaudota 4 489 mln. Lt⁷⁹ Lietuvos 2004–2006 m. bendrajame programavimo dokumente numatytų ir papildomai skirtų lėšų. Tai sudarė 107,7 proc. Lietuvos 2004–2006 m. bendrajame programavimo dokumente numatytos paramos, arba 95,7 proc. visų pasirašytų paramos sutarčių vertės. Baigta vykdyti 94 proc. visų finansuotų projektų. ES struktūrinių fondų paramos panaudojimo terminas

⁷⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Nacionalinio fondo departamento parengta Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansinės būklės ataskaita, 2008 m. gruodžio 31 d. duomenys.

pratęstas iki 2009 m. birželio 30 d., todėl, tikėtina, kad likusi ES lėšų dalis bus panaudota. Lietuvos 2004–2006 m. bendrajame programavimo dokumente numatytais priemonėmis įgyvendinti skirta parama 2004–2008 m. buvo naudojama netolygiai. 2008 m. panaudota daugiau negu trečdalis visų numatytų lėšų. Yra rizika, kad dėl labai padidėjusių paramos panaudojimo apimčių programavimo laikotarpio pabaigoje galėjo būti neužtikrinta tinkama paramos panaudojimo priežiūra.

Sanglaudos fondo (ISPA) projektams įgyvendinti iki 2008 m. pabaigos panaudota 3 242,6 mln. Lt. Tai sudarė 80,8 proc. visos Europos Komisijos patvirtintos Sanglaudos fondo (ISPA) projektų vertės, arba 67,5 proc. patvirtintos projektų vertės kartu su padidėjusia jų verte. Projektų padidėjusi vertė (skaičiuojant be ketinamų atsisakyti komponentų) 2008 m. pabaigoje sudarė 796,2 mln. Lt. Atsižvelgiant į tai, kad padidėjusi projektų vertė turi būti apmokama nacionalinėmis lėšomis, dėl pablogėjusios šalies ekonominės situacijos yra rizika, kad 2009–2010 m. Lietuvos valstybės ir savivaldybių biudžetai gali pritrūkti lėšų padidėjusiai projektų vertei finansuoti. Per nustatytą laikotarpį neįgyvendinus projektų ir nepasiekus Sanglaudos fondo (ISPA) finansuojamų projektų tikslų, Europos Komisijos suteiktą paramą tektų gražinti.

2004–2006 m. programavimo laikotarpiu Lietuvai skirtos ES struktūrinės paramos ir bendrojo finansavimo gražintinos lėšos 2008 m. pabaigoje sudarė 25,4 mln. Lt, iš kurių 9,4 mln. Lt (36,9 proc.) dar nebuvo gražinta į valstybės biudžetą. Mūsų nuomone, šį procesą būtų galima paspartinti taikant tarpuskaitos mechanizmą, tačiau toks ES struktūrinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų susigrąžinimo būdas Lietuvoje nėra taikomas. Lietuvos Respublikos finansų ministerijai rekomenduota įvertinti tarpuskaitos mechanizmo pritaikymo galimybę.

2007–2013 m. ES struktūrinės paramos projektams įgyvendinti iki 2008 m. pabaigos panaudota 705 mln. Lt, arba 2,26 proc. visų veiksmų programoms įgyvendinti numatytų lėšų. Viena iš nepakankamai spartaus 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos lėšų panaudojimo laikotarpio pradžioje priežasčių – užsitęsęs reikiamų 2007–2013 m. programavimo laikotarpio teisės aktų parengimas, derinimas ir tvirtinimas.

Europos Audito Rūmai ir Europos Komisija ne kartą akcentavo, kad ES valstybėms narėms būtina skirti ypatingą dėmesį nepakankamam ES struktūrinės paramos panaudojimui. Atsižvelgiant į pablogėjusią Lietuvos ekonominę situaciją, šiuo metu tai ypač svarbu ir aktualu. Siekiant efektyviai ir laiku panaudoti Lietuvai 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pagal konvergencijos tikslą skirtą ES struktūrinę paramą, būtina mobilizuoti visų už ES struktūrinės paramos panaudojimą atsakingų institucijų administracinius gebėjimus. Svarbu pirmuoju programavimo laikotarpiu sukauptą paramos valdymo ir naudojimo teigiamą patirtį pritaikyti įgyvendinant naujojo laikotarpio programas.

Europos Komisija, siekdama užtikrinti veiksmingesnę ir efektyvesnę ES lėšų vidaus kontrolę, 2005 m. parengė integruotos vidaus kontrolės sistemos planą, kurio viena priemonių –

metinių apibendrinimų ir nacionalinio lygio vadovybės deklaracijų rengimas. Lietuva yra parengusi 2007 m. ir 2008 m. deklaruotų tinkamų finansuoti išlaidų ir atliktų auditų rezultatų metinius apibendrinimus, tačiau metinio apibendrinimo rengimą reglamentuojanti tvarka Lietuvoje iki šiol nepatvirtinta, nenustatytos institucijų, dalyvaujančių jį rengiant ir teikiančių informaciją, pareigos ir atsakomybė. Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomenduota reglamentuoti metinio apibendrinimo rengimą.

Nacionalinė deklaracija – nacionalinis patikinimo pareiškimas, kaip ES lėšų valdymas vykdomas ir kontroliuojamas nacionaliniu lygiu – yra savanoriška ES valstybių narių iniciatyva. Paprastai ji teikiama nacionaliniam parlamentui. Lietuvoje, kaip ir kitose ES valstybėse narėse, diskutuojama dėl nacionalinės deklaracijos rengimo, tačiau galutinis sprendimas nėra priimtas. Mūsų nuomone, Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi įvertinti nacionalinės deklaracijos – vidaus kontrolės elemento, skatinančio valdymo tobulinimą, – rengimo tikslingumą ir galimybę ją rengti.

Šiuo metu yra parengtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl metinio atlikto audito ir deklaracijų apibendrinimo dokumento rengimo ir teikimo Europos Komisijai tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektas.

4.2. ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų informacinės visuomenės plėtros projektų valdymas

Vertindami ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų informacinės visuomenės plėtros projektų valdymą, auditoriai nustatė šias pagrindines problemas:

- *dėl projektų atrankos ir derinimo:* nebuvo nacionalinių informacinės infrastruktūros strateginių dokumentų, nustatančių technologinę (techninę įrangą, tinklai), informacinę (duomenų mainai, sistemos duomenų bazės, vartotojų komunikavimas ir sąsajos) ir veiklos (pagal atskiras viešojo administravimo sritis) architektūrą ir kaip turi būti kuriama ši infrastruktūra. Neapibrėžus informacinių infrastruktūrų kūrimo architektūros, kuriamos informacinės infrastruktūros gali būti nesuderinamos su esamomis arba jas dubliuoti, todėl informacinių infrastruktūrų plėtrai skirtos lėšos galėjo būti naudojamos neefektyviai. Nenustačius informacinių ir ryšių technologijų projektų koordinavimo procedūrų, neužtikrinamas bendros informacinių tinklų infrastruktūros įgyvendinimas valstybinio lygmeniu;
- *dėl projektų vykdymo ir jų įgyvendinimo stebėsenos:* 71 proc. ES lėšomis kuriamų informacinių sistemų kuriama nepatvirtinus jų nuostatų (nenumačius informacinių sistemų funkcijų, struktūros ir tikslų), 93 proc. informacinių sistemų kuriama neturint su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės suderintų specifikacijų (šie kai kurių projektų dokumentai buvo parengti jau įdiegus informacines sistemas). Dėl to išlieka rizika, kad taip sukurtos sistemos gali būti tarpusavyje nesuderintos,

nepakankamai funkcionalios, lėšos joms kurti galėjo būti naudojamos nerezultatyviai. Projektų vykdytojai nesivadovavo Viešųjų pirkimų įstatymu pirkdami projektų administravimo paslaugas. Auditorių nuomone, rizikingų projektų įgyvendinimo priežiūrai taikomos priemonės buvo skirtos ne projekto įgyvendinimo kokybei ir rezultatyvumui užtikrinti, o tam, kad informacinės visuomenės plėtros projektų vykdytojai laiku galėtų panaudoti skirtas ES lėšas. SFMIS duomenys apie projektus daugeliu atvejų pateikiami fragmentiškai, todėl negalima spręsti apie projekto įgyvendinimo būklę naudojantis tik SFMIS, neišnaudojamas galimas SFMIS funkcionalumas;

- *dėl projektų vykdymo rezultatų vertinimo:* dalis informacinės visuomenės plėtros projektų vykdytojų, neįvertinę savo galimybių, nustatė neadekvačius projekto rezultatų ir pasekmių rodiklius, pagrindinis projektų tikslas buvo laiku panaudoti lėšas. Daugelyje projektų rodiklių atsisakyta, jie pakeisti naujais ir neatitinka numatytų skiriant paramą projektams, todėl neaišku, kaip bus vertinamas pasiektas šių projektų rezultatyvumas.

Audito metu nustatytiems trūkumams šalinti buvo pateiktos rekomendacijos.

4.3. 2004–2006 metų ES struktūrinės paramos privalomųjų auditų rezultatai

1. ES struktūrinių fondų (išskyrus Bendrijų iniciatyvas) atrankinių patikrinimų audito rekomendacijų įgyvendinimo vertinimo metu nustatyta, kad Švietimo ir mokslo ministerijos Vidaus audito skyriaus klaidų ir neatitikimų vertinimai, kurių metu buvo nustatytos netinkamos išlaidos, nebuvo pakankami. Be to, minėtas vidaus audito skyrius, atlikdamas veiklos atrankinius patikrinimus, ne visada atliko patikrinimus projekto įgyvendinimo vietose. Finansų ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Susisiekimo ministerijos vidaus audito skyriai ir Žemės ūkio ministerijos Vidaus audito departamentas (dėl Žuvininkystės orientavimo finansinės priemonės lėšų) valstybiniais auditoriams pateikė netikslią informaciją apie patikrintas EK deklaruotas tinkamas finansuoti išlaidas, sugrupuotas pagal išlaidų deklaravimo metus ir atitinkamai pagal patikrinimo metus. Visos institucijos, atsakingos už veiklos atrankinius patikrinimus, išskyrus Finansų, Ūkio ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijas, savo metodikų pakeitimus atliko pavėluotai. Pavyzdinė vidaus audito metodika nebuvo papildyta vidaus audito kokybės peržiūros procedūromis, kaip buvo numatyta valstybinio audito ataskaitos rekomendacijų įgyvendinimo priemonių plane. Neįgyvendinta rekomendacija dėl Ūkio ministerijos vykdyto (vykdomo) techninės paramos projekto pagal paramos sutartį BPD2004-ERPF-5.1.0-02-05/0009 įsigytų audito paslaugų išlaidų tinkamumo ir galimų netinkamų finansuoti išlaidų įvertinimo bei jų susigrąžinimo. Pateiktos 6 rekomendacijos.

2. *Sanglaudos fondo projekto „Transeuropinio transporto tinklo kelio E28 Vilnius – Marijampolė plėtra 2004 – 2006 metais“ baigiamojo audito* metu nustatyta, kad buvo nepasiektas vienas iš aplinkosauginių tikslų (neįrengta viena iš požeminių perėjų gyvūnams). Nustatyta 24 079 EUR netinkamų išlaidų dėl neįrengtos nuovažos (3 972 EUR) ir pakeisto didesnio langų skaičiaus nei numatyta Komisijos sprendimo pakeitime (20 107 EUR).

Nustatyta rizika, kad, esant vienam viešojo pirkimo dalyviui, nebuvo tinkamų sąlygų pasirinkti ekonomiškai naudingiausių arba mažiausios kainos pasiūlymą, o kad viešojo pirkimo reikalavimai galėjo turėti diskriminacinį pobūdį dėl patirties generaliniam rangovui, atsakingam partneriui nustatymo; subrangos masto, pasinaudojimo kredito linijomis, nustatymo; dėl reikalavimo turėti arba numatyti galimybę Lietuvoje nuomotis gamybinę bazę ir pan. Nustatyta viešojo pirkimo procedūrų pažeidimų (pasiūlymo vertinimo procedūra atlikta neturint pakankamų įrodymų, pirkimo dokumentai neatitiko reikalavimų, taisyklės atlikti ne pagal reikalavimus, pirkimo dokumentuose buvo aritmetinių klaidų, posėdžio protokolai neišsamūs ir t.t.). Rasta statybos proceso dokumentavimo trūkumų: statybos žurnaluose nenurodyti visi atlikti darbai, Statinių pripažinimo tinkamais naudoti aktai nėra pildomi vienodai. Galutinės mokėjimo paraiškos priede klaidingai nurodyti fiziniai indikatoriai: pakeistų langų skaičius, vandens priemonės įgyvendinimo lygis. Pateiktos 3 rekomendacijos.

3. *Sanglaudos fondo (ISPA) projekto „Šiaurinis išvažiavimas iš Klaipėdos valstybinio jūrų uosto“ baigiamojo audito* metu nustatyta, kad vadovaujančioji institucija valdymo ir kontrolės sistemos veikimo patikrinimus atliko nereguliariai, projekto galutinės ataskaitos išvadosse pateikta nepatikslinta informacija apie turtą, perduotą į skirtingų turto valdytojų balansus. Mokėjimo institucija nesilaikė procedūrų vadove nustatyto patikros vietoje ataskaitos parengimo termino.

Rekomendacijų nepateikta. Galutinis paramos likutis 2009-08-14 pervestas į valstybės biudžetą.

4. *Sanglaudos fondo projekto „Transeuropinio transporto tinklo kelių (E85 Lyda – Vilnius, E272 Vilnius – Panevėžys, E272 Panevėžys – Šiauliai, E272 Šiauliai – Palanga) plėtra 2004 – 2006 metais“ baigiamojo audito* nustatyta 35 370 EUR netinkamų išlaidų dėl pralaidų valymo (29 877 EUR), nenuolatinio naudojimo statinio (1 478 EUR), netinkamo tipo nuovažos (2 237 EUR), durų ir langų negyvenamosiose patalpose (1 778 EUR) įrengimo.

Nustatyta rizika, kad pirkimo dokumentuose nurodyti reikalavimai galėjo riboti konkurenciją (darbo patirtis generaliniam rangovui) arba galėjo būti diskriminacinio pobūdžio užsienio įmonių atžvilgiu (gamybinės bazės turėjimas). Naudotas netinkamas skaičiuojamosios kainos nustatymo metodas. Galutinis paramos gavėjas (GPG) nepagrįstai padidino nenumatytų darbų apimtį, jo apskaičiuota rangos darbų kaina nepagrįsta lokalinėmis sąmatomis, pabrangimo koeficientai taikyti nesilaikant taisyklių. Kai kurių sutarčių darbo projektai parengti netinkamai.

Įgyvendinančioji institucija nežymėjo GPG priklausančių PVM sąskaitų faktūrų. Neišsamiai parengta projekto galutinė ataskaita: nenurodyta, kokie darbai buvo neatlikti ir kokią įtaką tai turėjo įrengto kelio kokybei, ne pridėtas dokumentas, kuris įrodytų, kad projektas tikslą pasiekė (danga sustiprinta); pateikti duomenys neatitinka sumų, apskaičiuotų pagal rangovų kiekių žiniaraščius. Nustatyta Statybos žurnalo pildymo netikslumų.

Parengtas raštas Konkurencijos tarybai dėl tyrimo atlikimo (dirbtinio rinkos pasidalijimo klausimu). Pateikta 10 rekomendacijų.

5. *Sanglaudos fondo (ISPA) projekto „Geriamo vandens ir nuotekų surinkimo sistemų atnaujinimas ir plėtra Vilniuje“ baigiamojo audito metu nustatyta, kad 438 596 EUR išlaidų turi būti finansuojamos iš Neries upės baseino projekto, 340 815 EUR netinkamų finansuoti išlaidų, nes projektavimo darbų sutartis įvykdyta tik 95 proc., išlaidos, susijusios su inžinieriaus aprūpinimu turėjo būti įtrauktos į techninės priežiūros sutartį, o ne į rangos ir buvo išlaidų, patirtų iki išlaidų tinkamumo datos. Dėl įtarimų sukčiavimu ir apgaule (techninio inžinieriaus aprūpinimo projekto metu) FNTT paprašyta atlikti tyrimą.*

Audito metu nustatyti sisteminiai esminiai ES viešųjų pirkimų ir konkurencijos reikalavimų pažeidimai; dėl papildomų darbų pirkimo iš to paties tiekėjo turėjo būti organizuotas naujas viešojo pirkimo konkursas; techninės projekto specifikacijos parengtos netinkamai; nesilaikyta lygiateisiškumo principo (viešojo pirkimo komisija vertindama dalyvių pateiktus pasiūlymus ir nustačiusi kai kuriuos trūkumus, juos įvertino skirtingai). Nustatyta vidaus auditorių atlikto darbo trūkumų. Projekto galutinėje ataskaitoje pateikta nepakankamai išsami informacija, kai kuriais atvejais pateikta informacija neatitinka informacijos, pateiktos kartu su išlaidas pateisinančiais ir apmokėjamą patvirtinančiais dokumentais. Pateikta 1 rekomendacija.

6. *Sanglaudos fondo (ISPA) projekto „Jonavos nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcija, nuotekų tinklų plėtra ir geriamojo vandens tinklų atnaujinimas“ baigiamojo audito metu nustatyta 23 419 EUR netinkamų išlaidų, susijusių su techninio inžinieriaus aprūpinimu, kurios turėjo būti įtrauktos į techninės priežiūros sutartį, o ne į rangos (21 319 EUR) ir dėl neviseiškai įvykdytos rangos darbų sutarties (ne visi sutartyje numatyti darbai fiziškai atlikti) (2 100 EUR). Vadovaujančioji institucija patikras dėl sistemos veikimo atliko nereguliariai. Mokėjimo institucija nesilaikė patikrų ataskaitų parengimo termino. Įgyvendinančios agentūros patikros atliktos nekokybiškai: negalima buvo įsitikinti, kad patikrų metu tikrinamas fizinių indikatorių faktinis įgyvendinimas; nesilaikyta patikrų vietoje atlikimo tvarkos (privaloma kiekvieną darbų sutartį patikrinti mažiausiai kartą per metus); ataskaitos parengtos nesilaikant nustatyto termino; ataskaitose ne visi atsakymai pagrįsti komentarais arba nėra nuorodos į peržiūrėtą dokumentą; jos neįformintos patikrinimo vietoje metu. Nustatyta viešojo pirkimo reikalavimų nesilaikymo atvejų: nepateikti įrodymai, kad keturių rangos sutarčių techninių reikalavimų parengimui samdyti*

specialistai pasirašė objektyvumo ir konfidencialumo deklaracijas; viešojo pirkimo procedūrų ataskaitos išsiųstos Viešojo pirkimo tarnybai (VPT) pavėluotai; konkurencinių derybų metu gautas pirmasis konkurso dalyvio pasiūlymas nesunumeruotas; viešųjų pirkimų komisija nesilaikė pasiūlymų vertinimo termino; nepateikti įrodymai, kad vertinimo komisija buvo patvirtinta, o jos nariai pasirašė nešališkumo deklaracijas; perkančioji organizacija nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo – gavusi rangovo rašytinę pretenziją nesustabdė pirkimo procedūrų, negavo VPT sutikimo dėl procedūrų nestabdymo. Projekto galutinėje ataskaitoje pateikta informacija nėra pakankamai išsami ir tiksli ir kai kuriais atvejais nesutampa su informacija, pateikta kartu su išlaidas pateisinančiais ir apmokėjimą pagrindžiančiais dokumentais. Pateikta 1 rekomendacija.

4.4. 2007–2013 metų ES struktūrinės paramos privalomųjų auditų rezultatai

Veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistemos veikimo efektyvumo ir 2007 m. deklaruotų išlaidų auditas. Valstybės kontrolė, vykdydama ES 2007–2013 m. struktūrinės paramos, gaunamos pagal konvergencijos tikslą, audito institucijos funkcijas, parengė ir 2008 m. rugsėjo 17 d. Europos Komisijai pateikė Veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, audito strategiją, kuri Europos Komisijos patvirtinta 2008 m. gruodžio 18 d.

2008 m. gruodžio 24 d. buvo parengta Veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, deklaruotų Europos Komisijai išlaidų bei valdymo ir kontrolės sistemos veikimo 2007 metais valstybinio audito ataskaita⁸⁰ ir valstybinio audito išvada⁸¹. Auditoriai pažymėjo, kad audituojamu laikotarpiu (2007 m. sausio 1 d. – 2007 m. gruodžio 31 d.) valdymo ir kontrolės sistema nebuvo pradėjusi veikti, išlaidų Europos Komisijai nebuvo deklaruota. Todėl nebuvo galimybių atlikti audito procedūrų, susijusių su šios sistemos veikimo efektyvumo ir deklaruotų išlaidų vertinimu. Dėl šių priežasčių auditoriai neturėjo galimybės pareikšti nuomonės apie veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistemos veikimo efektyvumą 2007 m.

Valstybinio audito ataskaita ir valstybinio audito išvada dėl veiksmų programų valdymo ir kontrolės sistemos veikimo ir išlaidų 2008 m. bus pateikta 2009 m. pabaigoje.

⁸⁰ 2008-12-24 valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-80-1-80 (Metinė kontrolės ataskaita pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnį).

⁸¹ 2008-12-24 valstybinio audito išvada Nr. 9-75 (Metinė nuomonė pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 62 straipsnį ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 18 straipsnį).

5. Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas

Informacinių sistemų kontrolės sistema 2008 metais iš esmės nepakito, nes daugelis 2006 ir 2007 metais atliktų informacinių sistemų veiklos auditų rekomendacijų, skirtų Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, susijusių su informacinių technologijų strateginiu valdymu ir reglamentavimu, nebuvo įgyvendintos. Pastebėta pažanga informacijos saugos reglamentavime – Vidaus reikalų ministerija atnaujino dalį teisės aktų, susijusių su informacijos sauga valstybės informacinėse sistemose.

Pastebėjimai:

1. Dėl informacinių sistemų reglamentavimo apimtys. Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. nebaigė rengti Valstybės informacinių išteklių įstatymo projekto, todėl dabartinis valstybės informacinių sistemų reglamentavimas neapima visų valstybės institucijų.

Be to, dabartinis valstybės informacinių sistemų reglamentavimas neapima įstaigų vidaus administravimui skirtų informacinių sistemų. Dėl minėtos priežasties valstybinės institucijos informacinių sistemų reglamentavimui skiria nepakankamai dėmesio: 2008 m. 42 proc. audituotų įstaigų Informacinių sistemų ir informacijos saugos politikos dokumentai (nuostatai) ir procedūros neapėmė finansinių kompiuterizuotų informacinių sistemų.

2. Dėl informacinių sistemų kūrimo metodikos. Informacinių sistemų kūrimo metodika⁸² yra tobulintina. Valstybinių auditorių nuomone, informacinę sistemą kuriančiai institucijai turėtų būti suteikta teisė numatyti galimybę pasirinkti vieną iš kelių informacinių sistemų kūrimo metodikų, suderinus ir patvirtinus informacinių sistemų kūrimo kontrolės taškus. Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklės ir jose minima Valstybės informacinių sistemų kūrimo metodika nenumato išimčių ar procedūrų, taikytinų kuriamoms valstybės informacinėms sistemoms, kurios taps ES ar tarptautinio projekto sudėtine dalimi. Minėtos taisyklės ir metodika nebuvo papildytos atsižvelgiant į informacinių sistemų kūrimo naujoves ir įvykusius Lietuvos ir ES informacinės plėtros pokyčius.

3. Dėl informacinių sistemų vidaus kontrolės. Informacinės sistemos kontrolės tikslų brandos lygiui įvertinti valstybiniai auditoriai 2008 m. informacinių sistemų vidaus kontrolės

⁸² Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2004-10-15 įsakymas Nr. T-131 „Dėl valstybės informacinių sistemų kūrimo metodinių dokumentų patvirtinimo“.

vertinimui naudojo Gebos brandos modelį. Nustatyta, kad 2008 m. vertintų valstybės institucijų informacinių sistemų vidaus kontrolės gebos branda yra pirmo lygio (pirminis / *ad hoc* procesas)⁸³.

4. Dėl vidaus audito metodikos. Pavyzdinėje vidaus audito metodikoje⁸⁴ nurodoma, kad vidaus auditoriai turi tikrinti ir vertinti procedūras, taikomas viešojo juridinio asmens valdomo, naudojamo ir disponuojamo turto bei informacijos apsaugai, prireikus patikrinti, ar toks turtas egzistuoja. Tikrindamas ir vertindamas vidaus kontrolės sistemos funkcionavimą, vidaus auditorius atlieka finansinį, veiklos, valdymo, atitikimo arba informacinių sistemų auditus bei galimus jų derinius.

Atliekant vidaus informacinių sistemų auditą rekomenduojama vadovautis Nuolatinės tarpžinybinės komisijos vidaus audito sistemos kūrimo valstybiniame sektoriuje koordinuoti 2003 m. patvirtintomis vidaus audito rekomendacijomis⁸⁵. Šių metodinių rekomendacijų finansų ministerija atskirai neįteisino ir neperžiūrėjo, dėl to valstybiniai auditoriai rekomendavo tobulinti Pavyzdinę vidaus audito metodiką (arba parengti kitą metodinę medžiagą vidaus auditoriams), kurioje būtų pateiktos rekomendacijos, kaip atlikti informacinių sistemų auditus.

Pažymėtina, kad vidaus reikalų ministras yra patvirtinęs informacinių technologijų atitikties vertinimo metodiką⁸⁶, kurioje nustatyta, kad informacinių sistemų saugumo vertintojas gali būti įstaigos vidaus auditas, įstaigos vadovo ar įgaliotos institucijos paskirtas vertintojas arba įstaigos saugos įgaliotinis.

Audito metu nustatyta, kad 2008 m. aukščiau minėtų teisės aktų nesilaikė 41 proc. institucijų, nes neatliko informacinių sistemų ar konkrečiai informacijos saugumo auditų.

⁸³ Valstybės institucijos pripažįsta informacinių sistemų vidaus kontrolės problemas; valstybės institucijose informacinių sistemų politika neišsami, ji netinkamai dokumentuojama, skelbiama ir įgyvendinama; individualiu arba kiekvienu konkrečiu atveju institucijose taikomi informacinių technologijų valdymo ad hoc metodai; informacinių technologijų stebėseną vykdoma reaguojant į incidentą, nekuriant aktyvių veiksmų programų.

⁸⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-05-02 įsakymu Nr. 1K-117 (2006-03-20 įsakymo Nr. 1K-115 redakcija) patvirtinta „Pavyzdinė vidaus audito metodika“, 2 p.

⁸⁵ Nuolatinės tarpžinybinės komisijos vidaus audito sistemos kūrimui valstybiniame sektoriuje koordinuoti 2003-03-13 posėdžio protokole Nr. 1 sprendimu Nr. 5 patvirtintos „Vidaus audito rekomendacijos“.

⁸⁶ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004-05-06 įsakymu Nr. 1V-156 patvirtinta „Informacinių technologijų saugos atitikties vertinimo metodika“.

III DALIS. VIEŠOJO SEKTORIAUS BUHALTERINĖS APSKAITOS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SISTEMOS REFORMA

1. Dauguma viešojo sektoriaus subjektų yra nepasirengę buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformai ir Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimui. Nepakankamas dėmesys pasiruošimo etapo darbams, lėtas informacinių sistemų diegimas, todėl yra didelė rizika, kad viešojo sektoriaus subjektuose tinkamai ir laiku nebus įdiegtos (pertvarkytos) buhalterinės apskaitos informacinės sistemos, pereita prie buhalterinės apskaitos tvarkymo ir finansinių ataskaitų rengimo pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

2. Nesureguliuota išteklių fondų teisinė bazė. Pagal galiojančius teisės aktus Žemės ūkio paskolų garantijų fondas nėra įsteigtas, todėl ir Žemės ūkio paskolų garantijų fondo finansinių ataskaitų rinkiniai nerengtini. Audito metu nustatyta daugiau išteklių fondų, kurie atitinka teisės aktuose išteklių fondams nurodytus kriterijus, tačiau jie nėra įtraukti į viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sąrašą.

Lietuvos Respublikoje 2005 metais pradėta viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reforma (toliau – apskaitos reforma), kurios tikslas – viešajame sektoriuje pereiti prie buhalterinės apskaitos tvarkymo kaupimo principu.

2008-11-14 priėmus Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo⁸⁷ pakeitimo ir papildymo įstatymą Nr. X-1821, buvo atidėtas finansinių ataskaitų rengimo terminas – viešojo sektoriaus subjektai turi tvarkyti buhalterinę apskaitą ir rengti ataskaitas pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus ir bendrąjį sąskaitų planą nuo 2010-01-01. Finansų ministerija⁸⁸ patvirtino viešojo sektoriaus subjektų, kurie 2009 m. ataskaitų rinkinius rengia pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą, sąrašą⁸⁹.

⁸⁷ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212.

⁸⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-12-09 įsakymas Nr. 1K-429 (2009-05-19 įsakymo Nr. 1K-166 redakcija).

⁸⁹ Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Ūkio ministerija, Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos nacionalinis dramos teatras, Vilniaus miesto savivaldybės administracija, Lietuvos darbo birža, teritorinės darbo biržos.

Valstybės kontrolė audituotuose subjektuose⁹⁰ surinko informaciją apie valstybės institucijų ir įstaigų pasirengimą įgyvendinti Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą (informacija surinkta 2009-03-31).

Pastebėjimai:

1. Institucijos ir įstaigos nepakankamai pasirengusios apskaitos reformai. Nustatyta, kad iki 2009-03-31:

- buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos įgyvendinimo planą parengė 30 proc. audituotų subjektų;
- apskaitos politiką ir individualų sąskaitų planą (jų projektus) parengė tik penktadalis audituotų biudžetinių įstaigų. Labai mažai biudžetinių įstaigų parengė apskaitos vadovą (9), apskaitos tvarkos aprašus (8), apskaitos registrus (6). Apskaitos tvarkos aprašai ir apskaitos registrai numatomi rengti (atnaujinti) diegiant apskaitos informacines sistemas (toliau – IS);
- esamų buhalterinės apskaitos informacinių sistemų ir apskaitai tvarkyti naudojamų informacinių technologijų analizę atliko pusė audituotų biudžetinių įstaigų, jų tarpe visos ministerijos. Didesnė dalis biudžetinių įstaigų, atlikusių apskaitos IS analizę, (19 iš 31) priėmė sprendimą įdiegti naujas apskaitos IS, kitos – pritaikyti (adaptuoti) esamas apskaitos IS;
- nekompiuterizuotų ar iš dalies kompiuterizuotų apskaitos sričių yra trečdalyje audituotų subjektų;
- organizacinius / parengiamuosius darbus, būtinus apskaitos IS diegti (pertvarkyti), pradėjo vykdyti trečdalis audituotų biudžetinių įstaigų;
- tik penktadalis valstybės biudžeto asignavimų valdytojų teigia, kad yra reikiamų išteklių ir techninių galimybių apskaitos IS diegti (pertvarkyti).

Didžioji dalis valstybės biudžeto asignavimų valdytojų (45 iš 61) abejoja, ar laiku ir tinkamai bus pereita prie buhalterinės apskaitos tvarkymo pagal VSAFAS. Tik ketvirtadalis audituotų subjektų tikisi apskaitos reformai pasirengti laiku, iki 2009 m. pabaigos.

2. Nepakankami finansiniai ištekliai ir techninės galimybės subjektų apskaitos IS pertvarkymui ir diegimui. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymą⁹¹, kuriuo daugumos viešojo sektoriaus subjektų numatyti asignavimai apskaitos IS diegti (pertvarkyti) buvo sumažinti.

⁹⁰Surinkta iš 61-os asignavimų valdytojų vadovaujamos biudžetinės įstaigos, iš jų 13 ministerijų ir kitų įstaigų (Seimui ir Vyriausybei atskaitingų įstaigų, įstaigų prie ministerijų, teisėsaugos valdžios institucijų, švietimo įstaigų). Atsižvelgiant į numatytą apskričių reformą, apskričių viršinių administracijų informacija neįtraukta.

⁹¹Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo pakeitimo įstatymas, 2009-05-07 Nr. XI-247.

Finansų ministerija informavo⁹² visus valstybės biudžeto asignavimų valdytojus, kad ministerija rengiasi sukurti finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos standartizuotą versiją, kuri būtų tinkama viešojo sektoriaus subjektams, neturintiems specifinių poreikių. Tiems viešojo sektoriaus subjektams, kurie diegs finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos standartizuotą versiją, jai palaikyti nereikės numatyti papildomų lėšų – bus finansuojama iš Finansų ministerijos asignavimų. Finansų ministerija prašė asignavimų valdytojų įvertinti savo poreikį ir galimybes diegti savo įstaigai ir (arba) pavaldiems viešojo sektoriaus subjektams finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos standartizuotą versiją ir pateikti informaciją dėl priimto sprendimo.

3. Nesureguliuota išteklių fondų teisinė bazė. Pagal 2008-07-16 Vyriausybės nutarimu Nr. 730 patvirtintą Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sąrašą Žemės ūkio paskolų garantijų fondo ir Licencijuotų sandėlių kompensavimo fondo finansinių ataskaitų rinkinius sudarys Žemės ūkio ministerija. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Licencijuotų sandėlių kompensavimo fondo nuostatus fondą administruoja UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondas“. Pagal galiojančius teisės aktus Žemės ūkio paskolų garantijų fondas nėra įsteigtas (įsteigta uždaroji akcinė bendrovė Žemės ūkio paskolų garantijų fondas), todėl ir Žemės ūkio paskolų garantijų fondo finansinių ataskaitų rinkiniai nerengtini.

Pagal galiojančius teisės aktus yra įsteigta ir daugiau išteklių fondų, atitinkančių Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme išteklių fondams nurodytus kriterijus. Tačiau jie į Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sąrašą nėra įtraukti.

Pavyzdžiai

1. 2007-07-04 įstatymu Nr. X-1260 įsteigtas Kultūros rėmimo fondas.
2. 2007-07-04 įstatymu Nr. X-1261 įsteigtas Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondas.
3. 2006-06-15 įstatymu Nr. X-694 įsteigtas Užimtumo fondas.
4. 2006-12-19 įstatymu Nr. X-978 įsteigtas Vaikų išlaikymo fondas.

⁹² Finansų ministerijos 2009-05-13 raštas Nr. (6.3-01)-6K-0905026.

IV DALIS. SIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS

Valstybės kontrolės Išvadoje dėl Lietuvos Respublikos 2007 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos⁹³ pateikė siūlymus Vyriausybei. Seimas 2008-10-28 nutarimu Nr. X-1764⁹⁴ pateikė Vyriausybei pasiūlymą – pateikti informaciją apie Valstybės kontrolės siūlymų Vyriausybei, pateiktų Išvadoje dėl Lietuvos Respublikos 2007 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos įvertinimą ir įgyvendinimą. Pateikiame informaciją apie Valstybės kontrolės pateiktų Vyriausybei pasiūlymų įgyvendinimą (22 lentelė).

22 lentelė. Informacija apie siūlymų įgyvendinimą

Siūlymas	Įgyvendinimas
1. Rengiant 2009 m. ir vėlesnių laikotarpių valstybės biudžetą ryžtingiau siekti subalansuoto valstybės biudžeto, griežtinti fiskalinę drausmę, mažinant valstybės išlaidas.	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>15-oji Vyriausybė, įvertinusi valstybės finansinę situaciją ir makroekonominės tendencijas, 2008 m. gruodžio mėn. pateikė patobulintą 2009 m. valstybės ir savivaldybių biudžeto projektą, kuris atitiko minėtos Vyriausybės krizės įveikimo plano nuostatas. 2009 m. biudžetas buvo parengtas siekiant pasiruošti staigiam šalies ekonomikos lėtėjimui, kuris valstybės finansų sistemoje sukėlė dideles įtampas. Tikslinant biudžetą (gegužės ir liepos mėn.) buvo naujai įvertintos vidutinės trukmės ekonominių rodiklių perspektyvos. Atsižvelgiant į tai, kad 2009 m. biudžetas orientuotas į taupymą, – sumažinti asignavimai darbo užmokesčiui, išlaidoms ir investicijoms.</p> <p>Siekiant įgyvendinti priemones, kurios leistų išlaikyti valdžios sektoriaus deficito kontrolę vidutiniu laikotarpiu, ir vykdant Vyriausybės programos nuostatas, 2010 m. valstybės biudžeto asignavimų valdytojams nustatyti 55,7 proc. mažesni maksimalių valstybės biudžeto asignavimų išlaidoms limitai.</p> <p>Siūlymas įgyvendintas.</p>
2. Parengti teisės aktų pakeitimus, nustatančius, kad visos pajamos, gaunamos už baudas pagal Administracinių teisės pažeidimų kodekso straipsnius, būtų pervedamos į apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų surenkamąsias sąskaitas.	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>Bus teikiamas siūlymas peržiūrėti Vyriausybės 1991-11-27 nutarimą Nr. 494 „Dėl įplaukų, gaunamų už baudas pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 177, 177-1, 177-2, 178, 179 ir 180 straipsnius, panaudojimo.“</p> <p>Siūlymas neįgyvendintas, jo įgyvendinimas bus stebimas.</p>
3. Teisės aktuose įtvirtinti nuostatas dėl programų vertinimo kriterijų įvykdymo rezultatų skaičiavimo, kuris sudarytų nuoseklų pagrindą vertinimo kriterijams tobulinti.	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>Vyriausybės 2009-03-18 nutarimu Nr. 210 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimo Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo patikslinta strateginio planavimo metodika, kurioje apibrėžtos naujos sąvokos: programos vertinimas, išankstinis vertinimas, tarpinis vertinimas, galutinis vertinimas ir programos peržiūra. Taip pat metodika papildyta nauju skyriumi „Programos vertinimas“, kuriame apibrėžiama, kada ir kokį vertinimą reikėtų atlikti, kas jį turėtų atlikti, kokiais kriterijais vadovaujantis reikėtų vertinti programas ir pan. Atitinkamai patikslintos ir formos, kuriose informacija bus pateikiama nuosekliau ir išsamiau.</p> <p>Siūlymas neįgyvendintas, jo įgyvendinimas bus stebimas.</p> <p>Strateginio planavimo metodika netaikoma atsiskaitant už programų vertinimo kriterijų įvykdymo rezultatus.</p>

⁹³ Valstybės kontrolės 2008-10-01 išvada Nr. FA-P-60-1-76.

⁹⁴ Lietuvos Respublikos Seimo 2008-10-28 nutarimas Nr. X-1764 „Dėl Lietuvos Respublikos 2007 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos“.

<p>4. Tvirtinant 2009 m. ir vėlesnių metų valstybės biudžetą, įtvirtinti nuostata, kokia nepanaudotų įmokų į biudžetą, skirtų specialiosioms programoms finansuoti, dalis paliekama biudžetinėms įstaigoms ir gali būti naudojama viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas. Likusią šių nepanaudotų įmokų dalį naudoti valstybės biudžeto reikmėms.</p>	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>Sprendimas dėl specialiosioms programoms finansuoti nepanaudotų lėšų naudojimo tvarkos, taip pat tam tikros dalies biudžetinių įstaigų pajamų viršplaninių įmokų naudojimo kitiems biudžeto poreikiams tenkinti tikslingumo bus rengiamame 2010 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte. Prireikus Vyriausybei bus pateikti siūlymai dėl atitinkamų teisės aktų pakeitimo.</p> <p>Siūlymo įgyvendinimas bus stebimas.</p>
<p>5. Atsižvelgiant į šalies finansinę būklę, tvirtinant 2009 m. valstybės biudžetą atsisakyti galimybes sutaupyti asignavimus išlaidoms naudoti turtui įsigyti.</p>	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>Atsisakyti šios Biudžeto sandaros įstatymo nuostatos netikslinga ir ekonomiškai nenaudinga. Minėtos nuostatos taikymas leidžia asignavimų valdytojams ne tik operatyviau priimti sprendimus dėl jiems patvirtintų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo tikslingumo, bet ir skatina racionaliau ir efektyviau naudoti patvirtintus finansinius išteklius, kas savo ruožtu pagreitina numatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimą. Be to, tokia lėšų naudojimo tvarka atitinka tarptautinę praktiką, o kai kuriose šalyse ji yra dar lankstesnė. Uždraudus minėtą nuostatą pradingtų pagrindinis valstybės biudžeto lėšų taupymo motyvas, todėl didelės valstybės biudžeto lėšų ekonomijos nebūtų galima tikėtis.</p> <p>Siūlymas neįgyvendintas.</p>
<p>6. Privatizavimo fondo lėšas naudoti tik investiciniams projektams finansuoti ir jas paskirstyti pagal investavimo sritis Valstybės investicijų programoje, tvirtinant valstybės biudžetą.</p>	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymas nenumato, kad privatizavimo lėšos gali būti naudojamos tik investicijoms ir tik investicijų programai įgyvendinti, manome, kad, esant būtinybei (metų bėgyje Seimui priėmus atitinkamą teisės aktą), Privatizavimo fondo lėšos galėtų būti naudojamos ne tik valstybės investicijoms, nes pagal Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo 7 str. 3 d. 2 p. privatizavimo lėšos, esančios Finansų ministerijai atidarytoje privatizavimo fondo sąskaitoje, gali būti naudojamos Vyriausybės patvirtintoms programoms įgyvendinti dėl kurių būtinumo apsisprendžia Vyriausybė.</p> <p>Siūlymas neįgyvendintas.</p>
<p>7. Vertinti mokesčių lengvatų rezultatyvumą ir mokesčių vengimo įtaką valstybės pajamoms.</p>	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>2008 m. Finansų ministerija atliko mokesčių lengvatų rezultatyvumo analizę, kuri parodė, kad kai kurios mokesčių lengvatos jau pasiekė joms keltus tikslus ir toliau jas taikyti netikslinga, o kai kurios joms keltų tikslų nepasiekė. Atsižvelgdama į atliktos analizės rezultatus ir vykdydama Vyriausybės programą, Finansų ministerija 2008 m. parengė Pelno mokesčio, Gyventojų pajamų mokesčio, PVM ir Akcizų įstatymų pataisas, kuriomis panaikino minėtas lengvatas, be to buvo atsisakyta sektorinių lengvatų.</p> <p>Šiuo metu taikomų kelių PVM lengvatinių tarifų taikymas yra laikinas, jų galiojimo trukmė aiškiai apibrėžta pačiame PVM įstatyme. Kitos mokesčių lengvatos ir jų taikymo tikslingumas yra vertinamas, ir paaiškėjus, kad tam tikrų mokesčių lengvatų tikslinga atsisakyti, bus teikiami atitinkami įstatymų pakeitimo projektai.</p> <p>Siūlymas įgyvendintas iš dalies.</p>
<p>8. Išsamiau nagrinėti valstybės institucijų ir įstaigų teikiamus prašymus keisti asignavimų pasiskirstymą pagal programas.</p>	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>Valstybės biudžeto asignavimų pakeitimai pagal programas atliekami vadovaujantis Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ ir vėlesniais šio nutarimo pakeitimais nustatyta tvarka.</p> <p>Siūlymas įgyvendintas.</p>
<p>9. Nustatyti pajamų prognozavimo ir veiksmų, turinčių reikšmingos įtakos pajamų vykdymui, atskleidimo sudarant biudžeto projektą tvarką.</p>	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>Rengiama valstybės biudžeto pajamų prognozavimo ir veiksmų, turinčių reikšmingos įtakos pajamų vykdymui, atskleidimo sudarant biudžeto projektą tvarka, kurią numatoma patvirtinti 2009 m. IV ketvirtyje.</p> <p>Siūlymo įgyvendinimas bus stebimas.</p>

<p>10. Tobulinti apyskaitos sudarymą, siekiant, kad joje būtų išsamiai atskleista informacija apie biudžeto rodiklių pasikeitimus per finansinius metus, netekusius paskirties asignavimus, valstybės investicijų programos įgyvendinimo rezultatus, valstybės institucijų ir įstaigų vykdomų programų rezultatus, susiejant juos su panaudotais asignavimais.</p>	<p>Finansų ministerijos informacija</p> <p>Programų vertinimo kriterijų ataskaita sudaroma vadovaujantis kriterijais, pateiktais tvirtinant atitinkamų metų valstybės biudžetą. Finansų ministerija 2007-12-19 rašte asignavimų valdytojams nurodė teikti: pažymą apie valstybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymą pagal patvirtintas programas, nurodant jų neįvykdymo priežastis, ir apie sutaupytus asignavimus, nurodant ekonomijos susidarymo priežastis ir jos panaudojimo. Remiantis šiais duomenimis aiškinamajame rašte pateikiama informacija apie asignavimų valdytojų programų vykdymą.</p> <p>Parengtas ir pateiktas tvirtinti valstybės investicijų vertinimo kriterijų nustatymo ir pasiektų rezultatų vertinimo tvarkos aprašas, kuriuo vadovaujantis bus atliekama kapitalo investicijų naudojimo stebėseną ir pasiektų rezultatų vertinimas.</p> <p>Siekiant, kad strateginio veiklos plano vertinimo kriterijai būtų kiekybiškai ar kokybiškai išmatuojami ir orientuoti į konkrečius rezultatus, 2009–2011 m. turėtų būti įdiegta jų stebėsenos ir korekcinio veiksmų sistema. Tuo tikslu Vyriausybės kanceliarija pradėjo vykdyti „Valdymo, orientuoto į rezultatus, tobulinimo“ projektą. Sukūrus minėtą sistemą, prireikus atitinkamai bus patobulinta ir apyskaitos sudarymo sistema, kurioje galima būtų išsamiai atskleisti informacija apie biudžeto rodiklių pasikeitimus per finansinius metus, netekusius paskirties asignavimus, valstybės investicijų programos įgyvendinimo rezultatus, valstybės institucijų ir įstaigų vykdomų programų rezultatus.</p> <p>Siūlymo įgyvendinimas bus stebimas.</p>
--	--

Išvadą ir Išvados priedą parengė:

Audito plėtros departamento Valstybės ataskaitų skyriaus vedėja Danguolė Krištopavičienė, vyriausiosios valstybinės auditorės Neringa Cikanavičiūtė ir Birutė Žašnienė, vyresnioji valstybinė auditorė Giedrė Stalauškienė

Nuoroda:

Išvados kopijos (po vieną egz.) pateiktos:

Lietuvos Respublikos Prezidentui,

Lietuvos Respublikos Vyriausybei,

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
dėl Lietuvos Respublikos 2008 m. valstybės
biudžeto įvykdymo apyskaitos ir valstybės
biudžeto vykdymo vertinimo rezultatų
1 priedas

Vyriausybės rezervo lėšos skirtos subjekto veiklos išlaidoms finansuoti

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas	Subjektas, kuriam skirtos lėšos	Suma, tūkst. Lt	Pastabos
1.	2008-02-06 Nr. 97	Asociacija Lietuvoje gyvenančių Antrojo pasaulinio karo dalyvių, kovojusių antihitlerinės koalicijos pusėje, organizacija	20	
2.	2008-02-06 Nr. 97	Asociacija Lietuvos Nepriklausomybės gynimo sausio 13-osios brolija	17	
3.	2008-02-06 Nr. 97	Asociacijai Sausio 13-ąją nukentėjusiųjų draugijai	36,5	
4.	2008-02-06 Nr. 97	Asociacijai Sausio 13-ąją žuvusiųjų artimųjų bendrijai „Bičiulystė“	12,5	
5.	2008-03-20 Nr. 252	Užsienio reikalų ministerija	80	VšĮ „Pasauliui apie mus“ leidžiamo žurnalo leidybos išlaidoms
6.	2008-03-20 Nr. 252	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui prie LRV	20	asociacijos Mažosios Lietuvos reikalų tarybos veiklos išlaidoms
7.	2008-03-20 Nr. 252	Asociacija Lietuvos blaivybės draugija „Baltų ainiai“	40	
8.	2008-03-20 Nr. 252	Asociacija Lietuvai pagražinti draugija	80	
9.	2008-03-20 Nr. 252	Asociacija Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija	30	
10.	2008-03-20 Nr. 252	Labdaros ir paramos Adomo Mickevičiaus Lietuvos ir Lenkijos santykių rėmimo fondas	20	
11.	2008-04-17 Nr. 350	Žemės ūkio ministerija	20	Asociacijos Lietuvos ūkininkų draugijos veiklos išlaidoms
12.	2008-04-17 Nr. 350	Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LRV	25	asociacijos Lietuvos šachmatų federacija veiklos išlaidoms
13.	2008-04-17 Nr. 350	Asociacija Lietuvos fotomenininkų sąjunga	30	
14.	2008-04-17 Nr. 350	Asociacija Lietuvos judėjimas „Černobylis“	30	tarp jų ir avarijos metinių minėjimo išlaidoms

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas	Subjektas, kuriam skirtos lėšos	Suma, tūkst. Lt	Pastabos
15.	2008-04-17 Nr. 350	Asociacijai Lietuvos katalikų mokslo akademija	80	
16.	2008-04-17 Nr. 350	Asociacija Lietuvos kinematografininkų sąjunga	20	
17.	2008-04-17 Nr. 350	Asociacija Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	40	
18.	2008-04-17 Nr. 350	Asociacija Lietuvos Sąjūdis	100	
19.	2008-04-17 Nr. 350	Lietuvos energetikos institutui	27,2	LR branduolinės energijos saugos konsultacinio komiteto 2008 metų veiklai finansuoti
20.	2008-04-17 Nr. 350	Lietuvos žmogaus teisių asociacija	80	asociacijos parengtų leidinių leidybai
21.	2008-04-17 Nr. 350	Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko labdaros fondas	25	tarp jų ir pokalbių kompaktinei plokštelei išleisti
22.	2008-05-16 Nr. 455	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	100	Viešosios koncertinės įstaigos „Choras Vilnius“ veiklos išlaidoms padengti
23.	2008-06-25 Nr. 640	Asociacija visuomeniniai pagalbos namai „Salva“	9	
24.	2008-10-22 Nr. 1062	Asociacija Alytaus sporto klubas „Alytis“	20	
25.	2008-10-22 Nr. 1062	Asociacija Fašizmo aukų, buvusių koncentracijos stovyklų kalinių Lietuvos sąjungai Kauno apskrities skyrius	6,5	
26.	2008-10-22 Nr. 1062	VšĮ Rytų politikos centras	40	Baltarusijai skirtos interneto svetainės veiklos išlaidoms
		IŠ VISO:	1008,4	
Šaltinis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. nutarimai „Dėl lėšų skyrimo“				

**Valstybinio audito ataskaitos
dėl Lietuvos Respublikos 2008 m. valstybės
biudžeto įvykdymo apyskaitos ir valstybės
biudžeto vykdymo vertinimo rezultatų
2 priedas**

Vyriausybės rezervo lėšos skirtos remonto ir statybos išlaidoms padengti

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas	Subjektas, kuriam skirtos lėšos	Suma, tūkst. Lt	Pastabos
1.	2008-02-06 Nr. 97	Švietimo ir mokslo ministerija	65	Mokyklos bendrabučio remontui
2.	2008-05-16 Nr. 455		640	kolegijos bendrabučio pastato rekonstravimui; kolegijos sporto salės remontui; kolegijos pastatų langų pakeitimui; kolegijos pastato remontui
3.	2008-06-25 Nr. 640		70	Marijampolės profesinio rengimo centro mokomojo korpuso pastato remontui
4.	2008-07-09 Nr. 660		62,7	Švietimo aprūpinimo centro pastato šilumos mazgui pakeisti
5.	2008-03-20 Nr. 252	Kultūros ministerija	380	Kongreso rūmų administracinių patalpų
6.	2008-03-20 Nr. 252		170	Valstybinio Vilniaus mažojo teatro patalpų
7.	2008-06-25 Nr. 640		50	UNESCO komisijos sekretoriato patalpų remontui
8.	2008-04-17 Nr. 350	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	170	VšĮ Kauno aklųjų ir silpnaregių centro patalpų remontui
9.	2008-04-17 Nr. 350	Švietimo ir mokslo ministerija	49,8	žemės ūkio mokyklos fasadinių laiptų, pritaikytų neįgaliesiems, įrengimui
10.	2008-05-16 Nr. 455	Ūkio ministerija	90	tekstilės instituto pastato stogų renovavimui ir priešgaisrinės signalizacijos įrengimui
11.	2008-10-22 Nr. 1062	Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie LRV	55	socialinio klubo remontui; VšĮ Romų visuomenės centro pastato remontui
12.	2008-05-16 Nr. 455	Kultūros paveldo departamentui prie KM	243	bažnyčios pastato avarinės būklės pašalinimui ir restauravimui
13.	2008-05-16 Nr. 455	Lietuvos grįžimo į Tėvynę informacijos centras	75	pastato fasado ir patalpų remontas
14.	2008-05-16 Nr. 455	Vilniaus universitetas	150	bibliotekos interjerui atnaujinti
15.	2008-06-25 Nr. 640	Vilniaus pedagoginis universitetas	240	sporto salės grindų dangai pakeisti
16.	2008-05-16 Nr. 455	Lietuvos žemės ūkio universitetas	230	valgyklos pastato patalpų pritaikymas laboratorijoms
17.	2008-03-20 Nr. 252	Lietuvos veterinarijos akademija	100	Pastato stogo remontui
18.	2008-03-20 Nr. 252	Lietuvos miškų institutas	100	pastato drenažo sistemos įrengimas

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas	Subjektas, kuriam skirtos lėšos	Suma, tūkst. Lt	Pastabos
19.	2008-07-09 Nr. 660	Labdaros ir paramos Lietuvos muzikų rėmimo fondas	100	patalpų remontui
20.	2008-06-25 Nr. 640	VĮ poilsio namai „Baltija“	200	teniso aikštelių ir namelio remontui
21.	2008-06-25 Nr. 640	Asociacija Lietuvos laisvės kovų sąjūdis	120	paminklo techninio projekto užbaigimui ir statybai
22.	2008-05-16 Nr. 455	Alytaus AVA	50	ligoninės valgyklos ir virtuvės patalpų remontui
23.	2008-10-22 Nr. 1062		80	mokyklos valgyklos ir gamybinių patalpų remontui
24.	2008-05-16 Nr. 455	Šiaulių AVA	287	mokyklos gyvenamojo korpuso remontui
25.	2008-04-17 Nr. 350	Kauno AVA	190	Zoologijos sodo pastatų, statinių, voljerų remontui
26.	2008-06-25 Nr. 640		146	gimnazijos patalpų remontui
27.	2008-04-17 Nr. 350	Tauragės AVA	62,6	reabilitacijos centro pastato rekonstravimo išlaidoms
28.	2008-02-06 Nr. 97	Telšių AVA	117	Pensionato remontui
29.	2008-04-17 Nr. 350	Klaipėdos AVA	100	detaliojo plano, skirto sutrikusios klausos asmenų ugdymo centro pastato statybai, rengimo išlaidoms
30.	2008-07-09 Nr. 660		69,4	mokyklos katilinei remontuoti
31.	2008-10-22 Nr. 1062	Vilniaus AVA	100	mokyklos sporto salės remontui
32.	2008-02-06 Nr. 97	Kauno arkivyskupijos kurija	100	Bažnyčios remontui
33.	2008-04-17 Nr. 350		100	Bažnyčios statybai
34.	2008-04-17 Nr. 350		150	Bažnyčios remontui
35.	2008-06-25 Nr. 640		70	bažnyčios tvarkybos darbams
36.	2008-03-20 Nr. 252		110	Bažnyčioms remontuoti
37.	2008-04-17 Nr. 350	Kaišiadorių vyskupijos kurija	100	Bažnyčios remontui
38.	2008-06-25 Nr. 640		16	Bažnyčios remontui
39.	2008-10-22 Nr. 1062		150	bažnyčios šildymo sistemos įrengimui
40.	2008-03-20 Nr. 252		50	bažnyčios vidaus apšiltinimo sistemos įrengimui
41.	2008-04-17 Nr. 350	Panevėžio vyskupijos kurija	130	Bažnyčios remontui
42.	2008-05-16 Nr. 455		50	Bažnyčios remontui
43.	2008-06-25 Nr. 640		60	bažnyčios stogo remontui
44.	2008-10-22 Nr. 1062		122	bažnyčios remontui; koplyčios tvarkybos darbams; bažnyčios stogo dangos remontui
45.	2008-04-17 Nr. 350		580	vienuolyno namo stogo remontui, bažnyčios, altoriaus tvarkybos darbams
46.	2008-06-25 Nr. 640	Vilniaus arkivyskupijos kurija	10	bažnyčios patalpų remontui
47.	2008-10-22 Nr. 1062		40	bažnyčios tvarkybos darbams
48.	2008-04-17 Nr. 350	Telšių vyskupijos kurija	250	bažnyčių remontui
49.	2008-06-25 Nr. 640		100	bažnyčių remontui
50.	2008-05-16 Nr. 455	Šiaulių vyskupijos kurija	210	Bažnyčios remontui
51.	2008-06-25 Nr. 640		100	bažnyčios tvarkybos darbams
52.	2008-05-16 Nr. 455	Vilkaviškio vyskupijos kurija	60	Bažnyčios remontui
53.	2008-05-16 Nr. 455		180	Bažnyčios statybai
54.	2008-10-22 Nr. 1062		10	koplyčiai ligoninėje įrengti

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas	Subjektas, kuriam skirtos lėšos	Suma, tūkst. Lt	Pastabos
55.	2008-03-20 Nr. 252	Lietuvos sentikių	100	Cerkvės remontui
56.	2008-06-25 Nr. 640	Bažnyčios Aukščiausioji Taryba	15	Cerkvės remontui
57.	2008-03-20 Nr. 252	Lietuvos stačiatikių arkivyskupija	50	Cerkvės remontui
58.	2008-07-09 Nr. 660		30	Cerkvės remontui
59.	2008-04-17 Nr. 350	Mažesniųjų brolių konventualų ordino vienuolynas	150	bažnyčios tvarkybos darbams
60.	2008-04-17 Nr. 350	Šv. Jono kongregacijos Vilniaus vienuolynas	60	vienuolyno pastato rekonstravimui
61.	2008-10-22 Nr. 1062	Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios Konsistorija	80	bažnyčios langų išigijimui ir montavimui
62.	2008-10-22 Nr. 1062	Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos šv. Kazimiero provincijos kurija	70	bažnyčios bokšto remontui
63.	2008-03-20 Nr. 252	Elektrėnų savivaldybė	250	„Versmės“ gimnazijos langų pakeitimui
64.	2008-03-20 Nr. 252	Raseinių rajono savivaldybė	150	parapijos namų statybai
65.	2008-03-20 Nr. 252	Kauno miesto savivaldybė	190	parapijos namų pastato rekonstravimui
66.	2008-04-17 Nr. 350		150	Lakštingalų slėnio tvarkymo išlaidoms
67.	2008-06-25 Nr. 640		200	bokšto remontui
68.	2008-03-20 Nr. 252	Molėtų rajono savivaldybė	75	mokyklos pastato stogo remontui
69.	2008-03-20 Nr. 252	Šakių rajono savivaldybė	200	gimnazijos pastato remontui
70.	2008-04-17 Nr. 350		350	sodybos arklidės pastato stogo remontui
71.	2008-03-20 Nr. 252	Šilutės rajono savivaldybė	260	mokyklos centralizuoto šilumos tiekimo įrengimo ir elektros instaliacijos remontui
72.	2008-03-20 Nr. 252		61	VšĮ Žemaičių krašto etnokultūros centro pastato rekonstravimo projekto parengimo darbams
73.	2008-05-16 Nr. 455		200	mokyklos stogo remontui
74.	2008-06-25 Nr. 640		200	mokyklos pastato remontui
75.	2008-03-20 Nr. 252		170	ligoninės patalpų remontui
76.	2008-05-16 Nr. 455	Vilniaus rajono savivaldybė	200	ligoninės patalpų remontui
77.	2008-04-17 Nr. 350	Šiaulių miesto savivaldybė	200	lopšelio-darželio pastato langams ir išorės durims pakeisti
78.	2008-10-22 Nr. 1062		50	mokyklos langų pakeitimui
79.	2008-04-17 Nr. 350	Vilniaus miesto savivaldybė	180	asociacijai Vilniaus miesto aklųjų ir silpnaregių sporto klubui "Šaltinėlis" baseino remontui
80.	2008-06-25 Nr. 640		290	mokyklų sporto salių remontui; administracijos patalpų remontui ir kompiuterinei klasei įrengti
81.	2008-07-09 Nr. 660		80	gimnazijos vidinio kiemo remontui
82.	2008-04-17 Nr. 350	Akmenės rajono savivaldybė	162	lopšelio-darželio pastato remontui
83.	2008-04-17 Nr. 350	Kazlų Rūdos savivaldybė	40	koplyčios statybai
84.	2008-04-17 Nr. 350		120	bibliotekos pastato rekonstravimui

Eil. Nr.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas	Subjektas, kuriam skirtos lėšos	Suma, tūkst. Lt	Pastabos
85.	2008-04-17 Nr. 350	Rokiškio rajono savivaldybė	100	gimnazijos sporto salės remontui
86.	2008-04-17 Nr. 350	Šalčininkų rajono savivaldybė	190	mokyklos pastatų remontui
87.	2008-04-17 Nr. 350	Trakų rajono savivaldybė	100	visuomeninės paskirties pastato remontui
88.	2008-06-25 Nr. 640		177	mokyklos pastato stogo remontui
89.	2008-06-25 Nr. 640		95	futbolo aikštei įrengti
90.	2008-04-17 Nr. 350	Utenos rajono savivaldybė	100	parapijos bendruomenės pastato remontui
91.	2008-04-17 Nr. 350	Varėnos rajono savivaldybė	120	muziejaus pastato remontui ir ekspozicijos įrengimui
92.	2008-05-16 Nr. 455	Marijampolės savivaldybė	260	parapijos namų pastato rekonstravimui
93.	2008-05-16 Nr. 455	Neringos savivaldybė	135	sporto aikštyno rekonstravimui
94.	2008-05-16 Nr. 455	Panevėžio miesto savivaldybė	190	lopšelio-darželio „Žibutė“ langų ir durų keitimui
95.	2008-10-22 Nr. 1062		197,9	mokyklos patalpų remontui; lopšelių-darželių „Rūta“ ir „Žilvinas“ stogo dangos remontui
96.	2008-06-25 Nr. 640	Kelmės rajono savivaldybė	30	VšĮ Kelmės profesinio rengimo centro pastato remontui
97.	2008-06-25 Nr. 640	Mažeikių rajono savivaldybė	120	lopšelio-darželio „Žilvitis“ langams pakeisti
98.	2008-06-25 Nr. 640	Panevėžio rajono savivaldybė	100	darželio-mokyklos pastogės rekonstravimui
99.	2008-06-25 Nr. 640	Radviliškio rajono savivaldybė	100	mokyklos pastato remontui
100.	2008-06-25 Nr. 640	Širvintų rajono savivaldybė	110	gimnazijos bendrabučio remontui
101.	2008-06-25 Nr. 640	Vilkaviškio rajono savivaldybė	240	vandens nuotekų surinkimo sistemai įrengti
102.	2008-06-25 Nr. 640	Zarasų rajono savivaldybė	100	estrados remontui
103.	2008-07-09 Nr. 660	Jurbarko rajono savivaldybė	150	mokyklos patalpų remontui
104.	2008-10-22 Nr. 1062	Biržų rajono savivaldybė	90	lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ langų ir durų pakeitimui
105.	2008-10-22 Nr. 1062	Kretingos rajono savivaldybė	30	dvaro parko fontano atkūrimui
106.	2008-10-22 Nr. 1062	Pasvalio rajono savivaldybė	70	lopšelio-darželio „Eglutė“ remontui
107.	2008-10-22 Nr. 1062	Rietavo savivaldybė	47,7	gaisro aptikimo ir signalizacijos sistemai senelių globos namuose įrengti
108.	2008-10-22 Nr. 1062	Šilalės rajono savivaldybė	56	muziejaus konservavimo, restauravimo ir remonto darbų projektui parengti ir tvarkybos darbams atlikti
		IŠ VISO:	14552	

Šaltinis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. nutarimai „Dėl lėšų skyrimo“

Valstybinio audito ataskaitos
dėl Lietuvos Respublikos 2008 m. valstybės
biudžeto įvykdymo apyskaitos ir valstybės
biudžeto vykdymo vertinimo rezultatų
3 priedas

Vyriausybės patvirtintų programų priemonės, kurioms skirta lėšų iš Privatizavimo fondo ir valstybės biudžeto

(tūkst. litų)

Eil. Nr.	Vyriausybės patvirtintos programos, kuriai skirtos Privatizavimo fondo lėšos, priemonė	Skirta 2008 m. iš Privatizavimo fondo	2008 m. Valstybės investicijų programos investicijų projekto eilės numeris*
1. Kultūros objektų pastatų rekonstravimo ir statybos programai			
1.	Lietuvos nacionaliniam operos ir baleto teatrui (Rekonstruoti Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro pastato scenos įrangą)	10000	49.6.2
2.	Lietuvos dailės muziejui (Rekonstruoti Lietuvos dailės muziejaus nacionalinės dailės galerijos pastatą ir pastatyti priestatą)	19484	49.4.1
3.	Zarasų rajono savivaldybei (Rekonstruoti kultūros namų pastatą)	1792	125.1
4.	Pagėgių savivaldybei (Rekonstruoti kultūros centro pastatą)	2500	129.2
2. Socialinių paslaugų infrastruktūros gerinimo programai			
5.	Alytaus apskrities viršininko administracijai (Vaikų globos namų patalpų ir sanitarinių mazgų kapitalinis remontas)	250	26.4
6.	Kauno apskrities viršininko administracijai (Kėdainių pensionato perkėlimas į kitas patalpas ir įrangos įsigijimas)	2108	27.2
7.	Kupiškio pensionato gyvenamojo „A“ korpuso statyba	300	30.4
8.	Vaikų globos namų patalpų ir stogo kapitalinis remontas, sienų šiltinimas	150	31.3
3. Sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimo programai			
9.	Sveikatos apsaugos ministerijai (Rekonstruoti ligoninės šiluminių punktų ir karšto vandens ruošimo sistemas)	300	19.28
10.	Šiaulių apskrities viršininko administracijai (Tęsti ligoninės statybą ir įrengimą)	1600	31.1
11.	Vilniaus apskrities viršininko administracijai (Rekonstruoti gimdymo namų patalpas ir įsigyti medicinos įrangos)	600	35.15
12.	Vilniaus miesto savivaldybei (Renovuoti ir modernizuoti ligoninę)	2000	72.7; šiam projektui skirta lėšų ir per „2008 metų savivaldybių švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, socialinės ir kitos paskirties statinių statybos, rekonstravimo, remonto bei materialinio aprūpinimo programą“
13.	Anyškėčių rajono savivaldybei (Įsigyti medicinos įrangos, baldų ir inventoriaus ligoninei)	544	85.1

Eil. Nr.	Vyriausybės patvirtintos programos, kuriai skirtos Privatizavimo fondo lėšos, priemonė	Skirta 2008 m. iš Privatizavimo fondo	2008 m. Valstybės investicijų programos investicijų projekto eilės numeris*
14.	Kelmės rajono savivaldybei (Atlikti ligoninės pastatų kapitalinį remontą)	1000	94.1
15.	Plungės rajono savivaldybei (Rekonstruoti ligoninės pastatą)	800	104.1
16.	Radviliškio rajono savivaldybei (Rekonstruoti ligoninės skyrių ir įsigyti medicinos įrangos)	1151	106.1
17.	Švenčionių rajono savivaldybei (Modernizuoti sveikatos priežiūros centrą)	718	116.1
18.	Zarasų rajono savivaldybei (Užtikrinti ligoninės teikiamos pagalbos prieinamumą ir kokybę)	500	125.2
4. Įstaigų, vykdančių ikimokyklinio ugdymo programą, infrastruktūros gerinimo programai			
19.	Panevėžio rajono Piniavos darželis-mokykla	370	102.1
5. Mokslo ir studijų sistemos tobulinimo programai:			
20.	Atnaujinti valstybinių universitetų studentų bendrabučius	5000	20.4
21.	Atnaujinti valstybinių kolegijų studentų bendrabučius	3000	20.4
22.	Rekonstruoti Vilniaus Gedimino technikos universiteto sporto salę	885	71.5.3
23.	Kapitališkai suremontuoti Lietuvos mokslų akademijos rūmus	3600	71.16.2
24.	Rekonstruoti Vilniaus pedagoginio universiteto 500 vietų valgyklą į biblioteką-valgyklą	2000	71.12.1
6. 2008 metų savivaldybių švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, socialinės ir kitos paskirties statinių statybos, rekonstravimo, remonto bei materialinio aprūpinimo programa			
25.	Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato rekonstravimas	97	87.1
26.	Koncertinės įstaigos Kauno valstybinės filharmonijos pastato Kaune, L. Sapiegos g. 5, rekonstravimas	1292	76.1
27.	Palangos Vlado Jurgučio vidurinės mokyklos pastatų rekonstravimas	88	80.2
28.	Šilutės rajono Švėkšnos „Saulės“ vidurinės mokyklos (Švėkšnos miestelis, Sodo g. 1) patalpų kapitalinis remontas	214	114.7
29.	Viešosios įstaigos Vilniaus miesto universitetinės ligoninės Akušerijos, Naujagimių ir Vaikų skyrių rekonstravimas ir modernizavimas	300	72.7; šiam projektui skirta lėšų ir per „Sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimo programą“
	Iš viso:	62643	
Šaltinis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai ir Finansų ministerijos duomenys			
* Investicijų projekto eilės numeris Vyriausybės 2008-01-30 nutarimu Nr. 105 patvirtintame Valstybės investicijų 2008-2010 metų programoje numatytų 2008 metams kapitalo investicijų paskirstyme pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus			